

MC
110.844

GÖRÖGKATOLIKUS HITTANKÖNYVEK
IV.

„Szenség a szenteknek”

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Görögkatolikus Hittankönyvek
4. kötete

Dr. Ivancsó István

„Szentség a szenteknek”

Nyíregyháza
1990

244965

Egyházi engedéllyel
1323/1990. szám
Nyíregyháza, 1990. augusztus 24.
Dr. Keresztes Szilárd püspök

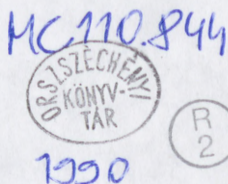
GRATEFUL ACKNOWLEDGEMENT

*to the O C E C Yonkers, NY, U.S.A. for permission to translate and include in this work
some experts from the books We worship God in Church and Our Life in the Church
THANKS to Dr. John Boojamra for his help.*

HÁLÁS KÖSZÖNET

*Az O C E C (Yonkers, NY, U.S.A.) kiadónak, hogy engedélyezte Imádjuk Istent az Egyházban
és Életünk az Egyházban c. könyveinek fordítását és néhány részletének felhasználását ebben
a munkában.*

KÖSZÖNET Dr. John Boojamra segítségéért.

Megjelent
a Görögkatolikus Hittudományi Főiskola kiadásában
A kiadásért felel: Dr. Pregun István
A sorozat felelős szerkesztője: Dr. Bacsóka Pál
Készült a Nyírségi Nyomdában, Nyíregyháza 1990 - 347
Felelős vezető: Jáger Zoltán igazgató

ISBN 963 04 0618 - 7

I. BEVEZETÉS AZ EGYHÁZ LITURGIÁJÁHOZ

1. „Jertek, örvendezzünk az Úrnak!”

Közösségben lenni jó: otthon, iskolában, játszótéren. Máshol is, ahol másokkal vagyunk együtt. A templomi közösségben is jó ott lenni.

A keresztény emberek - a görögkatolikusok is - minden vasárnap **össze-
gyülekeznek** abba az épületbe, amelynek templom a neve. Azért jövünk ebbe az épületbe, hogy Istent imádjuk s különleges módon találkozassunk itt vele. De azért is, hogy Isten gyermekeiként egymással is találkozzunk.

Nem csak a templomban imádkozhatunk. Nem csak a templomban találkozzhatunk Istennel. **Közösen** viszont az Ő családjaként jövünk a templomba. Így dicsőítjük Őt. Megköszönjük mindazt, amit kaptunk tőle. Kérjük a további segítségét.

Jól érezhetjük magunkat akkor is, amikor **egyedül** játszunk, olvasunk, vagy bármi mást csinálunk. De még jobb ezeket **másokkal** együtt tenni: testvérekkel, rokonokkal, barátokkal. Ilyenkor még jobban örülünk. Ehhez hasonlít a templomi közös imádság. Örömmel veszünk részt Isten közös dicsőítésében.

Isten imádása, dicsőítése azt jelenti, hogy legnagyobb tiszteletünket fejezzük ki iránta. Olyat, ami egyedül csak Őt illeti meg. Isten közös dicsőítése az Egyházban történik. Amikor így közösen imádkozunk, azt az Egyházzal együtt tesszük. Ilyenkor magával Jézus Krisztussal együtt imádkozunk az Ő Egyházában. Ez teszi imánkat különösen értékesé. A közösségi istendicsőítés az Egyház közösségi istentisztelete.

Amikor a templomban imádkozunk, akkor **adományokat** viszünk oda. Egy összejövételre, közös programra, találkozóra is viszünk ajándékot. A templomban Istennek ajánljuk fel az adományainkat, ajándékainkat. Elhozzuk neki a szívünk jóságát és szeretetét. Elhozzuk a jószándékunkat. Elhozzuk a bűnbánatunkat. - Szeretetből sokan pénzt is hoznak a perselybe. Mindannyian Istennek hozzuk magunkat ajándékként. Templomba menni annyit jelent, mintha azt mondanánk: „Itt vagyok Istenem, hozzád tartozom”.

Ebben a tanévben a **közösségi istendicsőítésről**, Isten imádásáról fogunk tanulni. Megtanuljuk azt, hogy a **szentségekkel** hogyan segíti Isten az életünket. Megtanuljuk azt is, amit a **Szent Liturgiáról** tudnod kell. Már biztosan voltál elsőáldozó, így ennek a 4. kötetnek az anyaga nem is lesz olyan nehéz számodra.

FELADAT

1. Próbáld meg lerajzolni, milyen kívülről a templomunk!

2. Kösd össze vonalakkal, melyiket szereted egyedül, melyiket másokkal csinálni!

egyedül

másokkal

könyvet olvasni

levelet írni

kirándulást tervezni

mosogatni

tanulni

születésnapi zsúrt szervezni

titkot elmondani

lefekvés előtt imádkozni

templomba menni

3. Sorolj fel néhány olyan dolgot, amiben Isten áldását kapjuk!

- Melyek az imádság fő céljai?

Az imádság fő céljai: az imádás, hálaadás, engesztelés, kérés, felajánlás.

- Miért imádkozunk?

Azért imádkozunk, mert Jézus Krisztus példát adott rá, megparancsolta, és az imádság Istenhez kapcsolja életünket.

- Hogyan kell imádkoznunk, ha Istentől valamit kérünk?

Ha Istentől valamit kérünk, bizalommal, állhatatosan és Isten akaratában megnyugodva kell imádkoznunk.

2. Az ősegyház húsvéti örömnépe

Az Egyház tagjai tudják, hogy keresztény hitünk alapja Jézus Krisztus feltámadása. Már Pál apostol megírta: „Ha ... Krisztus nem támadt fel, nincs értelme a mi tanításunknak, s nincs értelme a ti hiteteknek sem” (1 Kor 15, 14). - De Krisztus feltámadt! És ezt az Egyház majdnem kétezer év óta ünnepli.

Az első keresztény embereket ez az öröm éltette. Ez adott nekik erőt és bátorságot ahhoz, hogy Jézusról beszéljenek. Hogy Jézushoz ragaszkodjanak. Hogy Jézus tanítását megtartsák. Még életük árán is.

Mi is minden vasárnap **Jézus Krisztus feltámadását** ünnepeljük. Minden vasárnap kis húsvét van. Igaz, hogy nem viszünk minden vasárnap pászkát szentelni. Nem festünk hímes tojást. Nem locsolkodunk. De Krisztus feltámadását ünnepeljük meg.

Krisztus feltámadása hitünk alapja. Ha Krisztus nem támadt volna fel a halálból, akkor felesleges lenne ez a hittankönyv. Akkor nem tanulnánk a hittant. Sőt hiábavaló lenne a hit tanulása: kár lenne hittanórára jönni és az időt lopni. Akkor nem lenne templom, nem lenne a keresztény vallásunk. És sokmindent lenne szegényebb a világ.

A feltámadt és megdicsőült Krisztus a hitünk középpontja. Úgy, ahogy az ikonosztázionon is a középső, legfőbb képen mindig Jézus látható.

Az ősegyház is a feltámadt Krisztust tartotta a hit középpontjának. De nem csak így tartotta, hanem így is ünnepelte. Ahogy nekünk az ikonosztázion közepén ott van Jézus, úgy nekik az ünneplésük középpontjában állt a feltámadt Jézus. Még jobban, mint nekünk. Az első keresztény századokban **még nem is volt más ünnep**, csak ez: Jézus Krisztus feltámadása, a húsvét. Ebben az

egyetlen ünnepben ünnepeltek meg Jézusról mindent: születésétől kezdve haláláig és feltámadásáig mindent!

Így jobban eltöltötte őket az öröm: Jézus Krisztus feltámadt és él. Öröké él. S a Szent Liturgián meg a szentségeken keresztül különösképpen találkozhatnak vele.

Krisztus feltámadt és minden ember számára lehetővé tette az üdvözülést. Ez jelentette a nagy örömet az első keresztényeknek. Hiszen mindenki számára ez a legfontosabb. Nekik is ez volt. És ezt meg is ünnepelték: a mindennapi Szent Liturgiában. Meg a húsvét évenként visszatérő nagy ünnepében is.

Az ősegyház tehát már ünnepelte a nagy örömhírt: Jézus Krisztus feltámadását. Sőt náluk még komolyabban látszott, hogy mennyire ez áll a középpontban. Mert még nem is volt más ünnepük. Nem csak évente egyszer ünnepelték meg Jézus feltámadását, hanem minden Szent Liturgiában ezt elevenítették fel.

Így van ez a mai Egyházban is. Mi is így ünneplünk, ha nem is látható olyan elevenen, mint az ősegyházban. Te is tehetsz érte, hogy ez egyre inkább úgy legyen, mint önáluk volt.

Krisztus feltámadása

A hitjelöltek kora (Olvasmány)

Eddig arról tanultunk, hogy az ősegyházat mennyire eltöltötte a húsvéti öröm. Az az öröm adott nekik erőt és bátorítást, hogy Jézus feltámadt. Hiába ölték meg keresztre feszítve, mégis újra él! Ezt ünnepelték nagy örömmel az

ősegyházban. De a mi keresztény örömünk is ugyanez: Jézus feltámadása!

A hitjelöltek kora az apostolok utáni időtől az 5-6. századig tartott. Addig voltak az Egyházban olyan hitjelöltek, akik ténylegesen és rendszeresen készültek a püspökük vezetésével a keresztség felvételére.

A hitjelöltek korára jellemző, hogy nagyon **élő volt a hit**. Érthető, hogy az apostolok és tanítványok, akiket még maga Jézus tanított, a vele való személyes találkozás miatt jobban tudtak hinni, mint a későbbi korok emberei.

Jellemző az is erre a korra, hogy a hívek Jézus **feltámadásából merítették az erőt** a keresztény élethez és tanúságtételhez. Miután az apostolok pünkösdkor megkapták a Szentlelket, megvilágosodott az értelmük és megerősödött az akaratuk. Így visszaemlékezettek mindarra, amit Jézus tanított nekik. S bátran tovább is adhatták azt. A következő nemzedékek számára is Jézus feltámadása adta az erőt. Mert az előzőek olyan hitelesen tanuskodtak róla.

A hitjelöltek korára az is jellemző még, hogy az emberek **komolyan készültek** a keresztség felvételére. Nem lehetett bárki azonnal, minden előkészület nélkül az Egyház tagja. A püspök megvizsgálta, hogy kit vesz fel az Egyház tagjainak sorába. Hosszabb ideig tanította nekik a hitet a püspök: általában a nagyböjt idején. Amikor néhány óra múlva a keresztségről fo-

gunk tanulni, akkor majd részletesen is megláthatod ezt. - Akik pedig már az Egyház tagjaiá lettek, egy szívvel-lélekkel végezték a Szent Liturgiát, amit először „kenyértörésnek” neveztek.

Végül még az is jellemző erre a korra, hogy a **szertartásaink ebben az időben kezdtek kifejlődni**. A Szent Liturgia kialakulásának a korszaka ez. Jórészt ekkor álltak össze azok a részek, amik a liturgiánkat ma is alkotják. De a szentségek kiszolgáltatásának szertartásai ugyanígy ekkor kezdtek el kifejlődni és kibontakozni. A mi görög Egyházunkban a gyönyörű szertartások jó része erre a korra nyúlik vissza.

A hitjelöltek kora tehát több szempontból fontos a mai Egyház számára és a mai keresztények számára is. Sőt neked is példát adnak az akkor élt keresztény emberek, hogy komolyan vedd a hitedet. Mint ahogy ők tették. Mert Jézus feltámadása alapozza meg keresztény hitünket. Ugyanakkor az ősi értékeink iránti megbecsülésre is buzdítanak az akkori keresztények. Téged is. Az idej hittanos év sokat fog neked segíteni ebben.

ÉNEK

A **feltámadási tropárt** húsvétkor és az utána következő negyven napon számtalanszor énekeljük a szertartásainkban. Ha eddig még nem ismerted volna most megtanuljuk. Ebben segít a következő kotta is.

Föl - tá - madt Krisz-tus ha - lot - ta - i - ből,
 le-gyöz-te ha-lál-lal a ha-lált, és a sírban lévő-knek
 é - le - tet a - ján - dé - ko - zott.

✉ *FELADAT*

Gyűjts olyan képeslapokat, amelyek a feltámadt Krisztust ábrázolják. Ezek húsvéti lapok. De vigyázz vele. Mert nem mindegyik vallásos kép. Így nem biztos, hogy Krisztus látszik rajta. Te csak olyat gyűjts, amelyiken rajta van!

REJTIVÉNY

Meghatározások:

1. Ilyen Atyánk Isten
2. Hány Isten van?
3. Az első isteni Személy
4. Egy Istenben ennyi Személy van
5. Jézus édesanyja
6. A Fiúisten

		3		6	
1	2			5	
			4		

A megfejtést a vastagabban bekeretezett részben találod meg. Írd le ide!

3. A templom

Vasárnap van. Az emberek mindenhol a Szent Liturgiára jönnek. Örülnek, mert valami különlegesre kaptak meghívást. Ez a meghívás nekünk is szól. Isten hív, hogy gyűljünk össze a templomban. Mi jövünk, hogy részesedjünk az ott végbemenő jóból. Isten családját alkotjuk. Az Ő közössége, Egyháza vagyunk, amikor az Ő imáadására gyűljünk össze. Ezt a összejövedést nem csak vasárnap, hanem minden hétköznap is megtehetjük.

Isten imáadására egy külön helyen jövünk össze. Ennek a neve: **templom** vagy Isten háza. Mindenki ismer templomot vagy templomokat. Külsőre a templom nem olyan épület, mint a többi. Fontos, hogy milyen az alakja. Van olyan templom, amelyiknek az alaprajza kereszt alakú. Van olyan is, amelyiknek kör, vagy ahhoz hasonló sokszög. Ezzel azt tanítja, hogy az Egyház nem egy lezárt valami. Van olyan is, amelyik hajóra emlékeztet. Régi keresztény gondolat alapján: a tengeren a hajó jelent biztonságot az embernek, úgy a mi életünk tengerén az Egyház nyújt nekünk menedéket. - Ahol viszont nincs templom, ott kápolnában, kórházban, iskolában, vagy más helyen gyűlnek össze a keresztények vasárnapi vagy hétköznapi liturgiára.

Görögkatolikus templomainkat rendszerint úgy építették, hogy a **keleti** végén van a szentély, a templom legszentebb része. Keleten élt, tanított, szenvedett, halt meg, támadt fel Jézus. Keletről indult az Ő Egyháza a világba. Keletről kaptuk a mi szertartásunkat is. Ezért is neveznek bennünket keleti keresztényeknek. Mi Krisztust, az „Igazság Napjaként”, a „Magasságbeli Napkeletként” is tiszteljük. A reggeli istentiszteleten a királyi ajtóban álló pap a felkelő nap sugárözönében énekli: „Dicsőség néked Isten, ki földerítetted nekünk a világosságot”.

A templom belsejét úgy képezték ki, hogy segítsen az imádkozásban. A bejárat a templom nyugati végén van. Amikor belépünk, az **előcsarnokba** jutunk. Régen itt vehettek részt a liturgia tanító részén azok, akik még nem voltak megkeresztelve. A vezeklőknek is ez volt a helye.

Az előcsarnokból a **templomhajóba** jutunk. Ez a templom fő része, ahol az istentisztelet alatt ülünk vagy állunk: körös-körül ikonokat látunk. Az ikonok Jézus Krisztust, az Ő édesanyját, az Istenszülő Szűz Máriát és a szenteket ábrázolják. A szentek Isten barátai, akik vele együtt vannak a mennyországban. Ők is az Egyházhhoz tartoznak. Velünk együtt imádják Istent. Ezért vannak a képek a falakon.

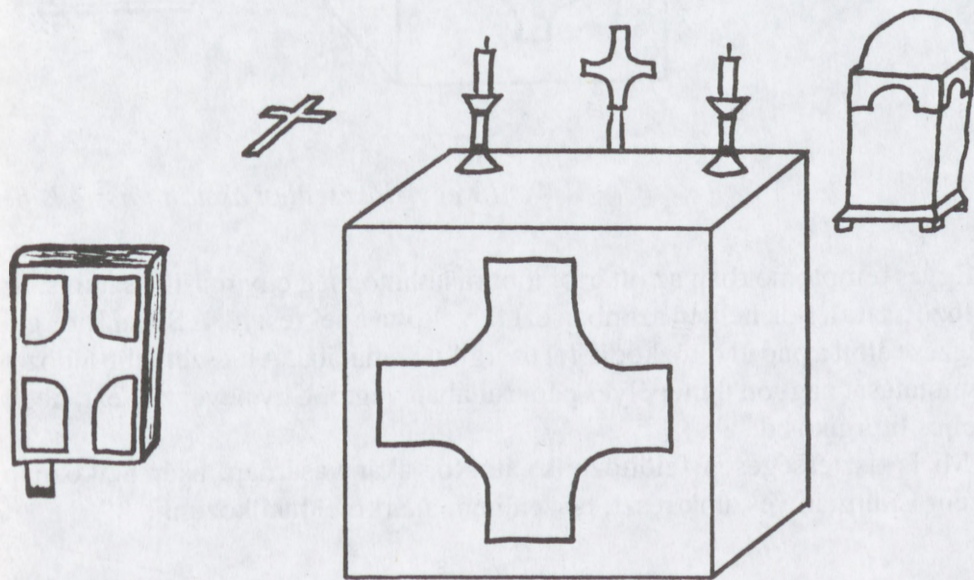
A hajóból egy lépcsőfokkal magasabbra lépve a **szentélybe** jutunk. Ennek **külső** része is van, középen egy félkör alakú résszel, amit **ambon**-nak nevezünk. Az ambonról olvassa fel a pap az evangéliumot. Innen magyarázza meg azt a szentbeszédben. Itt mondja el a liturgia végén az amboni imát. Néhány szertartást itt állva vezet. Az ambon két oldalán van a **szolea** vagy külső szentély.

A külső szentélyt a belsőtől az **ikonosztázion** választja el. Ez a görög szó azt jelenti, hogy képállvány, képfal. Az ikonok meghatározott rendben helyezkednek el az állványon.

A belső szentélybe három ajtón át lehet belépni az ikonosztázionon keresztül. A középső a királyi ajtó, amelyen csak a pap mehet keresztül. Ő is csak a liturgia alatt. Egyébként a pap az északi ajtót használja, segítői pedig a délit.

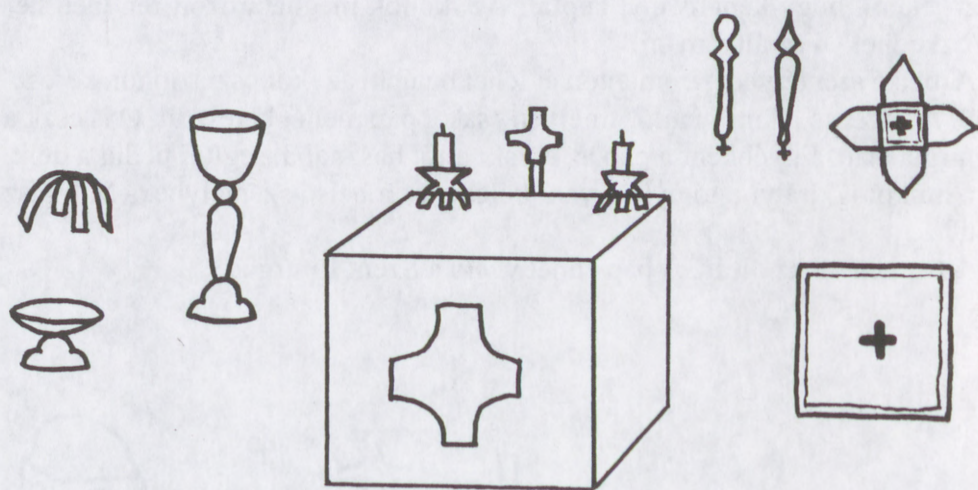
Amikor a királyi ajtó nyitva van, beláthatsz a belső szentélybe. - Mit láatsz ott?

Középen áll az **oltár**. A pap ennél végzi a Szent Liturgiát.

Itt a képen egy oltárt láatsz, a rajta lévő felszereléssel együtt

A szentélyen belül van egy másik, az oltárhoz hasonló asztal. Ez az **előkészületi** vagy más néven felajánlási asztal. Ez az a hely, ahol a pap előkészíti a kenyeret és a bort a Szent Liturgiához.

Itt egy előkészületi asztalt látsz a képen

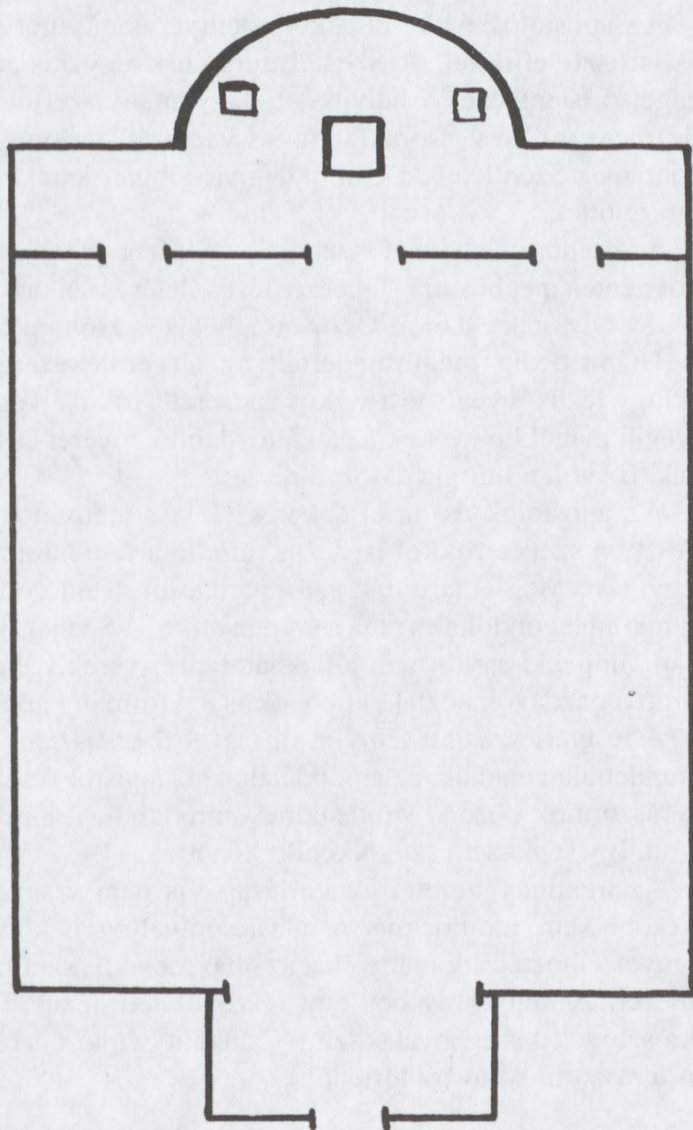
Egyes templomokban az oltártól jobbra látható még egy másik asztal is, az **öltöző asztal**. Sok helyen azonban ezt felváltotta a sekrestye. A Szent Liturgia végzése előtt a pap itt öltözködik fel liturgikus ruhájába. A legszentebb áldozat bemutatását nagyon ünnepélyes papi ruhában végzi. Úgy nevezzük ezt, hogy „teljes liturgikus dísz”.

Mi is tisztességesen felöltözünk, amikor akár vasárnap, akár hétköznap Szent Liturgián veszünk részt, hiszen nem akárkivel találkozunk.

MUNKALAP

Írd be a templom alaprajzába a megfelelő szavakat!

- előcsarnok
- hajó
- ikonosztázion
- külső szentély
- ambon
- belső szentély
- oltár
- előkészületi asztal
- öltöző asztal

4. Így éltek az első keresztények (Összefoglalás)

Az Egyház élete az első pünkösöd napján indult meg. Ekkor kapták meg az apostolok a Szentlelket. Így bátran kezdtek tanítani Jézusról. Tanúságot tettek róla istentiszteletükkel és testvéri szeretetükkel.

Az apostolok és az első keresztények tanúságot tettek Jézus mellett **az istentiszteletükkel**. A Szent Liturgiának ugyanis Jézus a középpontja. A legelső istentiszteleti helyük - a hagyomány szerint - az a terem volt, ahol Jézus az utolsó vacsorát, a „titkos vacsorát” tartotta, és ahol az apostolokra kiáradt a Szentlélek. De amikor már többen lettek, akkor más helyeken is összejöttek.

Az istentiszteletük két részből állt. Először az egyik apostol - később pedig főszentelt megbízottja - felidézte Jézus életét és tanítását. Ez volt a liturgia tanító része. Olvastak ekkor az Ószövetségből is és zsoltárokat is énekeltek.

Utána pedig **megünnepelték az Úr emlékezetét**. Együtt vacsoráztak, ahogy Jézus is végezte a „titkos vacsorát”. Majd elvégezték a „kenyértörést”. Végül magukhoz vették az átváltoztatott kenyeret és bort. Vagyis megáldoztak. Ez volt a liturgia áldozati része.

Az apostolok és az első keresztények tanúságot tettek Jézus mellett **a testvéri szeretetükkel** is. Jézus mindig arra tanította övéit, hogy szeressék egymást. Meg is tartották ezt a parancsot. Nem volt olyan istentiszteletük, amikor ne gondoltak volna a szegényekre. A Szent Liturgiával végzett vacsorán mindenki egyformán jóllakhatott. Testvérek voltak a szegények is, mert amit a gazdagok hoztak, abból ők is egyformán kaptak.

A testvéri szeretet annyira élt az első keresztények között, hogy sokan mindenüket eladták, az árát odaadták az apostoloknak. Ők pedig kiosztották a rászorulóknak között. Mindenkinek annyit adtak, amennyire éppen szüksége volt. Így senki sem szűkölködött közöttük.

Az irgalmas szeretet gyakorlása soha nem szakadt el a liturgiától. Még később sem, amikor már nem vacsorával egybekötve végezték. A keresztények elhozták adományaikat az oltár melletti asztalra: kenyeret, bort, olajat, mézet. A kenyér és bor egy részéből lett Jézus Teste és Vére, a többit kiosztották a szegények között. Időnként gyűjtést is rendeztek. A perselyezés is a rászorulóknak javára történt.

Az apostolok és az első keresztények Jézus parancsa szerint igyekeztek élni. Jézus ezt mondta nekik a búcsúbeszédében:

„Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt” (Jn 13,34-35).

Ezt a parancsot valósították meg, amikor tanúságot tettek róla istentiszteletükkel és testvéri szeretetükkel.

MUNKALAP

Olvasd el figyelmesen a következő szentírási részleteket.

Húzd alá pirossal azokat a szavakat, melyek szerinted arról szólnak, hogy az apostolok istentiszteletükkel, kézzel pedig azokat, amelyek arról szólnak, hogy testvéri szeretetükkel tettek tanúságot Jézusról!

Számold össze, hogy melyikből mennyit találtál összesen!

„Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban... A hívek mind összetartottak, és közös volt mindenük. Birtokait és javaikat eladták, s az árát széosztották azok közt, akik szükségét szenvedtek. Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és tiszta szívvel vették magukhoz az ételt” (Ap Csel 2,42.44-46).

„A sok hívő mind egy szív, egy lélek volt. Egyikük sem mondta vagyonát sajátjának, mindenük közös volt... Nem akadt köztük szűkölködő, mert akinek földje vagy háza volt, eladta, és az érte kapott pénzt elhozta, és az apostolok lába elé tette. Mindenkinek adtak belőle, a szükséghez mérten” (Ap Csel 4,32.34-35).

II. KERESZTSÉG ÉS BÉRMÁLÁS: BELÉPÉS AZ EGYHÁZBA

5. A keresztséggel az Egyházba lépünk

Láttad már a keresztleveledet?

Nagyon fontos dolgot mond el rólad. Megmondja, hogyan és mikor lettél Isten családjának, az Egyháznak a tagjává.

A legtöbben nem is emlékszünk a megkeresztelkedésünkre, mert amikor az történt, még nagyon picik voltunk. De van egy olyan irat: a **keresztlevél**, amelyik elmondja a szükséges adatokat az Egyházba való belépésünkről.

KERESZTLEVÉL

Kivonat a _____ (helység)
gör. kat. paróchia „Kereszteltek anyakönyvé”-ből.

A születés helye: _____

A születés ideje: _____

A keresztelés ideje: _____

NÉV: _____

Édesapa neve: _____

vallása: _____

foglalkozása: _____

Édesanya neve (leánykori): _____

vallása: _____

foglalkozása: _____

Keresztapa neve: _____

vallása: _____

Keresztanya neve: _____

vallása: _____

Keresztelő pap neve: _____

 Az előző oldalon lévő keresztlevelet töltsd ki magadnak az adataiddal. Ha valamit nem tudsz, kérdezd meg a szüleidtől vagy a paróchusodtól.

Keresztelésed nagy esemény volt a családotokban. De az egész Egyház számára is az volt. Talán van otthon fényképek a megkeresztelésedről. Kérdezd meg. Ha van és jónak látod, ide beragaszthatod.

Tekintsünk vissza, hogy mi történt 19.... év
hónap-n: a keresztelésed napján. - Te voltál a figyelem
központjában, bár erről akkor még nem sokat tudtál. Az édesa-
nyád felkészített, hogy a templomba vigyenek. Szüleid a kereszt-
szüleiddel hoztak el. A templomban
atya fogadott a bejáratnál.

A pap odajött hozzád. Kezét a fejedre tette. Rád lehelt és háromszor a kereszt jelét rajzolta rád. Amikor ezt tette, akkor mindenkinek a tudomására hozta, hogy te egész életedben különösen is Istenhez akarsz tartozni.

A pap mindenkinek tudtára adta, hogy azért jöttél a templomba, hogy egy új és nagyobb család tagja legyél. Keresztelésedtől kezdve Isten családjának, az Egyháznak a tagja lettél.

Ez volt az Egyházba vezető első lépésed. Keresztzüleiddel együtt, akik a te nevedben beszéltek azon a napon, azért jöttél a templomba, hogy Istennel legyél. A kereszt jelével a pap azoknak az embereknek a jelét adta neked, akik hisznek Istenben: az Atyában, a Fiúban és a Szentlélekben. A kereszt ma is az a jel, amellyel megmutatjuk Istenbe vetett hitünket.

MUNKALAP

Írj néhány példát arra, hol, hogyan és mikor használják az emberek a keresztény életben a keresztet!

6. „Távozz Sátán!”

Ugye, érzed, milyen **nehéz jónak lenni?** Nem mindig könnyű engedelmeskedni a szüleidnek. Könnyebb lenne játszani a tanulás helyett. Bizony, nagyon **erős a kísértés**, hogy a „lusták útját” válasszuk. Nehéz nemet mondani az igazából rossz dolgokra, mert vonzanak bennünket. Ekkor tudjuk meg, mit is jelent a Sátánnal harcolni.

A Gonosz az, aki elsőként fordult el Istentől. Kezdetben ő is Isten jó teremtményei, az angyalok közé tartozott. De aztán úgy döntött, hogy a saját útját választja: nem él együtt Istennel és nem szolgál neki.

Amikor rosszat teszünk, a Sátán útját követjük. Amikor viszont jók vagyunk, akkor megmutatjuk, hogy Istenhez tartozunk. Mivel a Sátán mindig kísért bennünket a rosszra, nekünk valóban akarnunk kell, hogy jók legyünk, és így elutasítsuk a Sátánt.

Keresztelésedkor - keresztszüleid által - kinyilvánítottad, hogy valóban **el akarod utasítani a Sátánt**. Kinyilvánítottad, hogy el akarsz fordulni a rossz dolgoktól.

Ez a következőképpen történt: a pap az oltárnak háttal fordított téged és a keresztszüleidet. Aztán feltette a kérdést:

„Ellene mondasz-e a Sátánnak, minden cselekedetének, minden szolgálatának és minden kevélységének?”

A keresztszüleid ezt válaszolták helyetted is:

„Ellene mondok”.

(Régen ilyenkor még fújni és köpni is kellett: hogy kifejezzék az emberek azt, hogy semmiféle közösséget nem vállalnak a rosszal).

Tudnod kell azt is, hogy Krisztusban mondunk ellent a Sátánnak, és Krisztusban kapunk erőt ehhez!

Keresztelésünkkor kinyilvánítjuk, hogy semmiféle rosszban nem akarunk részt venni. Istenhez akarunk tartozni. Vele szeretnénk élni. Különösen látszik ez azokban az esetekben, amikor nem csecsemőt keresztelnek. Ilyenkor önmaga a keresztelkedő nyilvánítja ki mindezt.

Isten segít, hogy jók legyünk:

1. Keresztelésedkor a pap rád lehelt, hogy elűzzön minden gonosz lelket és minden rosszszagot tőled és belőled.
2. A kereszt jelét rajzolta rád, amely azonnal Isten hatalma alá helyezett téged
3. Imádkozott érted, hogy Isten segítsen téged és küldje el hozzád az őrangyalodat, aki segít távol maradni a rossztól.

Már attól kezdve, hogy Istenhez fordultál, számos fegyvert és ajándékot kaptál, amelyek segítenek a rossz elleni küzdelemben. Szent Pál azt írja az egyik levelében, hogy a keresztények hasonlítanak a harcba induló katonákhoz. Így szól hozzájuk:

*„ErősödjeteK meg az Úrban...
öltsetéK föl az Isten teljes fegyverzetét
csatoljátok derekatokra az igazság övét...
öltsetéK magatokra a megigazulás páncélját...
fogjátok a hit pajzsát...
tegyéteK föl az üdvösség sisakját
és ragadjátok meg a lélek kardját,
vagyis az Isten szavát...”*

Azt mondja, hogy mindezt azért tegyük, hogy képesek legyünk szembeszállni a Sátánnal és minden hatalmával, aki nem csak kívülről támad minket, hanem bennünk is lakozik.

MUNKALAP

1. Sorolj fel néhány dolgot, mivel kísért a Sátán!

2. Írd le, hogyan tudsz ellenállni a Sátánnak és az ő kísértéseinek!

REJTIVÉNY

Mi ez a betűrejtvény?

S MENNY

- Mi a keresztség?

A keresztség az első és legszükségesebb szentség, amely megszabadít minden bűntől, Isten gyermekévé és az Egyház tagjává tesz.

7. Ragaszkodás Krisztushoz

Az előző leckében azt mondtuk, hogy keresztelesekor - keresztszüleiddel együtt - megtagadtad a Sátánt és mindazt, ami rossz. Magadtól nem voltál ehhez elég erős. Segítségre volt szükséged. Jézus Krisztushoz fordultál és az Ő segítségét kérted.

Keresztelesekor a keresztszüleid és az egész Egyház tudta, hogy segítségre lesz szükséged a Gonosz elleni harcban. Az oltár felé, Isten lakhelye és Országá felé fordítottak téged. Aztán ígéretet tettek a te nevedben, hogy mindig jó tagja, hűséges polgára leszel Isten Országának.

A pap megkérdezte:

„Egyesülsz-e Krisztussal?”

Keresztszüleid a te nevedben válaszoltak:

„Egyesülök”.

Aztán azt kérdezte:

„Hiszel-e benne?”

A válasz pedig:

„Hiszek benne mint királyban és Istenben”.

Hűséget fogadtatok Istennek. Ezt az ígéretet minden Szent Liturgiában (szentmisében) megújítjuk. Ez a Hitvallás, vagy ahogy talán jobban ismered: a „**Hiszekegy**”. Istenbe vetett hitünk és a hozzá való hűségünk jele ez.

Amikor elsőáldozó lettél, akkor megújítottad a keresztségi fogadalmadat. Előtte megtanultad a Hiszekegyet is. Így már tudod imádkozni. Saját magad is ki tudod fejezni Istenhez való hűségedet.

A Hitvallás után a keresztszüleid ismét kifejezésre juttatták a készségedet, hogy Jézus Krisztussal egyesülj.

Megtagadtad a Sátánt. Odaígéretél Jézus Krisztusnak. Így már készen voltál a keresztelesekre. A pap így imádkozott érted:

„Uralkodó Úristenünk, aki
(keresztneved) szent fölvilágosításodhoz hívtad, méltasd őt
szent keresztséged nagy malasztjára. Vetköztesd ki őt régi
állapotából és újítsd meg az örök életre... hogy a te orszá-
god bajnoka legyen”.

Hiszek egy Istenben,

*mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden lát-
ható és láthatatlan dolgoknak teremtőjében.*

És az egy Úrban, Krisztus Jézusban,

*Isten egyszülött Fiában, ki az Atyától öröktől fogva szüle-
tett, világosság világosságtól, igaz Isten igaz Istentől, aki
született és nem teremtett, ki az Atyával egyvalóságú, ki
által mindenek lettek. Aki miérettünk emberekért és a mi
üdvösségünkért mennyből alá szállott és megtestesült a
Szentlélektől és Szűz Máriától és emberré lett. És megfe-
szítettett miérettünk Poncius Pilátus alatt és szenvedett és
eltemtetett és feltámadott harmadnapon az írások sze-
rint. És fölment a mennyekbe és ül az Atyának jobbján; és
ismét eljövend dicsőséggel ítélni eleveneket és holtakat és
az Ő országának nem lesz vége.*

És a Szentlélekben,

*urunkban és elevenűnkben, ki az Atyától és Fiútól szár-
mazik, ki az Atyával és Fiúval együtt imádtatik és dicsőt-
tetik, ki szólott a próféták által.*

Hiszek egy, szent, katolikus és apostoli anyaszentegyházban.

*Vallok egy keresztséget a bűnök bocsánatára. Várom a
holtak föltámadását és a jövődő örök életet. Ámen.*

MUNKALAP

Keresd meg a Hitvallás következő fontos gondolatait és különböző színes ceruzákat használva, húzd is alá azokat!

1. Hiszünk Istenben, az Atyában, aki teremtette a világot és minket
2. Hiszünk Istenben, a Fiúban, aki emberré lett
3. Hisszük Jézus halottaiból való feltámadását
4. Hisszük az utolsó ítéletet
5. Hiszünk Istenben, a Szentlélekben, aki éltet minket
6. Hisszük az Egyházat
7. Hisszük a szentségeket
8. Hisszük a mi feltámadásunkat és új életünket

- Ki keresztelhet?

Rendszerint csak a felszentelt pap, szükség esetén bárki keresztelhet.

8. Az olaj: öröm és gyógyítás

Gyűjts meg egy gyertyát - ha szüleid megengedik. Csöpögtess belőle néhány cseppet egy papírlapra. Tapintsd meg, mielőtt megkeményedne. Ugye, olajosnak érzed? Valóban, a gyertya egyik alapanyaga az olaj. Amikor az olaj ég, fényt ad. - Önts egy pohárba egy kevés olajat. Helyezz a felszínére egy parafadugón áthúzott gyertyabelet, majd gyűjtsd meg. Így kis mécsesed lesz, ami néhány óráig képes világítani. Régen nem volt villany. Az olaj volt az emberek részére a fényforrás.

A fény elengedhetetlenül fontos számunkra. Csak fényben látjuk a dolgokat. Csak világosságban végezhetünk el sok olyan dolgot, ami sötétben lehetetlen lenne. Különösen sok fényre van szükségünk otthon. De a templomban is, amikor ünneplésre jövünk össze. A fény - és az olaj, ami a fényt adja - **az öröm és boldogság jele.**

Fogj egy tubus krémet. Nyomj ki belőle egy keveset. Dörzsöld el ujjaid között. Ugye, érzed, hogy olajos? Az olaj tehát ma is olyan anyag, amit

felhasználnak az egészség, a gyógyítás érdekében. Régen méginkább így volt. Az olaj **a gyógyítás jele**. Tavalý tanultuk az irgalmas szamaritánus történetét. Emlékszel még rá? Az az ember olajat öntött a félholtra vert embertársa sebeire, hogy begyógyítsa azokat (Lk 10,30-34).

Az olajat sokféleképpen állíthatják elő. Nyerhetik például az olajbogyóból is, ami az olajfán terem. Biztosan hallotál már ilyen olajról. Az olajfaágat Isten a béke jeleként használta fel. A vízözön után így küldte Noéhoz a galambot: csőrében olajfaággal. Így jelezte, hogy megszűnt a vízözön. Véget ért a föld pusztulása. Az olaj tehát **a béke jele** is.

Mielőtt a pap a keresztvízzel megkeresztelt, megkent olajjal. (Sok templomban igazi, olajbogyóból készült olajat használnak.) Ezt az olajat a vigasság olajának nevezzük. Jele mindannak, amiről eddig beszéltünk: az örömnök, a gyógyításnak és a békének.

A pap először a homlokodat kente meg, miközben ezt mondta:

„Megkenetik Istennek szolgálja a vigasság olajával, az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében, hogy megnyíljék elméje keresztény hitünk titkainak s igazságainak megértésére, elismerésére és befogadására”.

Megkente a melleidet is:

„Lelkének és testének gyógyulására, hogy szeresse az Úristent teljes szívéből, teljes lelkéből, teljes elméjéből és felebarátját, mint önnönmagát”.

Majd vállaidat:

„Hogy örömet vegye magára Krisztus kedves igáját, kegyelettel viselje az ő könnyű terhét és vesse el magától a testi gyönyöröket”.

Füleidet:

„Hogy szolgáljanak fülei a hit tanításának meghallgatására s az isteni evangélium ígéinek befogadására”.

Kezeidet:

*„Hogy szennytelenül emelje föl kezeit a szentek-
hez, cselekedjék igazat minden időben és áldja az
Urat”.*

Végül lábaidat is megkente, ezeket mondva:

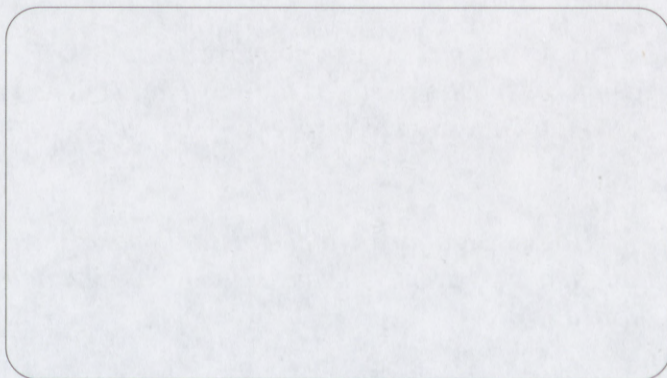
„Hogy Krisztus parancsai szerint járjon”.

Így az egész testedet megkente a pap, hogy Istennel való életed örömteli, egészséges és békés élet legyen. Néha a pap olajat önt a megkeresztelendő egész testére. Ez akkor van, amikor alámerítéssel keresztel. Így az olaj nem csak az öröm jele, hanem védelmet is nyújt a hideg víz ellen. Mert a víz azonnal lefolyik a testéről. Így az olaj valóban szerepet játszik az egészség megőrzésében. - De van egy régi jelentése is az olajjal való megkenésnek. Az ókorban a birkózó gladiátorok beolajozták a testüket, hogy az ellenfélnek lecsússzon a keze, ne találjon fogást. Az olaj így ad védelmet, hogy a Sátán se találjon rajtunk fogást. Ne tudjon legyőzni bennünket.

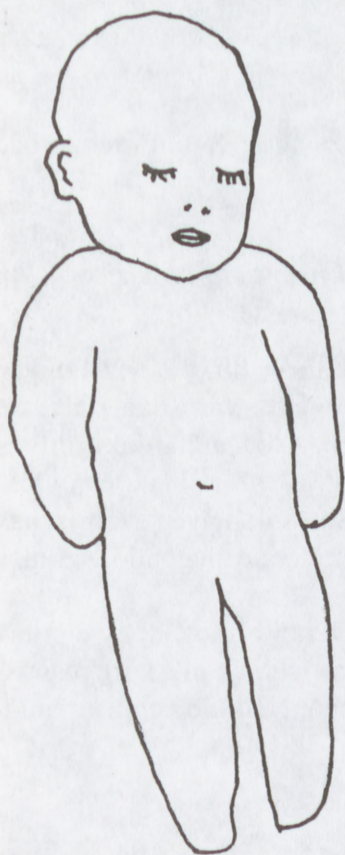

MUNKALAP

1. Rajzold le a békegalambot, ahogy az olaj-
ágot hozza a csőrében!

2. Satírozd be egy kicsit a babát ott, ahol a pap megkeni a kereszteléskor.
A vonalakra írd oda saját szavaiddal, hogy melyik helyen miért keni meg!

9. A víz: halál vagy élet?

Tölts meg egy nagy edényt vagy vedret vízzel. Nézd csak meg, hányféle dolgot tudsz vele tenni! Írj le ide néhányat:

Néhány ötletet itt is találhatsz. Mondd el saját szavaiddal, mi történik, ha:

1. *valaki sáros kézzel vízbe nyúl*
2. *valaki vágott virágot tesz a vízbe*
3. *egy úszni vagy a víz alatt lélegezni nem tudó bogár esik a vödörbe*

A híradásokból csaknem minden nap hallunk arról, hogy a víz hogyan befolyásolja az életünket. A megáradt folyók kiöntenek és városokat, falvakat pusztítanak el. Nyaranta sok gyermek fullad vízbe. Azt is halljuk, milyen károkat okoz a víz hiánya. Ha nincs eső, a növények elszáradnak. Nem lesz termés. Előfordulhat, hogy éheznek az emberek. Sőt, sok helyen szomjaznak is. Azt is tudjuk, milyen piszkosak lennénk, ha nem lenne elegendő vizünk a tisztálkodásra.

Amint látjuk, a víz sokmindenre használható. Olyan fontos, hogy életünk **alapelemének** tekintjük. Bizonyára tanultad már az iskolában a környezetismeret-órán, hogy miért olyan fontos a víz az életben. Nélküle nem is maradhatna fenn az élet.

A víz:

1. **pusztít** - áradások, vízbefulladás
2. **éltet** - növények, halak, emberek
3. **tisztít** - lemossa a piszkot

Amikor megkereszteltek, akkor a víznek ezek a hatásai megvalósultak rajtad is. Elpusztította benned a bűnt. Új életet adott neked. Megtisztította a lelkedet.

A pap ezekkel a szavakkal keresztelt meg:

*„Kereszteltetik Isten szolgája /szolgálója/ N. az
Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.
Ámen”.*

Amikor alámerítéssel keresztelnek, akkor még jobban látszanak ezek a hatások. Ilyenkor egy medencét vagy dézsát megtöltenek vízzel. A pap először imádkozik, megáldja a vizet és kéri a Szentlelket, hogy szentelje meg azt. Imádkozik azért, hogy a víz ne a Gonosz lakhelye legyen. Hanem őrizzen meg a rossztól. Aztán a pap átveszi a megkeresztelendő gyermeket a kereszt-szülőtől és háromszor alámeríti a vízbe.

A keresztségben a víz minden jelentése helyet kap. Először: teljesen a vízbe merítve meghalunk és eltemetkezünk Jézus Krisztussal. Aztán a vízből kiemelve Jézus Krisztussal új, a bűntől és a haláltól mentes életre támadunk fel. A keresztvíz lemossa a bűneinket. - A víz minden keresztény számára a halált, az életet és a megtisztulást jelenti.

Újjászületté! Új életet kaptál! Megszületté! mint Isten gyermeke, mint Isten családjának, az Egyháznak a tagja!

MUNKALAP

1. Vágj ki színes újságokból olyan képeket, amik a víz különböző jelentéseit és a víz felhasználásának módjait mutatják be! Ragaszd fel egy kartonlapra.

Ha akarsz ki is egészítheted saját rajzoddal. - Próbáld meg azt is jelezni az összeállításon, hogy a keresztségben mit jelent a víz.

2. Írd be a számokat, hogy helyes sorrendben legyenek az események!

- a vigasság olaját kapom
- már Istenhez tartozom
- megtagadom a Sátánt
- „Kereszteltetik Isten szolgája...”
- a kereszt jelét kapom
- hiszek Jézus Krisztusban

– Hogyan kell keresztelni?

Kereszteléskor vizet öntünk a keresztelendő fejére, vagy bemerítjük a vízbe, és közben e szavakat mondjuk: „Kereszteltetik Isten szolgá/ló/ja N. az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Ámen”. – A római katolikusoknál pedig: „N. én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében”.

10. Az igazság köntöse

Tekintsük át, mi is történt veled, amikor a templomba hoztak, hogy megkereszteljenek. Minden állítás után írd oda annak jelentését, ami veled történt.

1. A pap a kezét a fejemre tette:

2. Azt a jelet adta, amivel megmutatta, hogy Istené vagyok

3. Elfordítottak az oltártól keresztszüleimmel együtt

4. Visszafordítottak az oltár felé, ígéretet tettem nevében

5. A pap az öröm, az egészség és a vigasság jelét adta nekem

6. A pap fejemre öntötte a keresztvizet (vagy pedig bemerített és újra kiemelt)

Isten megbocsátja bűneinket. Új életet ad a keresztségben. Ezért örülünk. De figyelmeztetést is kapunk, hogy az új élet szerint éljünk: jók legyünk. Veled is ez történt.

A pap átadta a **keresztelési ruhádat**: egy szép kis fehér inget. (Sokfelé a pap nem ad ingecskét, csak az epitacheliont - amiről később, az 58. leckében fogunk tanulni, mint a legfontosabb papi ruhadarabról - teszi a megkeresztelt fejére. Lehet, hogy veled is így történt. De a lényeg így is ugyanaz.) Ez a fehér ruha arra figyelmeztet egész életedben, hogy új életet kaptál Jézus Krisztusban. Ettől kezdve kötelességed arra törekedni, hogy minél jobb legyél. És hogy megőrizd szívedet, lelkedet és testedet minden rossz dologtól.

Miután a pap rád adta a keresztelési ruhádat, így imádkozott érted:

*„Ajándékozd neki a te szent, mindenható s imádandó
Lelked ajándékának pecsétjét is és a Krisztusod szent testé-
ben és drága vérében való részesülést.*

*Őrizd meg őt a te szentségedben, erősítsd meg az igaz
hitben. Szabadítsd meg őt a gonosztól... hogy összes csele-
kedetei és szavai által kedvedet teljesítvén, mennyországod-
nak fiává és örökösévé legyen”.*

Az imádság első része Isten ajándékairól beszél. Azokról, amiket akkor kaptál, amikor az Ő Egyházának tagja lettél, amikor megkereszteltek. Ezek az ajándékok a szentségek. Az egyiket: a bérmlást akkor rögtön megkaptad. A másikat: az Eukharishtiát valószínűleg csak később. De eredetileg azt is megadták az újonnan megkeresztelteknek.

MUNKALAP

1. Húzd alá az imádságban azokat a szavakat, amelyek a bérmlás és a szentáldozás szentségét kérik Istentől!
2. Olvasd el figyelmesen az imádság további részét! Figyeld meg, mit mond, hogyan kell élned! Fogalmazz egy imát, amiben saját szavaiddal kéred ezeket Istentől!

11. Személyes pünkösdsünk

Tudod, mi történt veled, miután megkereszteltek? - Ugyanaz, mint pünkösdkor az apostolokkal!

Miután a keresztvízzel megkereszteltek és a keresztelési ruhádba öltöztettek, már kész voltál a második nagy lépésre, ami az Egyházba való belépésednek, a Krisztussal való elmélyültebb kapcsolatodnak a része. Ez a lépés a **Szentlélek ajándékának** az elnyerése volt. Különleges olajjal: a **müróval** történő megkenés révén ment ez végbe. Ez a lépés a második szentség: a **bérmálás szentsége**.

Jézus Krisztus azt mondja az evangéliumban, hogy **vízből és Lélekből** kell újjászületnünk, ha be akarunk menni Isten Országába (Jn 3,5). Jézus maga is felvette a keresztséget a Jordánban Keresztelő Szent Jánostól. A tanítványok szintén részesültek a keresztségben. De nekik Jézus megparancsolta a feltámadása után, hogy maradjanak Jeruzsálemben. Azt mondta nekik, hogy várjanak az Atya ígéretére, amelyről tőle hallottak:

„János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni” (Ap Csel 1,4-5).

A tanítványok tehát Jeruzsálemben maradtak és vártak. Az Apostolok Cselekedetei című újszövetségi könyv elmondja, mi is történt:

„Amikor elérkezett pünkösds napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol egybegyűltek. Majd lángnyelvek lobbantak, és szétoszolva leereszkedtek mindegyikükre. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket” (Ap Csel 2,1-4).

Aztán Péter szólt a tömeghez. Meglepő volt, hogy mindenki a saját nyelvén hallotta a beszédét. Jézus Krisztus haláláról és feltámadásáról beszélt nekik. Az emberek csodálkoztak. Megkérdezték, mit tegyenek. Péter megmondta:

„Tartsatok bűnbánatot és keresztelkedjék meg mind-
egyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára. Így
megkapjátok a Szentlélek ajándékát” (Ap Csel 2,38).

Mindazok a tanítványok és emberek, akik hisznek Jézus Krisztusban, megkeresztelkednek és megkapják a Szentlelket. Keresztségünk a mi személyes húsvétunk. Amint már tanultuk: meghalunk és eltemetkezünk Krisztussal, és vele támadunk fel.

A bérmálásunk a **személyes pünkösdünk**, amikor elnyerjük a Szentlélek ajándékát. Éppen úgy, mint az apostolok.

Görög Egyházunkban a keresztség szentségét rögtön követi a bérmálás. Így a megkeresztelt és az Egyház tagjává tett ember már csecsemőkorától együtt élhet, növekedhet a Szentlélekkel, folyamatosan fogadva az Ő kegyelmi hatásait. Ahogy növekszik a gyermek, egyre többet tud befogadni a Szentlélek ajándékából. Nincs tehát egy bizonyos korhoz, időhöz kötve, hogy mikor kezdje el benne a bérmálás által közvetített működését.

MUNKALAP

Olvasd át újra figyelmesen a fent idézett szentírási szövegek közül azt, amelyik a pünkösdről szól. Húzd alá a szövegben kék színessel azokat a szavakat, amelyek a Szentlélek leszállásának külső körülményeiről szólnak. Utána pirossal azokat a szavakat húzd alá, amelyek a lényegét mondják el.

- Írd is ki ide két oszlopba!

kék:

piros:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Ének

A pünkösd tropár

Ál - dott vagy te, Krisz - tus Is - te - nünk ki
 a ha - lá - szo - kat böl - csek - ké tet - ted,
 le - küldvén ne - kik a Szentlel - ket, só ál - ta - luk
 há - lódba ej - tet - ted az e - gész föl - det,
 em - ber sze - re - tő U - runk, dí - cső - ség Né - ked.

– **Mikor szállott a Szentlélek az apostolokra?**

A Szentlélek pünkösd napján szállott az apostolokra.

– **Mi a bérmálás?**

A bérmálás szentség, amelyben a megkeresztelt megkapja a Szentlélek ajándékát, erőt és küldetést kap, hogy Krisztus élő tanúja legyen az Egyházban és a világban.

12. „A Szentlélek ajándékának pecsétje”

A bérmálás további hasonulást jelent Krisztushoz a Szentlélek által. Az érett és tanúságtévő hithez ad kegyelmet.

Megbérmálásodkor a pap különleges olajat használt. Ezzel adta meg neked a Szentlélek ajándékának pecsétjét. Ezt az olajat - amint már tanultuk - **mürónak** nevezzük. A mürót csak a püspök adhatja a papjainak. Különleges módon állítják elő. A püspök szenteli meg nagycsütörtökön. Tehát amikor a pap ezzel az olajjal megbérmált, az annyit jelentett, mintha maga a püspök atya végezte volna.

A pap a test minden részét megkeni a müróval: a homlokot, a szemeket, az orrot, a száját, a füleket, a mellet, a kezeket és a lábakat. A Szentlélek száll le ekkor értelmünkbe, szívünkbe és egész testünkbe. Azért, hogy **segítsen bennünket**: igazán jó keresztények legyünk. Így gondolkodjunk és cselekedjünk. A Szentlélek jön és segít abban, hogy mindegyikünk a maga saját módján megismerje és szeresse Istent.

Senki sem gondolkodik, szeret, cselekszik pontosan úgy, mint a másik. Mindegyikünk külön személy. Senki sincs a világon, aki pontosan olyan lenne, mint más. Még az egyformának látszó ikrek is különböznek egymástól. Istentől van ez így. S most nekünk mint az Ő családja különböző tagjainak megadja a maga **Szentlelkét**, az Ő saját erejét és szentségét. Segít abban, hogy egyformán az Ő gyermekei lehessünk. Segít abban, hogy Istennek igazán jó gyermekei lehessünk.

A Szentírás szerint Isten **szent templommá** tett minket. Olyan helylé, ahova Ő, az Isten bármikor betérhet és élhet. Azt mondja nekünk:

„Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok? ... Dicsőítsétek meg tehát Istent testetekben” (1 Kor 6,19).

Majd azzal folytatja, hogy nekünk együttesen Isten házává kell válnunk. Mert nem csak az egyén Isten temploma, hanem a hívő közösség is. Ezt mondja a Szentírás:

„... mint élő kövek épüljete leki házzá, szent papsággá, hogy Istennek tetsző lelki áldozatokat hozzatok Jézus Krisztus által” (1 Pét 2,5).

Isten saját népe, szent nemzetség vagyunk. Mint keresztyények Krisztus nevét viseljük. Törekedjünk arra, hogy Jézushoz hasonlóan jó gyermekei legyünk Istennek! Szeressük Őt. Engedelmeskedjunk neki. Legyünk kedvesek másokhoz. Bánjunk szeretettel minden emberrel, ahogy Jézus tette.

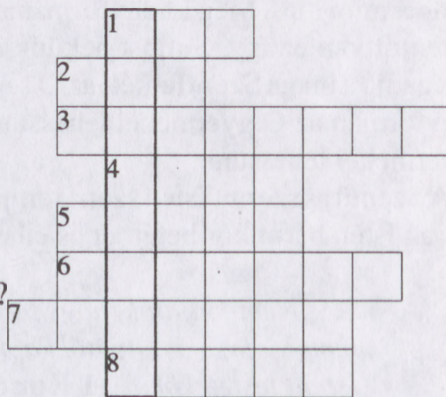
Tudjuk tehát, hogy a megbérnálásunk óta Isten **Szentlelke** lakik bennünk. De milyen jelentősége van ennek a hétköznapi életünkben?

MUNKALAP

Írj le néhány gondolatot, hogyan látszik meg mindennapi szavaidban és cselekedeteidben az, hogy Isten Szentlelke lakik benned!

REJTIVÉNY

1. Ami a világon a legrosszabb
2. Hány szentség van?
3. Jézus másik neve
4. A bérmaolaj neve
5. A gonosz lélek
6. Milyen anyaggal történik a bérnálás?
7. Ez a Szentlélek pecsétje
8. ...lélek

— **Ki bérmálhat?**

Egyházunkban a pap is bérmálhat. A római katolikus Egyházban: rendszerint a püspök bérmál, megbízásából bármelyik felszentelt pap bérmálhat.

13. Vég nélküli élet Isten Országában

Már megtanultad, hogy az Egyházban való életünk a keresztséggel és a bérmálással kezdődik. A keresztségben újjászülettünk, és új életet kaptunk Jézus Krisztusban. A bérmálásban Isten a saját Lelkét adta nekünk. Ezek révén az Isten Országának részévé váltunk. Tehát Isten Országának tagja, polgára vagy.

Isten Orzága nem olyan, mint más evilági országok vagy birodalmak. Azok hol eltűnnek, hol megerősödnek, hol meggyengülnek a háborúk, földrengések, vagy új uralkodók miatt. Ez örökre fennáll. Isten Orzága nem ér véget, s nincs határa sem. Nem találjuk a térképeken. Sem fent a világűrben. De tudjuk, hogy létezik. Az „Isten Orzága” **Istennek szeretetben megvalósuló királyi uralmát jelenti, amelyet mi szívből elfogadunk.**

A Szentírás sok hasonlatot mond arról, milyen ez az ország. Olvasd el a következő kijelölt szentírási szakaszokat, majd válaszolj az Isten Országára vonatkozó kérdésekre.

1. Gábiel arkangyal azt mondta Máriának, hogy ennek az országnak nem lesz vége. Mit mondott, ki fog uralkodni ebben az országban? (Lk 1,31)

2. Keresztelő János Isten Országáról prédikált. Mi az ember teendője ezzel kapcsolatban? Hogyan készüljenek a fogadására? (Mt 3,1)

3. Jézus szerint hogyan kell az embereknek előkészülniük az Ország elérézésére? (Mk 1,14 és Jn 3,5)

4. Kik mehetnek be Jézus szerint a Mennyeik Országába? (Mt 5,3; Mt 7,21; Mt 19,14)

5. Milyen királynak tartotta magát Jézus?

a/ Földi király akart lenni? (Jn 18,36)

b/ Miért mondta azt, hogy arra született: király legyen? (Jn 18,37)

Jézus Krisztus az Ő Országába visz minket. Amikor együtt vagyunk vele, már az Ő Országában lehetünk. Mert Ő ott van. S tudjuk: Isten Országának nem lesz vége. Mindörökre fennáll!

Ez az örökké fennálló Isten Orzága tárul a szemünk elé a bérmálásban. Miután megkentek bennünket a müróval, a pap **körmenetben** körüljárta velünk és keresztszüleinkkel a keresztelőkutát vagy a keresztelési asztalkát. (Egyes helyeken az oltárt kerülik meg így). A pap a keresztet, a keresztszüölők pedig gyertyát vittek a kezükben.

Közben ez hangzott el:

„Akik Krisztusban keresztelkedtetek, Krisztusba öltözködtetek. Alleluja”.

Háromszoros körmenetet tettünk így. Ez arra emlékeztet, hogy Istennel való életünknek nem lesz vége. Ne zavarjon meg, hogy ezt a körmenetet nem mindenütt végzik a bérmálásnál: mert akkor is fontos jelentése van, és jó lenne, ha mindenütt megtartanák!

14. Új életet élünk

A bérmálás utáni rövid körmenet arra emlékeztetett bennünket, hogy Istennel való életünk soha nem ér véget. Most azt fogjuk megtanulni, milyen élet is ez.

A felolvasó először egy rövid zsoltárverset olvasott fel: a **prokiment**. Ez azt mondja el, hogy **Isten mindig velünk van**. Segít abban, hogy a jót lássuk meg és tegyük meg. Isten az **Ő** erejét adja nekünk, amely megóv minden ártalomtól. A zsoltárvers így szól:

„Az Úr világosságom és szabadulásom, kitől féljek. Az Úr életem oltalmazója, kitől remegjek”

Aztán a felolvasó az **apostoli szakaszt** olvasta fel: Szent Pálnak a Rómaiakhoz írt leveléből. A szöveg szerint már **képesek vagyunk győzni a Gonosszal vívott harcban**. Mivel Krisztusban keresztelkedtünk, az övéhez hasonló új életünk van. A Krisztussal való életünk örökké tart. Életünk folyamán el kell vetnünk minden rosszat. Így jó gyermekei lehetünk Istennek.

Végül a pap olvasott fel az **evangéliumból** egy részletet. Jézus Krisztusnak még a mennybemenetele előtti utolsó szavait idézi. Az Úr a következőket mondta tanítványainak:

”Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,18).

Jézus arra hívja fel a figyelmünket, hogy **kövessük a tanítását**. Tegyük meg mindazt, amit parancsol. Utolsó szavai biztosítanak afelől, hogy **mindig velünk marad**. Egészen a világ végéig, mikor eljön az Ő Országa.

A **Szentlélek pecsétje**, melyet Istentől kaptunk, mindörökre megmarad. Valamiképpen hasonlít egy beégetett jegyre vagy egy tetoválásra. Olyan jel, amely mindig azonosít minket. Ez a pecsét arra emlékeztet minket és másokat, hogy **keresztények vagyunk**, akik Jézus Krisztus nevét és a Szentlélek jegyét viseljük magunkon. Azt jelenti ez, hogy **tanúságot teszünk Istenről**. Az Ő népévé kell lennünk a világban. A Szentlélek ajándéka pedig segít abban, hogy Isten műveit vigyük végbe a világban.

De ehhez nem szükséges látható jelet viselnünk. Az embereknek a **viselkedésünk** kell megmutatni, hogy keresztények vagyunk.

A pap letörölte rólad a műrot a szertartásban. Most már valóban **keresztényként kell élned**, gondolkodnod és cselekedned.

Csak akkor fogják elhinni az emberek, hogy valóban Isten családjának a tagjai, Jézus Krisztusban élő testvérek vagyunk, ha **testvérekhez illően szeretjük egymást**. A Szentlélek ajándéka mindig velünk van. Mert az sokkal több, mint jel: Isten élete bennünk, ami segít abban, hogy szentté váljunk.

Van a szertartásnak egy érdekes, nagyon régi része, amit nálunk csak kevés helyen végeznek. A pap levág néhány hajtincset a megbérmált személy fejről. Imádkozik Istenhez, megemlékezik arról, hogy Isten adta az életét, testét és különösképpen az értelmét. Aztán felajánlja azt a néhány hajszálat, kifejezve azt, hogy a szentségben részesült személy önként ajánlotta fel az életét Istennek keresztszülőkkel együtt. (Ugyanez történik akkor, amikor valaki papi szolgálatra jelentkezik. Vagy szeretetességre.

Ezekben az esetekben is megtörténik a hajnyírás. Azt jelzi, hogy a jelölt mindörökre engedelmesen akar szolgálni Istennek).

Lehetséges, hogy valakinek ekkorra még nem nő ki a haja. Így a papnak nem is könnyű valamit is találni, amit felajánlhat Istennek. De ha csak egyetlen hajszál is talál, az már elég annak kifejezésére, hogy az illető Istennek akarja szentelni az életét. Ezzel a jellel megígéri, hogy mindörök-re Istennek szolgál és engedelmeskedik neki. Ettől kezdve egész élete, minden gondolata, szava és cselekedete Istennek tett felajánlás lesz. Természetesen, mint a keresztségnél, itt is a keresztes- és bérmászülők is tehetik az elkötelező ígéretet a kisgyermek helyett.

Miután megtörtént a keresztelés és bérmálás, a szertartás utolsó része: az **avatás és bemutatás** következik. Ekkor az édesanya veszi karjára a gyermeket, a pap pedig imádkozik fölöttük. Azt az ószövetségi szokást vette át az Egyház, hogy az édesanya, akinek kisbabája született, csak 40 nap múlva mehetett a templomba. Ekkor avatták fel, hogy megtisztulva újra a közösséghez tartozzon. A pap most is ezért imádkozik. A te édesanyádért is ezt tette.

Érted is imádkozott a pap, amikor bemutatott a templomban. Annak emlékére, hogy a kis Jézust is föl vitték szülei a jeruzsálemi templomba bemutatásra.

☞ Erről 3. kötet 9–10. leckéjében már tanulhattál.

A kisfiúkat az oltár fölött emeli magasra a pap, a kislányokat a királyi ajtó előtt. Közben azt az imát mondja, amit Jézus bemutatásakor az öreg Simeon: „Most bocsátod el Uram...”.

Végül, miután visszaadott édesanyádnak, szentelt vízzel hintette meg, azt kérve imádságában, hogy

„A mindenható Istennek, az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek békessége és áldása szálljon reád s maradjon veled mindenkor. Ámen”.

 FELADAT

Készíts kis kártyákból egy sorozatot, amelyek megmutatják, mi is történt veled a keresztségben és bérmálásban. Pálcikaemberek vagy vázlatos rajzok segítségével ábrázold a veled történt cselekményeket. A kártyák hátlapjára írd is fel ezeket. Keverd össze a lapokat, majd az ábrák alapján rendezd sorrendbe!

1. Ez a személy Istenhez tartozik
2. Megtagadom a Sátánt
3. Elfogadom Jézus Krisztust... Hiszek
4. A vigasság olaja
5. Kereszteltetik Istennek szolgája
6. Felöltöztetik Istennek szolgája
7. A Szentlélek ajándékának pecsétje
8. Akik Krisztusban keresztelkedtetek (körmenet)
9. A műró letörlése
10. A hajnyírás
11. Az avatás és bemutatás

15. Beléptünk az Egyházba

Az Egyhába való belépésünk ünnepet jelent számunkra. Neked is ünnepélyes volt az első tanévnyitód, amikor az iskolád tagja lettél. Majd az első munkahelyeden is köszönteni fognak, amikor a közösség tagjává leszel. Még más helyeken is érezheted és tapasztalhatod majd, hogy ünnepelni fognak téged, amikor valahová belépsz, valaminek a tagjává leszel.

Az Egyházba való bevezetésünk is ünnepélyes formában történik: a szentségek révén. Az Egyházba való belépés kapuja a keresztség. A többi szentség - következő lépésekként - a Krisztussal való kapcsolatunkat mélyíti tovább.

Az Egyház életében való teljes részesedés fokozatosan történt. Az egyik fokozat a **keresztelés**, a másik a **bérmálás** volt. Ehhez hozzátartozik még egy harmadik lépés is: a **szentáldozásban** való részesedés. Az Egyház egész népe várja az éppen megkeresztelt és megbérmált személyt a szentáldozáshoz.

Amikor olyan személyt keresztelnek, aki már tudatosan vállalja a keresztséget, tehát nem csecsemő vagy kisbaba, akkor ez mindig így van.

Tehát a keresztelés és bérmálás után következik a szentáldozás. A megkereszteltek és megbérmáltak ezzel válnak az Egyház teljes jogú tagjaivá. Ezért az egész Egyház örül és boldog: Isten családjának új tagjai is részesülnek a szent adományokban! Ezért szoktuk különös ünneppel körülvenni az első szentáldozást.

Amikor a templomba jövünk a Szent Liturgiára, mindig lehetőségünk van arra, hogy megemlékezzünk arról, amit Isten a családjáért tett. Meg arra is, hogy köszönetet mondjunk érte. A Szent Liturgia másik neve: **Eukharisztia**. Ez a görög szó azt jelenti, hogy **hálaadás**.

Amikor az Eukharisziát ünnepeljük, mindig megemlékezünk Isten műveiről és hálat adunk neki azért, mert

– a keresztséggel és a bérmálással családjának, az Egyháznak a tagjaivá tett minket;

– lehetővé tette, hogy testvéreként, egy nagy családot, az Egyházat alkotva, összejöjjünk Jézus Krisztus nevében;

– lehetővé tette, hogy Fia, Jézus Krisztus által, aki szenvedett és meghalt értünk, új életünk legyen. Hogy mindörökké Istennel éljünk az Ő Országában;

– lehetővé tette számunkra, hogy mostantól Istennel legyünk a szentáldozás, az Eukharisztia szentsége által.

Így minden alkalommal, amikor a Szent Liturgiát ünnepeljük, azért gyülekezünk össze Isten népeként, hogy az Ő szavát hallgassuk és részesedjünk szent ajándékaiban.

FELADAT

Kérdezd meg és írd ide, hogy mikor van lehetőség a templomban a következőkre:

– ünnepélyes keresztelő: _____

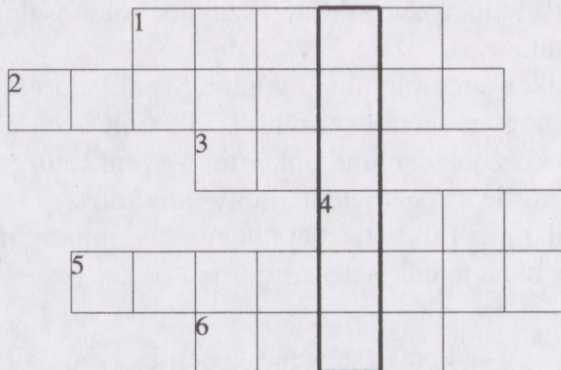
– szentgyónás: _____

– szentáldozás: _____

REJTVÉNY

Meghatározások:

1. Mennyei Atyánk
2. Szentmise = Szent ...
3. Hány Isten van?
4. ...adás = az Eukharisztia
neve
5. A második szentség
6. A templom Isten ...

– Mi a kegyelem?

A kegyelem természetfeletti ajándék: Isten élete bennünk.

– Mit cselekszik Isten lelkünkben a megszentelő kegyelem által?

Isten a megszentelő kegyelem által a bűntől megtisztítja és megszenteli lelkünket, gyermekévé fogad és a mennyország örökösévé tesz minket.

– Mikor kapjuk meg először a megszentelő kegyelmet?

A megszentelő kegyelmet először a keresztségben kapjuk meg.

– Mivel szerezhetjük meg Isten kegyelmét leginkább?

Isten kegyelmét leginkább a szentségekkel, szentelményekkel és az imádsággal szerezhetjük meg.

– Mik a szentségek?

A szentségek látható jelek, amelyek Jézus Krisztus rendeléséből láthatatlan kegyelmeket közvetítenek.

– Hány szentség van?

Hét szentség van:

1. a keresztség, 2. a bérmálás, 3. az Eukharisztia, 4. a bűnbocsánat szentsége, 5. a betegek kenete, 6. az egyházi rend, 7. a házasság.

16. Hitjelöltek régen és ma

1. A hitjelöltek régen (Olvasmány)

Nagyon régen, még a keresztény Egyház ősi éveiben, a keresztséget kissé másképpen szolgáltatták ki, mint ma. Abban az időben a keresztények kevesen voltak, így gyermekeket alig hoztak megkeresztelni. A legtöbben már felnőttek voltak, akik meg akartak keresztelkedni. Ők nagyon komolyan előkészültek a keresztség és a Szentlélek ajándékának elnyerésére.

A fiatal ember, aki már hallott valamit Jézusról - talán maguktól az apostoloktól, talán más keresztényektől -, elment a püspökhöz vagy az Egyház helyi elöljárójához. A legtöbbször az is elkísérte, aki eddig beszélt neki Jézusról. A fiatal ember elmondta a püspöknek, hogy mi mindent hallott Jézusról. Aztán kérte a keresztséget.

Abban az időben gyakran üldözték a keresztényeket. A Jézus Krisztusba vetett hitük miatt. Akik nem szerették a keresztényeket, feljelentették őket az állami hatóságoknál. Sok hamis váddal illették őket. A katonák pedig összefogdosták, bíróság elé állították őket. Így aztán nagyon sokat kivégeztek közülük. Ezért sok kereszténynek titokban kellett összejönnie a Szent Liturgiára, ahol magukhoz

vették a szent adományokat. Ez erősítette őket. Az Egyház tagjai számára szükséges volt az óvatosság. Csak azokat keresztelték meg és fogadták be maguk közé, akik valóban hittek Jézusban, elfogadták a tanítását, és komolyan elhatározták, hogy keresztény életet élnek.

A püspök kezet állított a fiatal ember mellé. Lehetőleg azt a keresztényt választotta, aki elhozta őt hozzá. A kezes segített a fiatal embernek abban, hogy jobban megismerje Jézus Krisztust és tanítását. Megtanította arra, mit jelent jó keresztény életet élni. Egykor ez a tanítási idő három év volt. A püspök ezalatt meggyőződhetett arról, hogy a jelölt valóban keresztény szeretne lenni. Mások is gondosan figyelték az illető életmódját. Látni akarták, hogyan viselkedik.

Amikor a fiatal ember először jött a püspökhöz és elmondta, hogy keresztény szeretne lenni, a püspök rátette a kezét és kijelentette: ez a személy Istenhez tartozik. A püspök a **katekumenek** közé sorolta. (A katekumen **hitjelölt**-et jelent; azt, aki még tanulja a hitet a keresztség felvétele előtt). Aztán a püspök imádkozott érte, hogy Isten szabadítsa meg

a Gonosztól. Végül átadta őt a kezének, aki aztán tanította.

Ebben az időben a katekumenek az oktatásuk egy részét az Egyház liturgikus összejövele folyamán kapták. Megengedték nekik, hogy az összejövetel első részén részt vegyenek. Hallgathatták és énekelhették a zsoltárokat. Meghallgathatták az ószövetségi és az apostoli olvasmányt. Sőt még az evangéliumi szakaszt is. Részt vehettek mindezek magyarázatán, a szentbeszédén is. De még nem hallhatták a Hitvallást és az Úr imáját. Nem ajánlhatták fel ajándékaikat és nem részesedhettek a szent adományokban a szentáldozáskor. A prédikáció után a pap vagy a püspök távozásra szólította fel a katekumeneket. Az Egyház imádkozott értük, hogy eljussanak a tanítás megértésére. Az imádság után pedig elküldték őket az összejövetelről.

Végül a nagyböjt közepétől, néhány héttel húsvét előtt, egyes katekumenek különleges előkészületen vettek részt. Mert ők már közel voltak ahhoz, hogy húsvétkor megke-

resztelkedjenek. Ezek voltak azok a katekumenek, akik már megismerték Jézus életét és tanítását, s készek voltak a keresztségre. Ők már a **megvilágosodásra** vártak. Figyelmesen hallgatták a böjti olvasmányokat, amelyek előkészítették az embereket a húsvét nagy ünnepére.

Miután a katekumenek eltávoztak az összejövetelről, egy különleges ima következett azokért, akik a megvilágosodásra készültek. Majd ők is eltávoztak. Az értük mondott ima ma is megvan az Előszenteltek liturgiájában.

Aztán elérkezett a húsvét nagy napja. Nagyszombat éjszaka azokat, akik már készen voltak a megvilágosodásra, vagyis a keresztségre, egy tóhoz vagy folyóhoz vezették. Ott a püspök **megkeresztelte** őket „az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében”. Majd rájuk tette a kezét és imádkozott azért, hogy megkapják a Szentlelket. A 2. században élt Szent Jusztinosz vértanú megmagyarázza, mi történt.

„Most kifejtjük nektek azt, hogy Krisztus által megújítva miként szenteljük magunkat az Istennek... Mind azokat, akik elfogadták és hitték, hogy igaz az, amiről beszélünk és tanítunk, és megfogadták, hogy ennek megfelelően élnek, amennyire csak erejükből telik, megtanítják imádkozni, meg arra, hogy böjttel kérjék az Istentől korábbi bűneik bocsánatát, és mi is velük imádkozunk és böjtolunk. Ezután elvezetjük oda őket, ahol a víz van,

és ahogyan mi is újjászülettünk, ugyanúgy ők is újjászületnek; a mindenség Atyja, uralkodó Istene és a mi Megváltónk, Jézus Krisztus és a Szentlélek nevében elvégzik ezt a lemosdást a vízben”.

Az újonnan megkereszteltek, megvilágosodottak azután megkapták fehér ruhájukat, köntösüket. Kezükből égő gyertyát tartva, ünnepeles menetben vonultak a templomba a püspök vezetésével. A templom ajtajai kitérültek előttük. Mert ők is meghaltak és feltámad-

tak Jézus Krisztussal a keresztségben. Húsvét éjjélkor a bezárt, majd feltároló templomajtó ma is az újonnan megkereszteltek körmenetére utal. Arra emlékeztet, hogy a keresztséggel léphetjük át Isten Országának ajtaját. Szent Jusztinosz így folytatja:

„Mi pedig, miután megtörtént annak lemosdása, aki elfogadta tanításunkat és hozzánk csatlakozott, odavezetjük őt azokhoz, kiket testvéreknek hívunk, ahol egybegyűlve közösen imádkozunk magunkért, a megvilágosítottért, meg a többiekért, mindenkiért igen buzgón, bárhol is legyenek, hogy miután az igazságot megtanultuk, a helyes életre törekedjünk, tetteinkben a jót kövessük, azon legyünk, hogy parancsait megtartsuk, és az örök üdvösséget elnyerjük. Imáink befejezésekor csókkal köszöntjük egymást. Ezek után a testvérek előljárójához kenyeret és kelyhet visznek vízzel vegyített borral, aki kezébe veszi, dicséretet és dicsőítést mond a mindenség Atyjának a Fiú és a Szentlélek neve által, hálát ad neki és áldást mond hosszasan azokért, amiket nekünk adott, hogy Ő bennünket ezekre méltatott. Imái és hálaadása befejezésekképpen az egész nép ráfeleli az „Ámen”. Az „Ámen” héber szó, ami annyit jelent: Úgy legyen. Az előjáró hálaadása és az egész nép felelete után az általunk diakonusoknak nevezettek minden jelenlevőnek osztanak a hálaadás kenyeréből és a vízzel elegyített borból, visznek belőle a távollevőknek is. Ezt a táplálékot mi eukharisztianak nevezzük, senki kívülálló nem részesedhet belőle, csak aki igaznak fogadja el a tőlünk kapott tanítást, és lemosdott a bűnök bocsánatára az újjászületés fürdőjében, és úgy él, ahogyan azt Krisztus meghagyta.”

Az újonnan megkereszteltek ezután nyolc napon keresztül mindig ott voltak a templomban. Ezalatt a szentségekről és az Egyház misztériumairól kaptak tanítást. Elmagyarították nekik, mit is jelentenek az egyes szertartások, s hogy hogyan kell azokon részt venniük. Megtudták, hogy a szentségek miként segítik az igazi keresztény életet.

Ennek a nyolc napnak mindegyikét úgy ünnepelték, mint a húsvét napját. Ez rámutat a húsvét utáni "fényes heti" szertartások eredetére. A keresztelés utáni nyolcadik napon az Egyház új tagjairól levették a fehér köntöst egy szép szertartás keretében. Az új tagok elhagyták a templomot, hogy új életet éljenek a világban.

2. Hitjelöltek ma

Az előző szép olvasmányból megismerhetted, hogyan lettek keresztények régen az emberek. Bizony, nagyon sokat kellett tanulniuk, míg megkapták a szentséget és így beléphettek az Egyházba. Ebben a leckében a mai helyzetről fogunk tanulni.

Most sokkal könnyebben meg lehet keresztelkedni, mint régen. Azért, mert most főleg gyermekeket keresztelünk. Te is kiskorodban lettél keresztény. De ez nem ment fel az alól, hogy komolyan vedd a kereszténységedet.

Ma is van kezes, aki vállalja érted a felelősséget: hogy komoly keresztény leszel. Ők a **keresztzüleid**. Elsősorban azért vannak, hogy beszéljenek neked Jézusról. Meg azért, hogy segítsenek a szüleidnek a vallásos nevelésedben.

Igaz, hogy te nem tanultál Jézusról a megkeresztelkedésed előtt, mert még pici baba voltál. De a szüleid és keresztzüleid vállalták, hogy tanítani fognak róla. - Bizonyos értelemben te is katekumen vagy, hiszen most is tanulsz Jézusról, folyamatosan.

De ma nagyon sokan vannak olyanok is, akik még nincsenek megkeresztelve. Sőt olyanok is, akik nem sokat hallottak Jézusról. Az Egyház imádkozik értük. A Szent Liturgiában ma is megvannak a katekumenekért mondott ősi imádságok.

Neked is feladatod, hogy másokkal is megismertesd Jézust. Főleg a viselkedéseddel. Lássák meg rajtad azt, hogy te szereted Jézust és az Ő tanítása szerint igyekszel élni. Amikor lehet, szavaiddal is beszélhetsz másoknak Jézusról.

17. Megkereszteltek, vállalom! (Összefoglalás)

Amikor keresztszüleid elhoztak a templomba, hogy megkapd a keresztség szentségét, még nem tudtad, mi történik veled. Akkor te magad még nem tudtad azt vállalni, hogy keresztény leszel.

Azóta nagyobb lettél. Most már öntudatosan vállalhatod azt, hogy keresztény vagy, Jézushoz tartozol. Egyszer már nyilvánosan meg is tetted: az elsőáldozásodkor. Akkor te magad újítottad meg a keresztségi fogadalmat. Amit keresztelésedkor a keresztszüleid tettek a te nevedben.

Már sokat tanultál Jézusról. De nem eleget. Mert róla és tőle tanulni soha nem elegendő. Ezért van hittanóra minden osztályban. Sőt még felnőtt korodban is tanulhatsz a hittant.

A keresztség elkötelezettséget jelent. Aki meg van keresztelve, az Jézushoz tartozik. Most megtanuljuk, hogyan lehet vállalni a keresztséget.

Az vállalja a keresztséget,

1. aki viselkedésével megmutatja, hogy Jézushoz tartozik;
2. aki részt vesz az Egyház közösségi életében, különösen a Szent Liturgián;
3. aki egyre többet akar Jézusról és Jézustól tanulni a hitteórákon és a Szentírásból;
4. aki testvéri szeretetével megmutatja, hogy Jézus tanítása szerint él;
5. aki szavaival is tanúságot tesz róla.

+ Ha egyetértesz velem, egészítsd ki a következő fogadalmat, és írd is alá.

Most már én magam vállalom a keresztségi fogadalmat, amit egykor keresztszüleim tettek a nevemben.

Ígérem, hogy viselkedésemmel megmutatom: _____
_____ -hoz tartozom.

Ígérem, hogy rendszeresen járok a templomba, a _____

Ígérem, hogy rendszeresen fogok járni a _____
_____, hogy Jézusról tanuljak.

Ígérem, hogy testvéri _____ -
mel is megmutatom, hogy Jézushoz tartozom.

Ígérem, hogy _____ -mal is tanúsá-
got teszek Jézusról.

_____, 19 ____ év ____ hó ____ nap

aláírás

III. EUKHARISZTIA: ÉLET AZ EGYHÁZBAN

18. Az Egyház összegyülekezik és imádkozik

Az előző leckékben megtanultuk, hogy a keresztséggel és bérmálással belépünk az Egyházba. Szó volt már az Eukharisziáról is, ami szorosan kapcsolódik az Egyházba lépésünkhöz: az Egyházban való életünket jelenti.

Vasárnap a keresztény emberek összegyülekeznek a templomban a Szent Liturgia végzésére. Természetesen nem csak vasárnap, hanem hétköznap is részt vehet a Szent Liturgián, aki akar. Te is. A Szent Liturgia mindig Jézus Krisztus keresztdozatát jelenti.

Az emberek sokféle célból szoktak összejönni, összegyülekezni. Vannak, akik meccsre szeretnek járni, mások koncertre, ismét mások gyűlésekre. Közös cél hozza össze őket: a drukkolás, a szórakozás, esetleg fontos kérdések eldöntése.

A Szent Liturgiára való összejövetelnek mindezeknél **fontosabb célja van**: Isten dicsőítése. Azért gyülekezünk össze a Szent Liturgiára, hogy **imádkozunk**.

Az Egyház **összegyülekezik**. Maga a „liturgia” szó is közösen végzett tevékenységet jelent. A pap nem egyedül végzi a liturgiát, hanem a hívekkel együtt. De tudnod kell azt is, hogy a szentek is jelen vannak. Sőt maga Jézus Krisztus az, aki bemutatja az áldozatot a mennyei Atyának. Így az egész Egyház összegyülekezik Jézus Krisztus mint fő köré.

Az Egyház **imádkozik**. Ezért, és nem másért jövünk össze a Szent Liturgiára. Dicsőítjük Istent. Hálát adunk neki azért, mert elküldte Jézust a mi megváltásunkra. Engeszteljük a bűneinkért. A kéréseinket is eléje terjesztjük. A liturgia a **legszentebb imádságunk**.

Amikor a Szent Liturgiát végezzük, Jézus Krisztus áldozatába kapcsolódunk bele. Az időt és a teret áthidalva ott vagyunk Jézussal az utolsó vacsora termében és a keresz alatt, a Golgotán. Ezért a legszentebb közös imádságunk a Szent Liturgia.

FELADAT

1. Írd le, elgondolásod szerint mivel tudnád a saját magad számára még jobbá tenni azt, hogy a liturgia valóban közös imádság legyen!

2. Jelentkezz a ministránsok közé, hogy tudatosabban bekapcsolódhass a Szent Liturgia végzésébe!

REJTVÉNY

Minden függőleges oszlopba írd be az ABC szerint odailő, előző vagy követő betűt! Mit kapsz a középső vízszintes sorban?

	T	G	P	S	H	
É	L	A	J	TY	A	

– **Mi jelzi templomainkban, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van?**

Templomainkban az örökmécs jelzi, hogy az Úr Jézus az Eukarisztiában jelen van.

– **Mi az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség?**

Az Eukarisztia, vagyis az Oltáriszentség az Úr Jézus valóságos teste és vére, kenyér és bor színe alatt.

– **Mikor rendelte az Úr Jézus az Eukarisztiát?**

Az Eukarisztiát az Úr Jézus az utolsó vacsorán rendelte.

19. A kenyér és bor előkészítése

Jézus Krisztus 30 éves koráig Názáretben élt, szinte rejtett életet. Megkeresztelkedése után 40 napig a pusztában imádkozott és böjtölt. Utána pedig három évig tanított. Mindezzel a keresztáldozatra készült fel.

A keresztáldozat megjelenítésére, a Szent Liturgiára nekünk is föl kell készülnünk. Ezt a felkészülést nevezzük **előkészületnek** vagy **proszkomi-diának**.

A Szent Liturgiának ezt az **első részét** általában nem látjuk, mert akkor történik a szentélyben, amikor a királyi ajtó még zárva van. A hívek ekkor gyülekeznek a templomban.

A pap a templomba lépve **imádkozik**, így készül a liturgia végzésére. Te is imádkozz, amikor liturgiára jössz! Majd a pap **magára veszi** a liturgikus ruhákat. Te is kérd Istent, hogy öltöztesse a kegyelem ruhájába a lelkedet!

Ezután a pap az előkészületi asztalhoz áll. Ott készíti elő adományainkat: a kenyeret és a bort, hogy majd a Szent Liturgiában Krisztus testévé és vérévé váljanak.

Először felvágja a kenyeret. Ezt a kenyeret **proszforának** nevezzük. Külön erre az alkalomra sütik. Általában a pap felesége, vagy ha nőtlen, akkor ő maga készíti, vagy más alkalmas személy, például a szerzetesnővérek. Pecsét is van a proszfora tetején. Majd a pap bort és egy csepp vizet önt a kehelybe. A kenyér munkánk gyümölcse, a bor örömünk jelképe.

proszfora

A pap a kivágott kenyérszeccskéket arany tányérkára, a **diszkoszra** helyezi. Az első, nagyobb kenyérdarab Jézus Krisztust mint áldozati Bárányt jelképezi. A proszfora vágása közben a pap Izajás prófétát idézi: „Mint a juh leöletésre vitetik, és megnémul, mint az ártatlan bárány nyírója előtt, és nem

nyitja meg száját... mert kivágatik az élők földjéből” (Iz 53,7). A diszkosz közepére teszi a „Bárányt”. Közben ezt az imádságot mondja: „Feláldoztatik az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit, a világ élete és üdvösségéért”. Majd szúrást ejt rajta: „Egy a vitézek közül lándzsával megnyitá az ő oldalát. És legottan vér jöve ki és víz”.

A Báránytól jobbra Máriát, az Istenszüllőt jelentő darab van a diszkoszon. Balra kilenc részecske, a szentek helyezkednek el. Alul pedig az élőkért, majd a megholtakért elhelyezett részecskék.

A pap, miközben ezt így elrendezi, végig imádkozik. Megemlékezik élőkéről és holtakról. Felajánlja értük a liturgiát. Ezért nevezzük az előkészületet **felajánlásnak** is. Gondolatban te is helyezd el a részecskéidet a diszkoszon! Adj hálát Istennek. Bízzál abban, hogy meghallgatja a kéréseidet.

Amikor a pap így előkészítette a kenyeret és a kelyhet, Isten Egyházának minden tagja együtt van, összegyülekezett a Szent Liturgiára. Együtt alkotják az emberek Isten családját és Egyházát.

Az előkészületet az 50. zsoltár elimádkozásával fejezzük be. Ezt sok helyen a tömjénezés alatt közösen mondják a hívek, a pappal együtt. Így tehát bűnbánattal fejezzük be az előkészületet.

MUNKALAP

1. Nézd meg figyelmesen az ábrát. A diszkosz az előkészített kenyérszecskekkel az összegyülekezett Egyházat mutatja. A bekerített részekbe írd be azokat a neveket, akikről megemlékezik a pap, amikor oda teszi a kenyér részecskét.

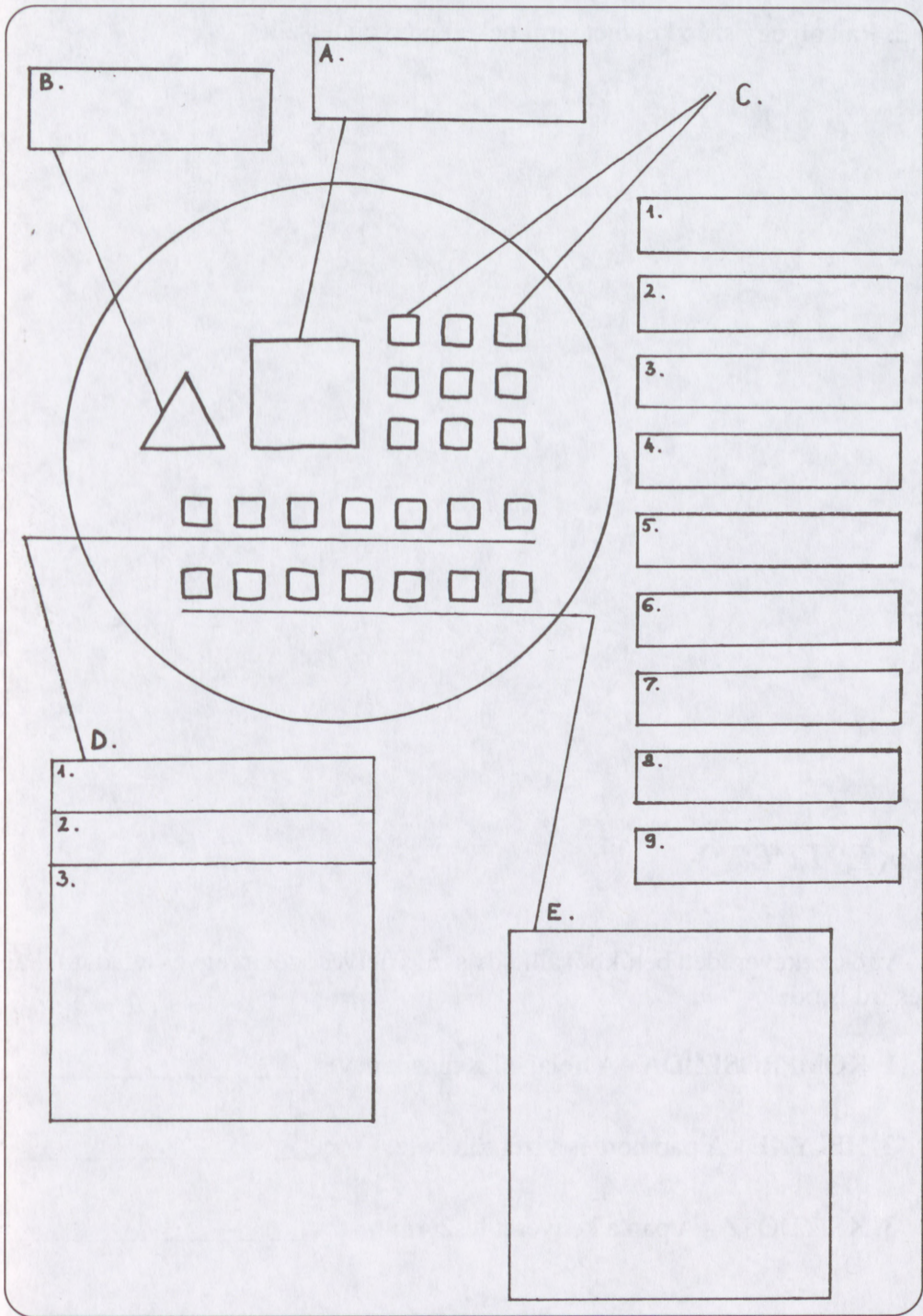
A számokhoz és betűkhöz a következőket írd:

- A. A „Bárány”: Jézus Krisztus
- B. Az Istenszüllő
- C. A szentek
 - 1. Keresztelő Szent János
 - 2. Próféták
 - 3. Apostolok
 - 4. Szentatyák és püspökök
 - 5. Vértanúk
 - 6. Szerzetesek
 - 7. Ingyenes orvosok
 - 8. Joákim és Anna
 - 9. Aranyszájú Szent János

- D. Az élők
 - 1. A pápa
 - 2. A püspök
 - 3. Aki/k/ért felajánljuk
- E. A halottak

Az élőkhez írd be családod néhány élő tagjának a nevét, a halottakhoz pedig elhunyt tagjainak a nevét.

Vigyázz, hogy a nevek mindig a megfelelő helyre kerüljenek!

2. Rajzolj egy szép kelyhet, ami neked nagyon tetszik.

REJTVÉNY

Az összekeveredett betűkből állítsd össze a helyes szót az egyes feladatoknál és írd is oda!

1. KOMPROSIZIDA - A felajánlás másik neve: _____
2. HELYKE - A pap bort és vizet tölt bele: _____
3. KSIZDOSZ - A pap a kenyeret teszi rá: _____

20. „Áldott az Atya és Fiú és Szentléleknek Országá”

Amikor az emberek a Szent Liturgiára összegyülekeznek, a templom már ki van világítva. A hívek csendben várják, hogy a pap elkezdje a liturgiát. Vagy pedig énekelnek, hogy ezzel készüljenek fel a szent szertartásra.

A pap a szentélyben, az oltár előtt állva, felemeli az evangéliumos könyvet, keresztet jelez vele, és ezt énekli:

Áldott az Atya és Fiú és Szentléleknek országa.

Ezekkel a szavakkal kezdi meg a szertartást, amire meghívást kaptunk.

Mi is az az **”Isten Országá”**? Elsősorban **Isten uralma**, az **Ő dicsőséges** uralkodásának a megvalósulása. Aztán nem más, mint **Isten otthona**. Isten Országában minden Isten akaratát tükrözi. Ott nincs rossz, nincs gyűlölet, nincs boldogtalanság. Isten Országá nem egy hatalmas terület. Nem találod meg a térképen. Nincsenek országhatárai sem. Az Isten Országá nem más, mint **élet: Istennel együtt**. Az **Ő akaratának a teljesítése**. Amikor másokhoz jók vagyunk, amikor Istennel békében vagyunk, amikor igazán boldogok vagyunk, akkor egy kicsit már Isten Országában vagyunk. Az **Ő dicsőséges** uralmában.

Amikor részt veszünk a Szent Liturgián, akkor Isten Országá felé haladunk. Találkozunk Istennel. Találkozunk Jézus Krisztussal a szentáldozásban. Efelé a találkozás felé haladunk. A Szent Liturgiát úgy is elgondolhatjuk, mint egy

utazást Isten Országába. A pap pedig, amikor megkezdi a szertartást, bejelenti, hogy hová is megyünk.

Amikor utazunk, rengeteg újdonságot ismerünk meg. Új helyeket látunk. Új emberekkel találkozunk. Új ismereteket szerzünk. Ezek hatására egy kicsit meg is változunk.

Lehet, hogy egy kicsit fárasztó az utazás, de ha egy nagyon jó helyre akarunk menni, akkor megéri a fáradságot! Az Isten országába való eljutás pedig minden fáradságot megér. Ehhez nyújt segítséget a Szent Liturgia.

Kivonulás Egyiptomból (Olvasmány)

A történelemből sok csodás utazás történetét ismerjük. Talán már hallottál Kolumbusz csodálatos és izgalmas útjairól, amikor felfedezte Amerikát. A Szentírásban Isten embereinek jó pár izgalmas utazásával találkozhatunk. A második hittanban már tanultál Pál apostolról és utazásairól. Jövőre, ötödikes korodban pedig az ószövetségi emberekről és útjaikról is fogunk tanulni. Az egyik ilyen utazás több mint ezer évvel történt Jézus Krisztus születése előtt.

A zsidók rabszolgasorban éltek Egyiptomban. Az egyiptomi uralkodó, a fáraó nem engedte meg, hogy a zsidók visszatérjenek hazájukba. Emiatt Isten megharagudott a fáraóra és megbüntette az egyiptomiakat. Végül a fáraó beleegyezett, hogy a zsidók hazamenjenek.

A zsidók vezetője Mózes volt. Isten vele beszélt és úgy irányította, hogy bölcsen és bátran tudta vezetni a népet. Egy éjszakán Mózes minden zsidót ki-

vezetett az egyiptomi rabszolgaságból. Fiúk, lányok, apjuk, anyjuk, nagypapjuk, nagyanyjuk, mindenki együtt ment. Vitték a holmijukat is, amit csak fogni tudtak. Vezettek állataikat is: juhot, kecskét s a többit. Hatalmas menetben haladtak Egyiptomból a hazájuk felé, amit Isten ígért nekik. Micsoda óriási utazás volt ez!

Miközben a zsidók elhagyták Egyiptomot, a fáraó meggondolta magát. Megbánta, hogy elengedte a zsidó rabszolgákat. Hadseregét és lovasságát küldte utánuk, hogy állítsák meg őket. Mózes látta, hogy mögöttük jön az egyiptomi hadsereg. De előttük ott volt a Vörös-tenger. Most mi legyen? Hová meneküljenek? Mózes Isten segítségét kérte. „Emeld fel a botodat” -parancsolta Isten. Mózes felemelte a botját, s a szél elkezdett fújni. Visszatartotta a vizet, így a zsidók biztonságosan átmentek a túlsó partra a szárazzá vált úton. Mózes ismét fölemelte a botját, mire megállt a szél. A víz ismét folyt, elárasztotta a fáraó seregét. A zsidók megmenekültek és folytathatták útjukat az Isten által megígért ország felé.

MUNKALAP

Írd le néhány sorban, hogyan készülnél egy utazásra, hová akarnál menni, mit vinnél magaddal, mi történhetne veled utazás közben és mi lenne az eredménye.

REJTVÉNY

Mit tudsz kiolvasni ebből a labirintusból? Oldd fel egy hosszú sorban!

V	Í	H	G	E	M
Á	Á	Z	S	R	K
S	G	S	I	O	N
T	Á	T	E	N	U
!	B	A	K	A	P

21. Mi mindenre van szükségünk?

Az előző leckében megtanultuk, hogy amikor Szent Liturgiára megyünk a templomba, az olyan, mint ha Isten Országába utaznánk. Amikor valaki utazásra készül, összeszed mindent, amire az utazáshoz szüksége lesz.

A Szent Liturgia elején is imádkozunk mindazért, amire szükségünk van a boldog, jó élethez. De nem csak magunknak kérjük ezeket, hanem az egész Egyháznak: Isten családjának. Az egész világon minden jóért imádkozunk.

A pap vezet minket ebben az imában. Mindig valami fontosat kér Istentől, amikor így fordul hozzánk:

Könyörögjünk az Úrhoz!

Azokban a templomokban, ahol van diakonus, a diakonus vezeti az ilyen imádságot. Mivel nálunk nincs állandó diakonus, ezért a pap végez mindent.

Mi pedig közösen válaszoljuk mindig hangosan vagy énekelve:

Uram irgalmazz!

Ezt az imasorozatot, amikor a pap kéréssel fordul Istenhez, a nép pedig válaszol, **ekténiának** nevezzük. A liturgia elején elhangzó imafűzért **nagy ekténiának** vagy **békességi ekténiának** is hívjuk. Azért nevezzük békességi ekténiának, mert négyszer szerepel benne a békességért való könyörgés. Vannak a liturgiában más ekténiák is: kis, hármassal, kérő és hálaadó ekténia.

Nézzük csak végig a **nagy ekténiát**, miért is imádkozik benne Isten családja! Imádkozunk benne:

- az egész világ békességéért;
- a világon Isten minden szentegyházáért;
- templomunkért és egyházközségünkért;
- a papságért;
- a városunkért vagy községünkért és a benne lakókért;
- jó időért és bő termésért, hogy legyen mit enni;
- minden utazóért: földön, vízen, levegőben vagy az űrben;
- a betegekért, szenvedőkért, magányosokért;
- a veszélyekben való megoltalmazásért.

Az ekténia végén a pap kéri Krisztust, hogy oltalmazzon meg bennünket, barátainkat, rokonainkat egyaránt. Majd pedig minket kér, hogy ígérjük meg Istennek: egész életünkben az Ő akaratát fogjuk teljesíteni, neki ajánljuk az életünket. Erre a felszólításra így válaszolunk:

Néked Uram!

A pap a Szentháromság dicsőítésével fejezi be a nagy ekténiát. Minden ekténia végén található ilyen papi fennhang.

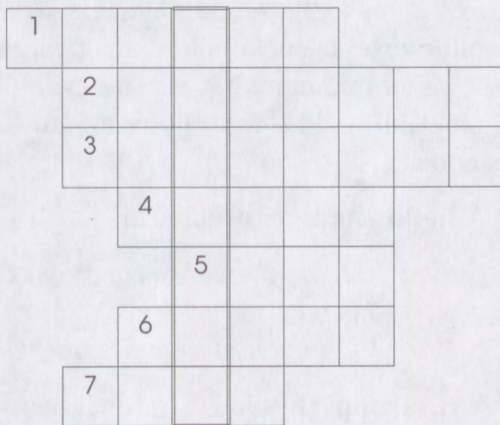

Vágj ki képes újságokból olyan képeket, amik azt ábrázolják, amikért a nagy ekténiában imádkozunk. Ragaszd fel egy lapra, és írd oda minden kép alá, hogy melyik kérésre vonatkozik!

RETVÉNY

Meghatározások:

1. Kit imádunk a liturgiában?
2. Ezért imádkozunk legtöbbit a nagy ekténiában
3. Közös istendicsőítésünk neve
4. Liturgikus válaszuk: ... Uram
5. Az első ekténia egyik neve
6. Az egész ...ért imádkozunk
7. Liturgikus válaszuk: ... irgalmazz

Megfejtés:

22. „Jó az Urat dicsérni”

Az Egyház az egész világért és Isten népéért imádkozva kezdte meg az Isten Országába vezető utazását. Imádkozva készülünk az Istennel való találkozásra. A liturgia imádságos énekei is örömteliek. Jónéhány ezekből - különösen ünnepnapokon - zsoltárok közül való.

Tudjuk, hogy az emberek szeretnek énekelni örömeikben. Akkor is, amikor jó kedvük van. Ezért énekelünk a Szent Liturgiában is. Örülünk Isten jótéteményeinek. Előtte mindig vidámak lehetünk.

A liturgiában a **dicséret énekeit énekeljük** Istennek. Amikor valaki jól viselkedik, amikor ügyes, amikor segít a szüleinek, akkor dicséretet kap. Biztosan téged is sokszor megdicsértek már.

Ugyanígy vagyunk Istennel is. Liturgikus énekeinkben elmondjuk neki, milyen csodálatos Ő. Dicsőítjük Őt és köszönetet mondunk neki mindazért a jóságáért, amit értünk tett. Ezért vidámak az énekeink.

A Szent Liturgiában először az **antifonákat** énekeljük. Azokban a templomokban, ahol énekhar is van, az antifonákat az énekhar két részre osztódva, felváltva énekli. Az „antifona” elnevezés is innen származik: felváltva változó éneklést jelent.

Az antifona zsoltárversekből és egy énekversből áll. Éneklése úgy történik, hogy először elénekeljük az első zsoltárverset, aztán az énekverset. Következik a második zsoltárvers, aztán ismét az énekvers. Majd a harmadik zsoltárverset is énekeljük, utána pedig újra az állandó énekverset.

A mi templomainkban a nép együtt énekli a kántorral az antifonákat.

Nézzünk példát arra, hogy az antifonákban a dicséret énekeit énekeljük Istennek.

A **hétköznapi** antifonákban:

Jó az Urat dicsérni és éneket mondani a te nevednek, óh Fölséges!

Az Istenszülő imái által, Üdvözítő, üdvözíts minket!

A **vasárnapi** (húsvéti) antifonákban:

Örvendeztetek az Úrnak, minden föld. Mondjátok dicséretet az Ő nevének; tegyétek dicsőséggé dicséretét.

Az Istenszülő imái által, Üdvözítő, üdvözíts minket.

A vasárnapi antifona lehet a következő is:

*Áldjad én lelkem az Urat; áldott vagy te Uram!
Áldjad én lelkem az Urat és minden, ami bennem
vaygon, az Ő szent nevét! Áldott vagy te Uram!*

*Dicsérd én lelkem az Urat! dicsérem az Urat életemben;
dicséretet mondok az én Istenemnek valamig leszek.*

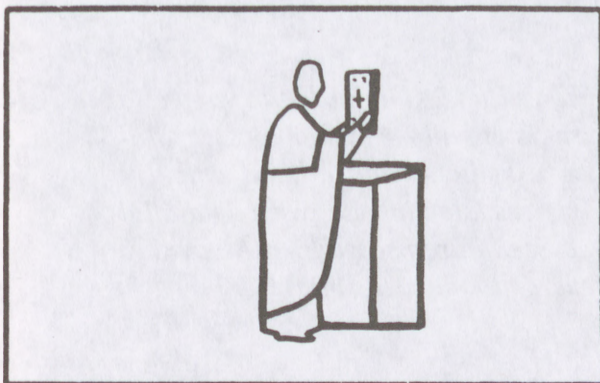
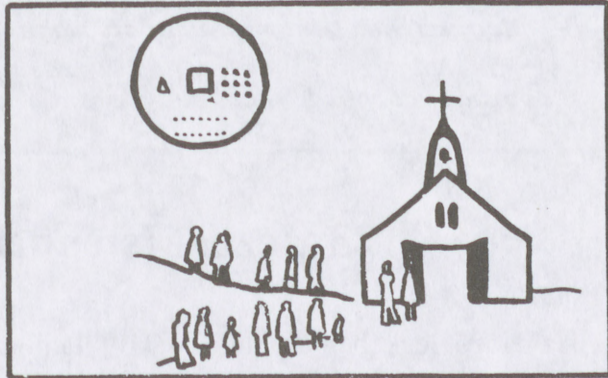
Ezek csak példák. De mindegyikből világosan látszik, hogy az antifonákban a dicséret énekeit énekeljük Istennek. Antifonáknak szokták még énekelni a nyolc boldogságot is. Imakönyvedben megtalálhatod a vasárnapi és a hétköznapos antifonák teljes szövegét.

FELADAT

Készíts két kis kártyát a megadott minta szerint. (Majd a liturgia többi részéről is lesznek kártyáid. Így át fogjuk tudni ismételni, mi történik a liturgiában). A kártya elején legyen a rajz, a hátoldalára pedig írd fel a magyarázatát.

*1. Összegyűlünk
a templomban*

*2. A pap éneкли:
„Áldott az Atya...”*

REJTVÉNY

Mit tudsz kiolvasni a következő sorokból? (Egy mondat a megfejtés).

A	N	N	Á	I	S	D	I	T	J
Z	T	O	K	N	T	T	C	Í	Ü
A	I	F	B	A	E	N	S	Ő	K

– *Hogyan kell a vasárnapot megszentelnünk?*

A vasárnapot szentmisén való részvétellel, pihenéssel és a családi közösség ápolásával szenteljük meg.

23. Jézust Istennek valljuk

Az előző leckében az antifonákról tanultunk. Most pedig az a Jézus Krisztusról szóló ének következik, amit a Szent Liturgiában az antifonák után énekelünk. Így szól:

Istennek egyszülött Fia és Igéje, ki halhatatlan vagy és a mi üdvösségünkért a szent Istenszülő s mindenkorszűz Máriától megtestesülni kegyeskedtél. Változatlanul emberré lettél, megfeszítettél, Krisztus Istenünk. Legyőzted halállal a halált, ki egyike vagy a Szentháromságnak, az Atyával és Szentlélekkel együtt dicsérendő, üdvözíts minket.

Több furcsa szó is található ebben az énekben.

Próbáljuk megérteni őket.

Az **egyszülött** azt jelenti, hogy Jézus Krisztus az Atyaisten egyetlen szülöttje, egyetlen Fia. Ő a Fiúisten, a második isteni Személy. Máriának is egyetlen szülöttje, de az ének itt arról beszél, hogy az Atyaistennek egyetlen szülöttje.

Az **Igéje** azt jelenti, hogy az Atya Jézusban jelenik meg előttünk. Mint kimondott szóban. Az ige létezését és cselekvést kifejező szó. Isten kimondja önmagát és így jelenik meg nekünk Jézus.

A **halhatatlan** azt jelenti, hogy Jézus örökké él. Ő mint Isten, mindig volt, van és lesz.

A **megtestesülni** azt jelenti, hogy Jézus az első karácsonykor emberi testet vett fel. Emberként született meg. Azóta nem csak Isten, hanem ember is.

Ez az ének néhány szóban összefoglalja a Szentírás Jézus Krisztusról szóló tanítását. Elmondja, hogy Ő Isten, s hogy annyira szeretett minket, hogy hozzánk hasonlóvá lett a földön. Szól arról, hogy meghalt, de mivel Isten, a halálnál is erősebb, így visszajött az életbe. Elmondja azt is, hogy Szentháromság egyik személye Ő.

Az ének szerzője (Olvasmány)

Ezt az éneket **Jusztiniánosz császár** írta. Ő a Római Birodalom uralkodója volt a 6. században. Jusztiniánosz egy hatalmas birodalmat akart kiépíteni. Keresztény császár volt. Nem csupán azt akarta megmutatni, hogy a csatákban milyen hatalmas a birodalma. Hanem azt is, hogy ő Krisztus tanítása szerint, igazságban és emberszereteten akar uralkodni az alattvalóin.

Jusztiniánosz sok jó törvényt alkotott, amelyek a római polgárok

védelmét szolgálták. Főként a betegekét és a szegényekét. Különösen az árva gyermekekkel törődött, s házakat építtetett nekik. Ha megfigyeljük azt, hogy Jusztiniánosz nevében benne van a „juszticia” = „igazság” szó, akkor könnyen megjegyezzük, hogy ő igazságos uralkodó volt.

Igaz, hogy már eltűnt az a birodalom, amit Jusztiniánosz épített ki, de a Jézus Krisztusba vetett hitét tükröző énekét minden görög szerzetes templomban éneklék ma is.

A boldogságok (Olvasmány)

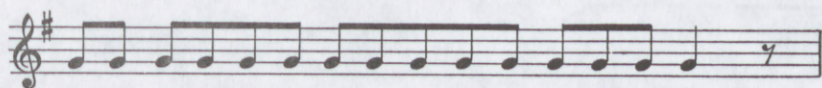
Egyes templomainkban az „Istennek egyszülött Fia” ének után a boldogságokat éneklük. A boldogságok megmutatják, hogy Isten Országának kegyelmei milyenné alakítják életünket. Ezt már a közös liturgikus imádság révén is megtapasztalhatjuk.

Amikor autóval utazunk valahová, jó néhány szabályt meg kell tartanunk, ha biztonságban meg akarunk érkezni. Az Isten Országába tartó utunkon is vannak szabályok, melyeket meg kell tartani. Azonban itt nem annyira törvényekről van szó, mint inkább Isten Országának gyümölcseiről. Ha szeretettel elfogadjuk a Jézus által felkínált életstílust, akkor ezek a gyümölcsök gazdagítják az életünket. Akkor valóban boldogok leszünk. Jézus a boldogság kilenc útját tanította meg nekünk. Ezek az isteni életre és a boldogságra segítenek.

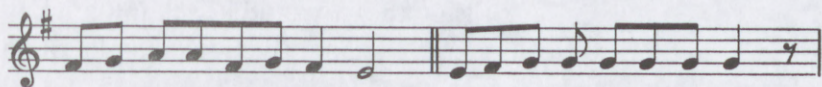
Hittankönyv-sorozatunk 8. kötete a boldogság útját fogja bemutatni. Akkor majd részletesen tanulunk erről.

Ének

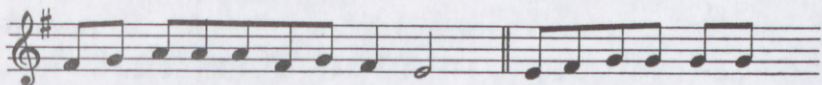
Em-lé-kez-zél ró-lunk U-runk, mi-dőn el-jössz a te
or-szá-god-ba. Boldo-gok a lel-ki sze-gé-nyek, mert
ö-vék a mennyeknek or-szá-ga. Boldo-gok a sze-li-dek,
mert ők bír-ják a föl-det. Bol-do-gok, a-kik
sír-nak, mert ők megvígaszta-lat-nak. Bol-do-gok,

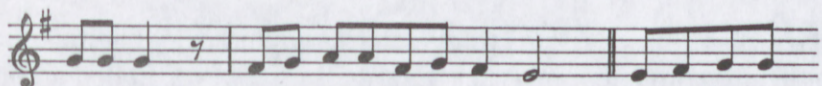
a - kik é - he - zik és szomju-hozzák az i - gaz - sá - got,

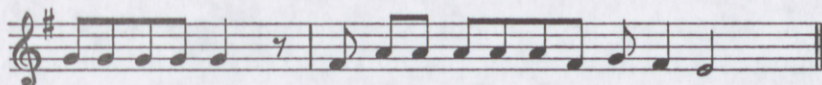
mert ők mege - lé - gít - tet - nek. Boldo - gok az ir - gal - ma - sok,

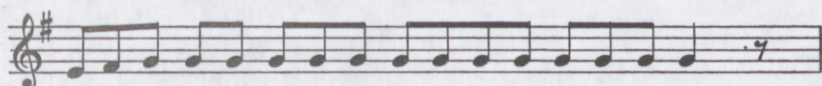
mert ők ir - galmassá - got nyer - nek. Bol - do - gok a tisz - ta -

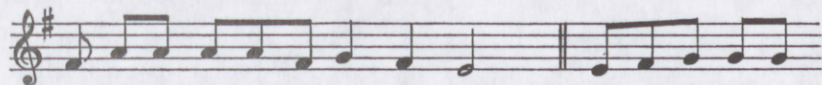
szívű - ek, mert ők meglátják az Is - tent. Bol - do - gok a

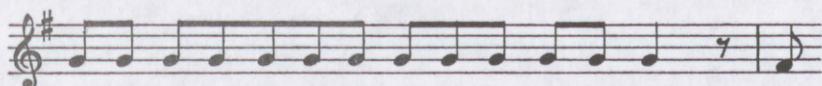
bé - kes - sé - ge - sek, mert Is - ten fi - a - i - nak hi - vat - nak,

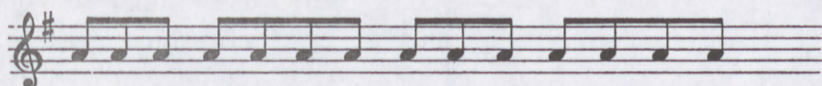
Boldo - gok, a - kik ül - dözést szenvednek az i - gaz - ság - ért,

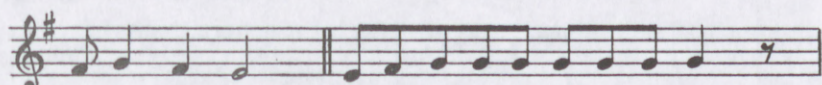
mert ö - vék mennyeknek or - szá - ga. Bol - do - gok vagy - tok,

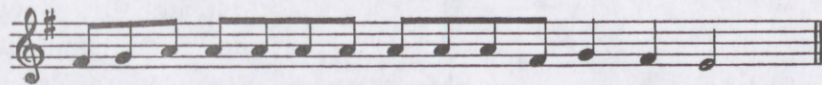
mi - dőn szi - dal - maz - nak és ül - döz - nek ti - te - ket, és

ha - zudván, minden rosszat mon - da - nak el - le - ne - tek

én - é - ret - tem. Ö - rül - je - tek és ví - gad - ja - tok,

mert a ti ju - tal - ma - tok bő - sé - ges a meny - nyek - ben.

✂ FELADAT

Próbálj egy olyan tablót készíteni, amelyen újságokból kivágott képek mutatják be a boldogságokat. Lehet, hogy kicsit nehéz lesz pont ilyen képeket találnod. De ne add fel! Magyarázatot is írnál a képek alá.

24. „Jertek, imádjuk Krisztust!”

Mindazt, amit Jézus Krisztus földi életéről tudunk, négy barátja és tanítványa írta le egy könyvben, melynek **Evangélium** a neve. Ebben a könyvben található Jézus csodálatosan szép és gazdag tanítása is.

Az evangéliumos könyv mindig a szentélyben, az oltáron található a templomban. Az Isten Országá felé vezető utunkon nagyon fontos nekünk ez

a könyv. Sokmindent elmond nekünk és sokmindenre megtanít bennünket, amik fontosak ahhoz, hogy közel kerülhessünk Istenhez. A boldogságokat is melyekről a múlt leckében tanultunk - az evangéliumban találjuk meg.

A Szent Liturgián a pap körmenetben viszi ki a szentélyből az evangéliumos könyvet. Ez a **kis bemenet**. (Nemsokára tanulunk majd a nagy bemenetről is).

Amikor a pap a körmenetet végzi, legalább egy ministráns égő gyertyával megy előtte. Keresztelő Szent Jánost jelképezi, aki Jézus előtt járva, előkészí-

tette az Ő útját. A királyi ajtó elé érve a pap magasra emeli az evangéliumos könyvet, úgy, hogy mindenki láthassa. Ekkor ezt énekli: „**Bölcsesség, igazhívők!**”. Vagyis minden igazhitű kereszténynek felmutatja, hogy „itt az igazi bölcsesség”, ami nem más, mint Jézus tanítása. Aztán a királyi ajtón át belép a szentélybe és az evangéliumos könyvet az oltárra helyezi.

A nép pedig a körmenet alatt ezt énekli:

Jertek, imádjuk Krisztust és boruljunk le előtte. Üdvözíts minket Isten Fia, ki halottaidból föltámadtál, énekelünk néked: Alleluja, alleluja, alleluja.

Amikor a pap a körmenetet végzi és az evangéliumot körülhordozza, ugyanazt teszi, mint Jézus. Olvashatjuk róla az evangéliumban, hogy körbejárt, jót cselekedett és hirdette országának örömhírét, vagyis az evangéliumot.

Tulajdonképpen olyan körmenet ez is, mint amelyet máskor is szoktunk végezni. Csak túl sokan vagyunk vasárnaponként a Szent Liturgián ahhoz, hogy mindannyian részt vegyünk rajta a templomon belül. Ezért a pap a mi nevünkben is végzi. Mi pedig szemünkkel figyeljük, gondolatban pedig követjük őt.

Szertartásainkban sok körmenet van. A legszebb, legnagyobb és legünneplényesebb a húsvéti körmenet. Akkor mindannyian kivonulunk a templomból, égő gyertyát tartva körbemegyünk a templomon, és úgy térünk oda vissza. Néhány szíriai egyházban csodálatosan szép a virágvasárnapi körmenet. Akkor az összes gyermek a pap mögött ugrándozva szaladgál. Ünneplik azt a napot, amikor a zsidó gyermekek és emberek a Jeruzsálembé vonuló Jézust üdvözölték.

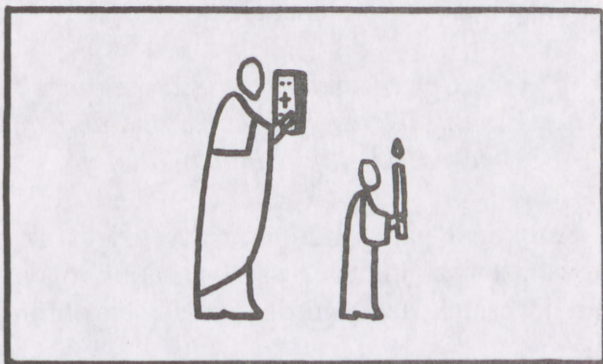
Most azonban Jézusnak azokat a csendesebb körmeneteit idézzük fel, amelyek folyamán az evangéliumot hirdette. Ezt a tanítói körutat jelenítjük meg a Szent Liturgia kis bemenetében.

„Jézus bejárt minden várost és falut, tanított a zsinagógákban, hirdette országa örömhírét, és gyógyított minden betegséget és minden gyengeséget” (Mt 9,35).

 FELADAT

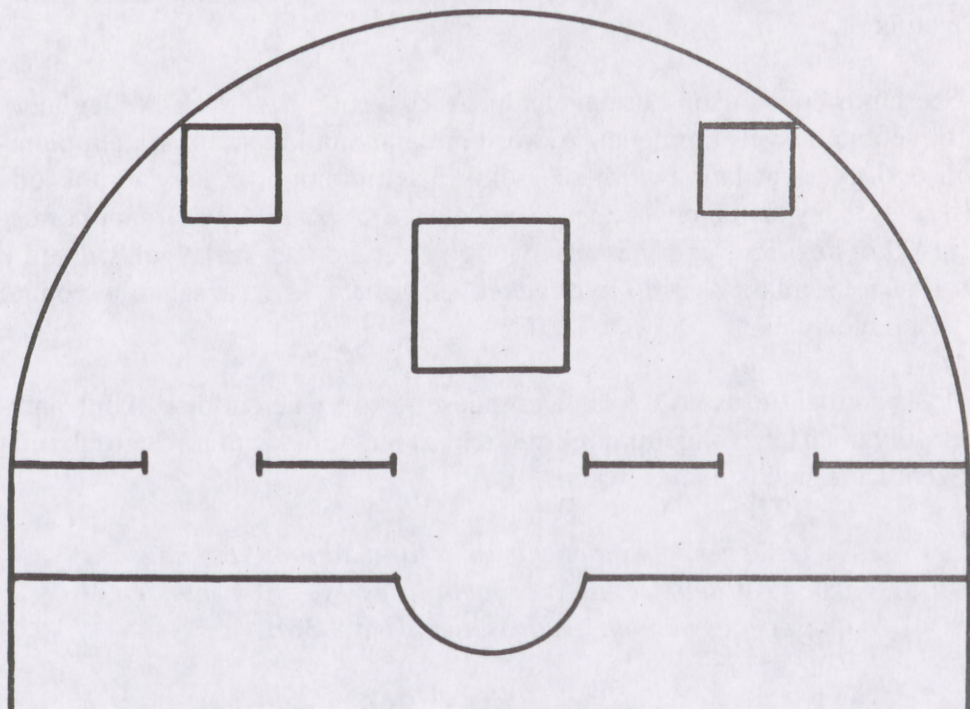
1. Tanuld meg kívülről azt az éneket, amit a kis bemenetkor szoktunk énekelni. A szövegét pontosan tudd, hogy a dallamot is megtanulhassuk.

2. Készíts egy ismétlő kártyát azzal a képpel, hogy a pap a körmenetet végzi az evangéliumos könyvvel! Írd rá: „Kis bemenet”.

3. Itt látható egy templom szentélyének az alaprajza.

 Rajzold be nyilakkal, hogyan végzi a pap a kis bemenetet!

25. Háromszorszent

A pap a kis bemenetben körülhordozta az evangéliumos könyvet. Utána felmutatta a templomban jelenlévőknek: ez az igazi bölcsesség. Mielőtt azonban felolvasna belőle, **fel kell készülnünk a meghallgatására.**

Tekintsük át, mit tettünk **eddig** a Szent Liturgia folyamán, miközben az Isten Országá felé haladunk.

- először: összegyülekeztünk, hogy megalkossuk Isten népét.
- másodsor: kinyilvánítottuk, hogy azért jöttünk össze, hogy Istennel találkozzunk, felajánljuk neki adományainkat és hálánkat.
- harmadszor: az Egyház mindenkiért és mindenért imádkozott.
- negyedszer: a dicséret énekeit énekeltük Istennek.

Eddig ezekkel készültünk az Istennel való találkozásra. Most pedig az Ő tanításának a meghallgatására készülünk.

Jézus az evangéliumban tanít bennünket. Tanításának a meghallgatására azzal az énekkel készülünk, aminek **Háromszorszent** a neve. Ezt az angyalok énekének is nevezik. Mert az Isten trónusa körül álló angyalok ezzel az énekkel dicsőítik Őt. Az 5. századtól terjedt el az Egyházban.

Így hangzik:

Szent Isten, szent Erős, szent Halhatatlan, irgalmazz nekünk. (Ezt háromszor énekeljük el).

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek, most és mindenkor s örökkön örökké. Amen. Szent Halhatatlan, irgalmazz nekünk.

Szent Isten, szent Erős, szent Halhatatlan, irgalmazz nekünk.

A Háromszorszent énekének szövegét elolvasva megértjük, miért ez a neve. A Szentháromság három személyére háromszor mondjuk a **szent** szót. És még háromszor meg is ismétljük.

Szent **Istennek** nevezzük az **Atyaistent**.
Szent **Erősnek** mondjuk a **Fiúistent**.
Szent **Halhatatlannak** pedig a **Szentlélekistent**.

Ezzel a szent énekkel készülünk a Szentírás tanításának a meghallgatására. Benne van ebben **hitünk megvallása**: a szentháromságos egy Istenbe vetett hitünké. De éppilyen fontos a **bűnbánatunk** is. Ezt mondja el a többszörös „**Irgalmazz nekünk**”. Csak tiszta lélekkel hallgathatjuk meg és fogadhatjuk magunkba az Isten Igéjét.

Az ének után pedig a pap békességet kívánva, áldást ad:

Figyelmezzünk. Békesség mindnyájatoknak. Bölcsesség, figyelmezzünk.

Emlékszel, hogyan imádkoztunk a Szent Liturgia elején a **békéért**?

✍ Írd le ide a nagy ekténia első három kérésének első sorát:

Most a pap újra kéri, hogy Isten adjon nekünk békét. Békés szívvel vagyunk készek Isten tanításának a meghallgatására. Isten első szava hozzánk: a békesség. Áldás formájában. Így önmagunkban is békét teremtve, az Ő békességi áldásával is felszerelve készülhetünk tanításának meghallgatására.

Egy ember, aki hallotta Isten szavát (Olvasmány)

A Bibliában olvashatunk egy történetet Jákobról, arról az emberről, aki éppen elhagyatottságában és boldogtalanságában érezte magát közel Istenhez.

Jákob elmenekült otthonról, mert testvére gyűlölte. Útja közben sík vidékre érkezett. Ott töltötte az éjszakát a szabad ég alatt. Fejét egy kőre hajtotta.

Amint így aludt, szépet álmódott. Egy létrát látott álmában, amely az égig ért. Angyalok jártak le s föl a létrán az ég és a föld között. A létra tetején pedig Istent látta. Isten ezt mondta Jákobnak vigasztalásul:

„Én vagyok az Úr, Ábrahám Istene és Izsák Istene; a földet, amelyen pihensz, neked és utódaidnak adom... Nézd, én veled vagyok, mindenütt oltalmazlak, ahová mégy, és visszavezetlek erre a földre”.

Amikor Jákob fölkelt, megrémülve mondta: „Valóban az Úr van ezen a helyen, és én nem tudtam”.

Fogta a párnaként használt követ, felállította, hogy megjelölje azt a helyet. Bételnek nevezte el, ami annyit jelent, hogy „Isten háza”.

Amikor a Szent Liturgiában Isten Országá felé haladunk és halljuk az angyalok énekét, a Háromszorszent, akkor mi is megemlékezünk Jákob és Isten találkozásáról.

FELADAT

1. A Háromszorszent ének alapján kösd össze a Szentháromság egyes Személyeit a nekik tulajdonított tevékenységgel!

ATYA

A világ megváltója, aki „erejével” vállalta üdvözítésünket.

FIÚ

A világ megszentelője, aki „halhatatlanságával” közvetíti a kegyelmeket.

SZENTLÉLEK

A világ teremtője, aki „Istenként” hozott létre mindent.

2. Próbálj írni egy imádságot a „Háromszorszent” kibővítésére! Először olvasd el figyelmesen a szövegét. Utána gondold meg, mit akarsz megköszönni az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek. Végül pedig azt is, hogy mit kérsz tőlük.

26. Az apostolok tanítására figyelünk

Az út, melyen a Szent Liturgiában utazunk, szépen megszerkesztett út. Azzal kezdtük, hogy összegyülekeztünk a templomban. Felkészültünk az utazásra az előkészületben. Aztán a pap bejelentette, hogy hová megyünk: Isten Országába. Utána imádkoztunk mindazért, amire az egész világnak szüksége van. Énekeltük a dicséret énekeit Istennek. Láttuk az evangéliumos könyvvel tartott körmenetet is. Felkészültünk a Szentírás tanításának a meghallgatására.

Most pedig meghallgatjuk azt, amit a Szentírásból felolvasnak. Utána meghallgatjuk azt is, amit a pap mond róla, hogy megértsük Jézus tanítását.

A liturgiának ebben a részében a következők hangzanak el:

1. Részlet az apostolok írásaiból - ez az **apostol**;
2. Részlet az evangéliumból, ami Jézus szavait és cselekedeteit írja le - ez az **evangélium**;
3. A pap beszéde, amely megmagyarázza nekünk a hallottakat, és segít megérteni, hogyan tegyük azt életünk részévé - ez a **szentbeszéd**.

Időrendben az evangéliumnak kellene először szerepelnie, és csak utána az apostolnak. Mert először tanított Jézus, és csak utána az apostolok. Mégis előbb olvassuk az apostolt. Mert Jézust az apostolok által ismerjük. Az ő tanításukból és tanúskodásukból ismerjük meg.

Az apostolok írásai (Olvasmány)

A Szentírásban található apostoli írásokat **leveleknek** nevezzük. Az apostolok tanítása Jézus Krisztusról szól az egész világnak. Gyakran írtak leveleket, hogy emlékeztessék az embereket erre a tanításra.

A húsvét utáni időben az **Apostolok Cselekedeteit** olvassuk a levelek helyett. Az Apostolok Cselekedetei arról tudósít minket, hogy mit csináltak az apostolok Jézus mennybemenetele után.

Az apostoli levelek leghíresebb írója **Pál apostol** volt.

Amikor az apostolok először kezdtek Jézus Krisztusról tanítani, a jeruzsálemi zsidó vezetők üldözték őket. A vezetők egyikét Saulnak hívták. Ő másoknál is jobban üldözte a keresztényeket, és rengeteg rosszat tett nekik. Nagyon sok keresztényt juttatott börtönbe és végeztetett ki.

Amikor Damaszkusz felé tartott épp azért, hogy még többet ártson a keresztényeknek, vakító fényt látott s hangot hallott:

– Saul, Saul, miért üldözöl engem?

– Ki vagy te, Uram? - kérdezte Saul a földre esve.

– Jézus vagyok, akit üldözöl - válaszolta a hang.

Aztán az Úr azt mondta neki, hogy keljen fel és menjen be Damaszkuszba. Amikor felkelt, nem látott. Három napig vak volt, visszautasította az ételt és az italt.

Az Úr Ananiást, aki már követője volt, abba a házba küldte, ahol Saul tartózkodott. Miután belépett, megérintette Sault, aki erre visszanyerte látását. Akkor megkeresztelkedett és Pálra változtatta a nevét.

Ezek után Pál az Egyház egyik legnagyobb vezetője lett. Sok embert tanított: Jézus Krisztust ismertette meg velük. Mindenfelé új egyházi közösségeket alapított. Azoknak a leveleknek a legnagyobb részét is ő írta, az általa alapított egyházaknak, amiket a Szent Liturgiákban felolvassunk.

Pál apostol nagyon jó ember lett, írásai pedig segítenek nekünk abban, hogy mi is azok legyünk, és hogy Jézus akarata szerint éljünk.

FELADAT

1. A következő vasárnap különösen figyelj oda a Szent Liturgián az apostoli szakaszra. Írd le ide, mit sikerült a legjobban megjegyezned belőle!

2. Próbáld meg lerajzolni, hogy mi történt Saullal a damaszkuszi úton.

Az a
meg-
segédl
Az e
vagy
Isten
Krisz
Mie
egy rő
és szí
Min
néked

27. „Hallgassuk a szent evangéliumot!”

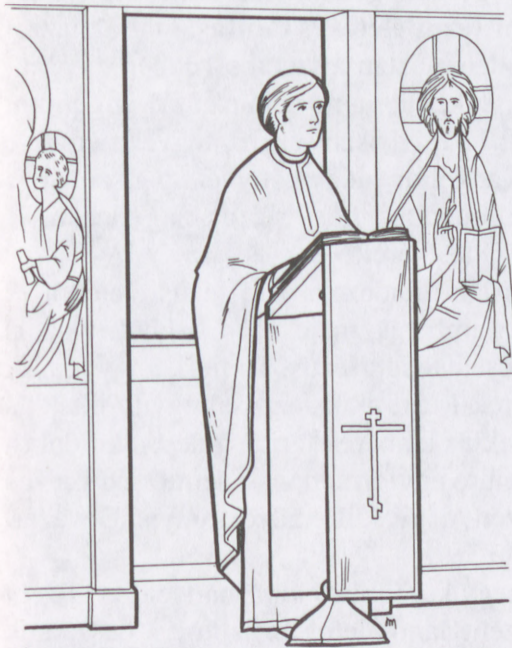
Az apostoli levél részletének felolvasása után az **evangéliumot** hallgatjuk meg. Az evangéliumot maga a pap olvassa fel. Amikor pedig diakonus is segédkezik a Szent Liturgia végzésében, akkor a diakonus.

Az **evangélium** szó mint már tavaly is tanultuk - azt jelenti, hogy „jó hír” vagy „örömhír”. Ennek a jó hírnek a lényege:

Isten a mi Atyánk, és Ő annyira szeretett minket, hogy elküldte Jézus Krisztust, hogy velünk éljen.

Mielőtt a diakonus vagy a pap felolvasná az evangéliumi szakaszt, a pap egy rövid imát mond. Azt kéri benne Istentől, hogy nyissa meg értelmünket és szívünket az Ő szavának és tanításának a befogadására.

Mindjárt fogjuk hallani Jézus tanítását, ezért így éneklünk neki: „Dicsőség néked Uram”.

A pap a királyi ajtó elől, az ambonról olvassa az evangéliumot. Ilyenkor általában két ministráns is szokott mellette állni kétoldalt, égő gyertyával. Ez azt mutatja, hogy milyen fontos az, ami ekkor történik: Isten szavát hallgatjuk.

A Szent Liturgiában eddig mi fordultunk Isten felé. Most pedig **Isten szól hozzánk Jézus Krisztus által**. Isten szava erő, bölcsesség, világosság. Az Atya barátjaként Jézus megosztja velünk életét, terveit, gondolatait. Élő üzenetként adja át nekünk. Vetőmag ez a lelkünkben, s a Szentlélek segít, hogy kicsírázzon, felnövekedjen és termést hozzon.

Az esztendő folyamán az egész evangéliumot felolvas-

suk a liturgiákban. Sőt a teljes Újszövetséget felolvassuk, a Jelenések könyvének kivételével. A vasárnapi evangéliumok különösen is fontosak. Ahogy minden vasárnap hallgatjuk az evangéliumot, megtanuljuk, hogyan élt Jézus. Megtanuljuk azt is, mit tanított, hogyan kell élnünk.

Minden vasárnapnak megvan a maga evangéliumi szakasza. Bizonyára sokat ismersz már közülük. A következő vasárnapit különösen figyeld meg, és írd le ide a témáját, miről szólt:

Az evangéliumban olvasható, hogy egy napon Jézus megkérdezte tanítványait és követőit: „Kinek tartotok engem?”. Péter pedig így válaszolt: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia”. Péter megértette azt, hogy kicsoda Jézus Krisztus. Ha te is egyre többet tanulsz, imádkozol és veszel részt a Szent Liturgián, akkor megtudod és megérted, hogy Jézus: Isten.

Az evangélium

Az az evangéliumos könyv, amit az oltáron látunk, valójában négy könyv egybekötve. Ezeket a könyveket a négy evangélista írta. A nevük: **Máté, Márk, Lukács, János**. Az evangélium **Jézus életét és tanítását** tartalmazza. A pap először felolvassa az előírt részletet, aztán a szentbeszédben megmagyarázza, hogy könnyebben megérthessük, mit mond nekünk az evangélium.

Igazából **csak egy evangélium** van: Jézus Krisztusé. Ezt négyen négyféle módon írták le. Mielőtt megírták az evangélium négy könyvét, már szóban is elmondták másoknak a tartalmát. Elmondták, hogy Jézus nagyon szeret mindenkit, és hogy minden ember az Ő testvére.

Aztán pedig elhatározták, hogy leírják mindazt, amire Jézus életéből és tanításából emlékeztek. Hogy így az emberek majd az ő haláluk után is megtudják, hogy mit mondott és mit cselekedett Jézus. Tudjuk, hogy igazak ezek a könyvek. Mert azok az emberek írták, akik Jézussal együtt éltek és közvetlenül hallgatták a tanítását. Ezek az emberek természetesen különbözőek voltak. Nem is tudtak betűről-betűre egyformán visszaemlékezni Jézus tanítására és tetteire. Ezért keletkezett négy különböző könyv. De azért mindegyik igaz!

Az egyetlen evangélium így tehát négy különböző leírásban létezik: Szent Máté, Szent Márk, Szent Lukács, Szent János leírásában. Ezért beszélünk például Szent Máté szerinti evangéliumról.

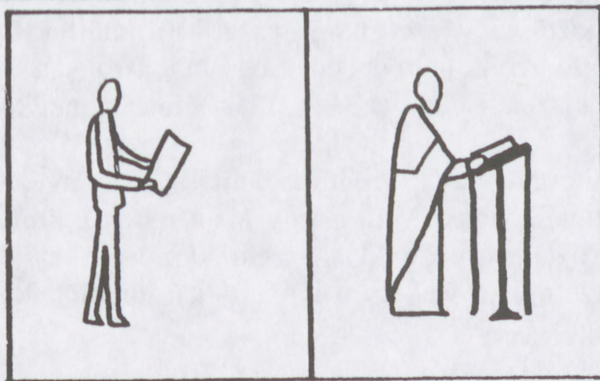
Szent Máté írta az evangéliumos könyvben az első evangéliumot. Ő Jézus 12 apostola közül való és Jézus egyik legközelebbi barátja volt. **Szent Márk** Péter apostolnak volt a barátja. Azt írta le, amit Péter tanított neki Jézusról. **Szent Lukács** Pál apostol hűséges kísérője és tanítványa volt. Személyesen nem ismerte Jézust, nem tartozott a 12 apostol közé. Orvosi hivatást gyakorolt. Így sok beteg embert meggyógyított. **Szent János** Jézus kedves tanítványa volt és nagyon fiatalon járt Jézussal. Igen idős kort ért meg. Az általa írt evangélium készült el legutoljára.

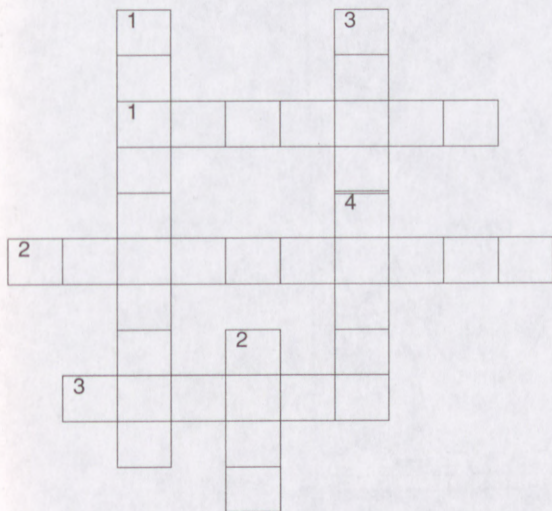
FELADAT

Készíts ismétlőkártyát a minta szerint:

1. „A felolvasó az apostolt olvassa”
2. „A pap az evangéliumot olvassa”

REJTVEJ

Vízszintes

1. Az első szentírási olvasmány
2. A pap igehirdetése
3. Az „orvos” evangélista

Függőleges

1. Jézus élete és tanítása
2. Evangélista
3. Az első evangélium szerzője
4. A legkésőbbi evangélium írója

– *Minek nevezzük az Úr Jézus tanítását?*

Az Úr Jézus tanítását evangéliumnak, vagyis örömhírnek nevezzük.

28. A hitjelöltek liturgiája (Összefoglalás)

A Szent Liturgiában Isten Országa felé utazunk. Az előző leckékben megtanultuk, hogy az előkészületi rész (a **proszkomidia**) után a liturgia első nyilvánosan és közösen végzett nagy része: a **hitjelöltek liturgiája**. Ez a liturgia tanító része. Azért, mert ebben főleg a tanításról van szó. A hitjelöltek (katekumenek) is azok voltak, akik tanulták a hitet a megkeresztelkedésük előtt.

A hitjelöltek liturgiájában a Szentírás tanítását, Isten ígését fogadjuk magunkba, azzal táplálkozunk. Mint ahogy majd a hívők liturgiájában magát Jézus Krisztust fogadjuk magunkba: a szentáldozáskor belőle táplálkozunk.

Ebben az összefoglaló leckében áttekintjük a hitjelöltek liturgiájának a részeit.

 Írd oda minden rész mellé az elnevezését!

1. A pap ünnepélyesen bejelenti, hogy hová utazunk a Szent Liturgiában: Isten országa felé tartunk.

							1		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

2. A pap vagy a diakonus irányítja imádságunkat, hogy mindazért imádkozzunk, amire szükségünk van.

										2	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

3. A dicséret énekeit énekeljük Istennek egy-egy rövid énekkel és a zsoltárok verseivel.

		3							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

4. Jézust Istennek valljuk egy szép énekkel, amit Jusztinianosz császár írt.

											6	

5. A pap körmenetet tart az evangéliumos könyvvel, mint ahogy Jézus is körbejárt, jót cselekedett, s hirdette Országá örömhírét.

	7									
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. Felkészülünk a Szentírás tanításának meghallgatására, amikor Istent különösen is szentnek valljuk.

		5																	
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Meghallgatjuk a Szentírás tanításából azt, amit az apostolok írtak le nekünk.

8							
---	--	--	--	--	--	--	--

8. Jézus életéről és tanításáról hallunk felolvasást, amit a pap végez.

										4	
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--

9. Meghallgatjuk a pap magyarázatát a felolvasott szentírási részletekről, hogy jobban megértsük azokat.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

FELADAT

Állítsuk össze az eddigi ismétlő kártyáinkból közösen a Szent Liturgia eddig tanult részeit!

REJTVÉNY

Amikor beírtad a hitjelöltek liturgiájának részeit, egyes négyzetekben egy számot láttál. Most ezekbe a négyzetekbe írd be a számok szerint a megfelelő betűket!

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

– **Mi a szentmise?**

A szentmise az újszövetség áldozata az Eukarisztia ünnepelésében.

– **Miből áll a szentmise?**

A szentmise a hitjelöltek liturgiájából és a hívők liturgiájából áll. – A római katolikusoknál: az Ige liturgiájából és az Eukarisztia liturgiájából áll.

– **Mi történik az Ige liturgiájában?**

Az Ige liturgiájában az Egyház elénk adja Isten üzenetét, és mi hittel válaszolunk rá.

29. Együtt a kerubokkal

Miután a pap az evangéliumból olvas és elmondja a szentbeszédet, befejeződik a Szent Liturgia tanító része, a hitjelöltek liturgiája. Elkezdődik az a rész, amelyben Istennek ajánljuk az adományainkat. Ez a **hívók liturgiája**.

Ha szeretünk valakit, szívesen megajándékozunk. Ezért adunk ajándékot Istennek. Ez a mi „**áldozatunk**”. Ajándékainkat körmenetben hozzuk: ez a **nagy bemenet**. Elhoztuk adományainkat a templomba. Most pedig a pap kijön az ikonosztázion oldalajtáján, kezében az előkészített **kenyér-részecskékkel megrakott diszkosz és a borral töltött kehely**. A ministránsok égő gyertyákat visznek a pap előtt. Ezzel azt jelzik, hogy milyen fontos esemény történik a nagy bemenetben. Sok helyen hármas gyertyát is visznek: a Szentháromság tiszteletére.

A nép ezalatt ezt énekli:

Kik a kerubokat titkosan ábrázoljuk, és az elevenítő Háromságnak háromszorszent éneket ajánlunk, tegyünk félre mostan minden földi gondot.

Egyszerű szavakkal így lehetne ugyanezt elmondani:

Csodálatos módon olyanok vagyunk, mint az angyalok, akik szent énekeket énekelnek a Szentháromságnak. Felejtünk el most mindent, ami napról napra idegesít és zavar bennünket!

A nagy bemenetben a pap az előkészületi asztalról az oltárra viszi adományainkat, a kenyeret és a bort. A kenyér és bor: valódi étel és valódi ital. A kenyér szükséges a fejlődésünkhöz, mindennapi táplálékunk. A bor megvidámítja az életünket. Munkánk gyümölcse mindkettő. Így Istennek ajánljuk fel fáradságunkat és örömünket is. Most neki adjuk ezeket. Ő pedig mint szent Testét és szent Véréát adja majd vissza nekünk az Eukharishtiában.

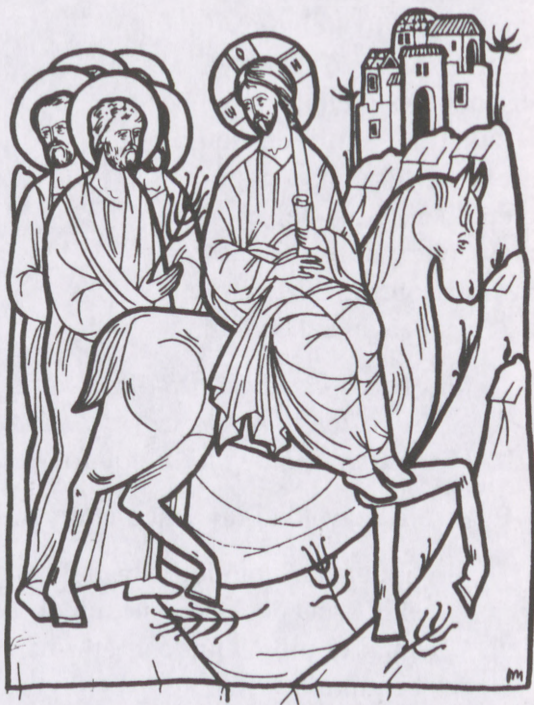
Amikor a pap az oltárra viszi adományainkat, a hívek felé fordul, és rájuk nézve kéri Istent: hogy emlékezzen meg mindnyájukról az Ő országában.

A nagy bementében már az önkéntes áldozatra jövő Krisztust köszöntjük. Azért jön, hogy feláldozza magát az oltáron. Mint ahogy Jeruzsálemben is ünnepélyesen bevonult a szenvedése előtt.

Virágvasárnap (Olvasmány)

A Szentírásban sok körmenet és felvonulás történetét olvashatjuk. Az egyik egy igen különös napon történt. Akkor, amikor Jézus Jeruzsálem városába vonult be egy szamár hátán. Mikor a városhoz közeledett, izgalomba jöttek a zsidók, akik látták őt. Tudták róla, hogy Ő Isten Fia. Így is köszöntötték: „Áldott, aki az Úr nevében jön”.

Amikor Jézus a városba érkezett, az emberek megakarták mutatni, hogy milyen boldogok, és hogy mennyire szeretik Őt. Az útszéli fákról pálmaágakat törtek s az útra terítették.

Így a szamar azokon lépkedett. Mások a ruhájukat és köpenyüket terítették az útra Jézus elé.

Ahogy Jézus elvonult az emberek mellett, még izgatottabbak lettek. Hosszú menetben követték őt. Amint Jézussal vonultak, vidám énekeket énekeltek. Ezzel dicsőítették Jézust, az Istent, aki eljött közéjük.

Az evangéliumban te is elolvashatod ennek a csodálatos bemenetnek, bevonulásnak a történetét és a részleteit (Mt 21,1).

Az őskeresztények adományai (Olvasmány)

A keresztények, amikor a Szent Liturgiára jöttek, mindig hoztak adományokat Istennek. A vasárnap megünnepléséről szóló egyik legrégebb tudósítást az az ember írta, aki Krisztus után 200 körül Róma püspöke volt. A neve **Hippolütosz**.

A keresztények hetente egyszer összejöttek Isten imádására és az étel kiosztására. Étkezés közben megáldoztak. Minden keresztény hozzá

akart valamivel járulni ehhez az étkezéshez. Egyesek kenyeret és bort hoztak, mások sajtot, olajat, olajbogyót, tejet, mézet.

Az árvák is - akiknek sem édesanyjuk, sem édesapjuk nem volt - akartak hozni valamit. De túl szegények voltak. Az volt a szokás, hogy ők vizet hozzanak.

Körülbelül Hippolütosz idejében **Jusztinosz** részletesen beszámolt arról, hogy a keresztények hogyan ünnepelték a Szent Liturgiát. Többek között ezt írta:

„A Napról elnevezett napon mindannyian, városokban és falvakban egyaránt összejövetelt tartunk, ahol felolvassák az apostolok emlékiratait és a próféták írásait, amennyire azt az idő engedi. A felolvasó elhallgatása után az előljáró beszédében int és buzdít, hogy ezeket a szép dolgokat tetteinkkel utánozzuk. Majd mindannyian felállunk, közösen imát mondunk, imánk befejezésekor kenyeret, bort és vizet hoznak oda, s az előljáró - amennyire az erejéből telik - imát és hálaadást mond, és a nép ráfeleli az „Ámen”-t. Ezután történik azoknak továbbítása és szétoztása, amelyek felett hálaadást mondott, a távollevőknek is küldenek belőle a diakonusok által.

Ezt a táplálékot mi eukharisztiónak nevezzük, senki kívülről nem részesedhet belőle, csak aki igaznak fogadta el a tőlünk kapott tanítást és lemosdott a bűnök bocsánatára az

újjászületés fürdőjében,
és úgy él, ahogyan azt
Krisztus meghagyta.
Ezeket mi nem úgy
vesszük, mint közönséges
kenyeret vagy közönsé-
ges italt.

A jómódúak, és aki
akar, ki-ki szándékának
megfelelően adakozik,
azt, amit jónak lát; az
összegyűjtött adományo-
kat az előljáró elteszi, s
belőle gondoskodik az
árvákról és az özvegyek-
ről, azokról, akik beteg-
ség vagy más oknál fogva
szükséget szenvednek,
továbbá a bebörtönzöt-
tekről, az átutazó idege-
nekről; egyszóval
mindenkin segít, aki arra
rászorul”.

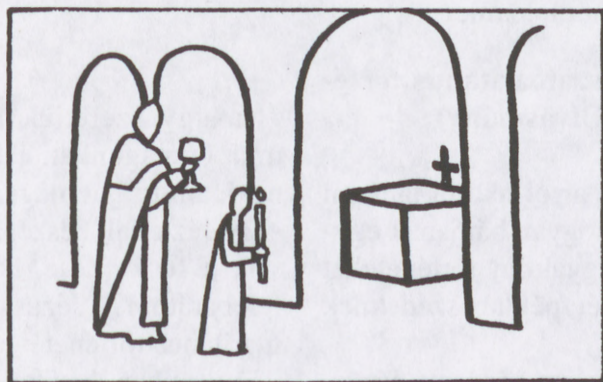

FELADAT

Találsz valamilyen megegyezést a mi mai liturgiánkkal? Vannak ma olyan emberek, akik a Szent Jusztinosz idejében élőkhez hasonlóan ajánlanak fel pénzt adományul?

1. Olvasd el figyelmesen Szent Jusztinosz írását. Húzd alá azokat a mondatokat, amelyek olyan dolgokat írnak le, amelyek a mi liturgiánkban is megvannak! Írd is ki ide őket!

2. Készíts ismétlő kártyát a minta alapján a nagy bemenet képével. Írd rá, hogy „Nagy bemenet”!

– Mi történik az Eukarisztia liturgiájában?

Az Eukarisztia liturgiájában a kenyér és a bor színében az Úr Jézus jelenvalóvá teszi keresztáldozatát, testével és vérével táplál minket.

30. „Szeressük egymást...”

A nagy bemenetben a pap már az oltárra vitte az adományainkat. Istennek ajánlja fel ott azokat. Most pedig fel kell készülnünk Isten ajándékainak fogadására: a szentáldozásra. Felkészülésünkben a pap így fordul hozzánk:

Békesség mindnyájatoknak! - Szeressük egymást...

Azt mondja tehát a pap, hogy szeretnünk kell egymást, mielőtt Isten adományaiból részesülnénk.

Szeretni egymást: ez rendkívül fontos dolgot jelent! Jézus elmondta, mit ért szeretet alatt. Arra tanított, hogy nem csupán családtagjainkat, barátainkat, a templomba járókat kell szeretnünk. Hanem mindazokat, akiknek arra szükségük van. Azt tanította, hogy segítenünk kell minden bajbajutottnak. Örülünk kell mások örömének és boldogságának.

Ha szeretünk valakit, törődünk vele. Érdekel, hogyan érzi magát. Jót akarunk neki. És ezt nem csak mondjuk, hanem meg is tesszük.

Ha igazi szeretet van bennünk, akkor tudjuk még azt is szeretni, aki bennünket nem szeret. Jézus is pontosan ezt tanította. Amikor tehát a Szent Liturgiában Isten adományainak a fogadására készülünk, akkor igazi szeretetnek kell bennünk lennie.

Az irgalmas szamaritánus története (Olvasmány)

Amikor Jézus arról akarta tanítani az embereket, hogyan bánjanak egymással, akkor gyakran történeteket mondott. Ezeket példabeszédeknek hívjuk.

Egyszer valaki azt kérdezte Jézustól: mit tegyen, hogy Isten előtt kedves legyen. Jézus azt válaszolta, hogy először szeretnie kell Istent mindenél jobban; aztán pedig szeretnie kell a felebarátját (embertársát) úgy, mint önmagát.

Ha úgy szeretjük felebarátunkat, mint önmagunkat, akkor azt akarjuk neki, amit saját magunknak.

A Jézussal beszélő embernek az volt a fő kérdése, hogy „Ki az én felebarátom?”. Jézus az irgalmas szamaritánus történetével válaszolt.

Egy ember - kezdte - Jeruzsálemből Jerikóba ment. Rablók kezébe került. Megverték, kirabolták. Elvették ruháját, pénzét, és félholtan otthagyták az út szélén. Egy ószövetségi pap ment arrafelé az úton. Észrevette, de elment mellette.

Ugyanígy elment mellette egy levita is (a zsidóknál ő is fontos személy volt). Ő sem törődött ezzel a félholtra vert emberrel. Végül arra jött egy szamaritánus. Meglátta az árokban fekvő embert. Odament hozzá. Letérdelt melléje, kitisztogatta és bekötözte a sebeit.

Miért különleges ez az eset? Azért, mert a szamaritánus egy olyan népcsoporthoz tartozott, akiket a zsidók ellenségnek tekintettek. Még csak nem is szóltak hozzájuk. Igaz, hogy ők is zsidók voltak, de a „tökéletes zsidók” nem szerették őket. És ugye, mégis mennyire szerette ez az ember a többieket! Mert a zsidók ki nem

állhatták őt, ő mégis segített az összevert és haldokló embertársán.

A szamaritánus nem elégedett meg pusztán azzal a segítséggel, hogy talpraállítsa a másikat. Hanem elvitte egy közeli fogadóba, szobát vett ki számára. Sőt még pénzt is adott az ellátására és meggyógyítására.

Jézus ránézett a kérdezőre és így szólt: „A három közül ki volt a felebarát?”. Az ember így válaszolt: „Az, aki szeretettel és irgalommal volt iránta”. Erre Jézus ezt mondta neki: „Menj, és tégy te is hasonlóképpen”.

Ezt a szép történetet az irgalmas szamaritánusról Szent Lukács írta le az evangéliumban (Lk 10,29).

FELADAT

Gyakran hallhatsz ilyen, vagy ehhez hasonló mondatokat. Próbáld meg csoportosítani, hogy kik szeretik és kik nem szeretik egymást. Kösd össze a szerinted megfelelőeket!

Szeretjük egymást

„Soha többet nem fogok vele játszani, mert csalt”
- mondja Feri.

Zsuzsi beárulta a kistestvérét az édesanyjának.

„Segíthetek a lecke megtanulásában?”

- kérdezi Marika az osztálytársától.

„Senki nem szereti őt, de ez talán azért van, mert nem ismerjük igazán”.

„Micsoda szörnyű frizurája van ennek a Katinak!”

- mondják a társai.

Nem szeretjük egymást

„Gyere és játssz velünk” - hívják Pistit a többiek.
Nem jutott mindenkinek cukorka. Andi azt mondja:

„Én odaadom az enyémet”.

„Kicsúfolt, ezért többet nem szólok hozzá” - mondja Timi.

– *Hogyan veszünk részt a szentmisén?*

A szentmisén befogadjuk Isten Igéjét, áldozatul felajánljuk magunkat Jézus Krisztussal az Atyának, és lehetőleg megáldozunk.

31. Megvalljuk hitünket

A pap békességre és egymás szeretetére szólított fel minket. Ezt a békét és ezt a szeretetet még az Isten ajándékaiban való részesedésünk előtt meg kell valósítanunk. Utána pedig hangosan ki kell mondanunk, hogy miben is hiszünk. De ezt csak úgy tehetjük meg, csak úgy vallhatjuk meg az Atyát, a

Hiszek egy Istenben...

Fiút és a Szentleket, az egyvalóságú és oszthatatlan Szentháromságot, ha békesség és szeretet van bennünk.

Azt az imát, amelyben megvalljuk az Istenbe - az Atyába, a Fiúba és a Szentlélekbe - vetett hitünket, **hitvallásnak** nevezzük. A hitvallást „Hiszekegy”-nek is mondjuk, mert ezekkel a szavakkal kezdődik:

A hitvallás rendkívül fontos imádságunk. Minden Szent Liturgiában elimádkozzuk. De elhangzik más, fontos szertartásokban is. Például a keresztelésnél. -Emlékezz vissza, hogyan tanultuk! Három ujjunk összefogásával megvalljuk azt, hogy egy Istenben három személy van: Atya, Fiú, Szentlélek, s ez a három személy egy Isten. Két ujjunk behajlításával megvalljuk, hogy Jézus egyszerre Isten és ember. A keresztség szentségének első részében megtörténik a Krisztushoz való csatlakozás. A pap megkérdezi a keresztelendőt, hogy

egyesül-e Krisztussal. Aztán azt is, hogy hisz-e benne. Miután ezekre válaszolt, akkor következik a hitvallás elimádkozása. Ha pedig csecsemőt keresztelnek, akkor a szülők és keresztszülők mondják a hitvallást.

Mi is elmondjuk minden Szent Liturgiában. Ezzel bizonyítjuk, hogy a hitünk megegyezik azzal, amit a kereszteléskor vállaltunk.

A rendíthetetlen hit embere (Olvasmány)

Amikor mi a templomban a hitvallást mondjuk, nem mindig érezzük a jelentőségét. Pedig a keresztények évszázadok alatt sokat szenvedtek a hitükért. Nagyon sokan az életüket is adták érte. Egyikük **István** volt, az első diakonus. Ő lett **az első keresztény vértanú**. Vértanú abból lesz, aki nagyon erősen hisz valamit, és ezért a hitéért vállalja az üldöztetést, a börtönt, sőt még a halált is. A vértanú szó szerint tanú.

Jézus mennybemenetele után István diakonus beszédeket tartott, hogy az emberekkel megismertesse Jézust. Sok zsidó hitt az ő szavai hallatán. Ezért megharagudtak rá a zsidó törvénytudók.

„Hazugság az, amit Istenről és Mózesről beszél” -mondták. Nem ismerték el azokat a csodás dolgokat,

amiket István Jézusról mondott. A törvénytudók vitába szálltak vele. Azután megfenyegették, hogy meghalni, ha nem ad nekik igazat.

István felnézett az égre és meglátta Isten dicsőségét. „Látom - kiáltott fel -, hogy az Emberfia (Jézus) ott áll az Isten jobbján”. Kihallgatói akkora haragra gerjedtek, hogy a városon kívülre vonszolták, és ott megkövezték.

István érezte a kövek ütését. Amikor a földre esett, így kiáltott: „Uram, ne ródd fel nekik bűnül”. Azután meghalt.

Hisszük, hogy elnyerte a vértanúk koszorúját. Mert nem lehetett rávenni a hite és meggyőződése megváltoztatására. Nem lehetett őt még elhallgattatni sem. Halálában is Krisztusról tett tanúságot. Ezért tiszteljük őt vértanúként. A hajdúdorogi egyházmegyének ő a védőszentje, a mennyei pártfogója.

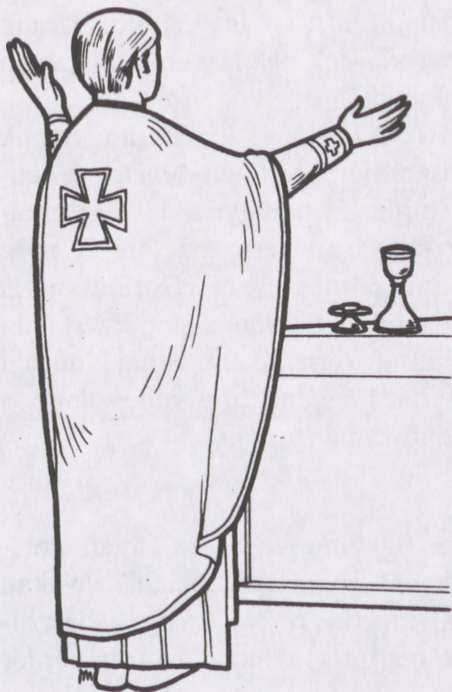
FELADAT

Olvasd el figyelmesen Szent István életének eseményeit. Húzd alá azokat a szavakat, amelyek a következő kérdésekre válaszolnak. Írd a margóra a megválaszolt kérdés számát!

1. Ki a vértanú?
2. Mikor kezdett István Jézusról beszélni?
3. Miért haragudtak a zsidók Istvánra?
4. Mit látott István az égen?
5. Mit csináltak Istvánnal?
6. Mit kiáltott István, amikor már elesett?
7. Miért tiszteljük vértanúként?
8. Minek a védőszentje Szent István?

32. A pap felajánlja adományainkat Istennek

Az előző leckében azt tanultuk meg, hogy a Szent Liturgiában közösen elmondjuk a hitvallást. Ez az ima arra is emlékeztet bennünket, hogy minden jelenlévő ugyanabban hisz. Így tehát a templomban lévő emberek békében, hitben és szeretetben egyesülve, megtehetik felajánlásukat Istennek.

A szertartásnak ezt a részét **anaforának** nevezzük. Az „anafora” görög szó. Annyit jelent, hogy „felemelés”, „felajánlás”. A pap felemeli az adományként hozott kenyeret és bort, Istennek ajánlva. Ekkor mi igazán Istennek ajánljuk az egész világot. A kenyérben és a borban mindent felajánlunk. Életünket, az emberi munkát, a természet csodás dolgait: a fákat, a virágokat, a folyókat, de a tévét, az úrhajót, a házat, az élelmet, az autót, a játékot, a kerékpárt is, mindent.

Jézus tanított meg minket a kenyér és bor feláldozására, s ebben a kettőben életünket ajánljuk és áldozzuk fel Istennek. Meg mindazt, ami csak létezik a világon.

A pap a következő párbeszéddel kezdi az anaforát, adományaink felajánlását:

Pap: *Álljunk illően, álljunk félelemmel, figyelmezzünk, hogy a szent áldozatot békességben felajánljuk.*

Nép: *A békesség irgalmát, a dicséret áldozatát.*

Pap: *A mi Urunk, Jézus Krisztus malasztja, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek közöltetése legyen mindnyájatokkal.*

Nép: *És a te lelkeddel.*

Pap: *Emeljük föl szívünket!*

Nép: *Fölemeljük az Úrhoz.*

Pap: *Adjunk hálát az Úrnak!*

Nép: *Méltó és igazságos imádni az Atyát, s a Fiút és a Szentleket, az egyvalóságú és osztatlan Szentháromságot.*

Amikor a nép ezt az utóbbi éneket énekli, a pap csöndes imát végez. Bár nem halljuk a szavait, tudnunk kell, hogy értünk, mindnyájunkért imádkozik.

Ebben az imában a pap arról emlékezik meg, hogy miért igazságos imádni Istent, dicsőíteni Őt és hálát adni neki. Istent mi nem vagyunk képesek fölfogni vagy elképzelni. Mindennél hatalmasabb, amit csak el tudunk gondolni. Isten teremtett minket, a világot, amelyben élünk. Akkor is mellettünk áll, ha elfeledkezünk róla. A mennyekbe visz, és Országát adja nekünk. Azt imádkozza a pap, hogy „mindazokért, melyekről tudunk, s amelyekről nem tudunk... hálát adunk neked”.

A csendes ima végén a pap arról emlékezik meg, hogy nem mi vagyunk az egyedüliek, akik Istennek szolgálunk. Angyalok ezrei és milliárdjai szolgálnak neki „győzelmi éneket énekelvén, kiáltván, hangoztatván és mondván”. Ezeket a szavakat már hangosan mondja a pap, a nép pedig **az angyalok himnuszát** énekli:

Szent, szent, szent a seregek Ura, teljes az ég és a föld a te dicsőségeddel, hozsánna a magasságban. Áldott, ki az Úr nevében jő, hozsánna a magasságban.

Ennek a gyönyörű éneknek a gyökerei a Szentírásban vannak. Izajás próféta látomásában látta, hogy Isten trónusa körül angyalok éneklik állandóan ezt az éneket. Sokféle angyalt látott, akik

„harsányhangon mondogatták egymásnak: »Szent, szent, szent a Seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet«”
(Iz 6,3).

Az ének második része pedig az Újszövetségből való. Akkor köszöntötték így Jézust az emberek, amikor ünnepélyesen bevonult Jeruzsálembe:

„Az elötte járó s az utána tóduló tömeg így kiáltozott:
»...Áldott, aki az Úr nevében jön! Hozsanna a magasságban«!” (Mt 21,10).

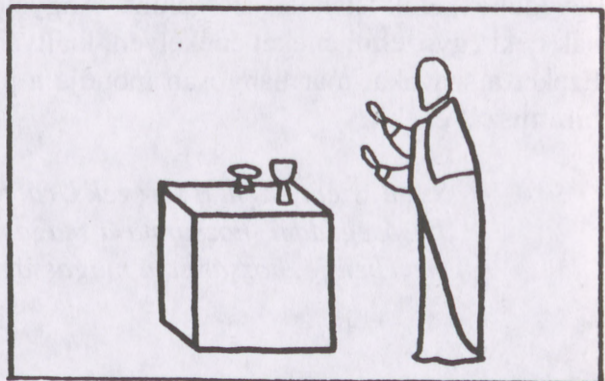
FELADAT

1. Olvasd el figyelmesen a pap és a nép szavait. Húzd alá azokat a szavakat, amelyeket nem értesz. Nézd meg az alábbi listán a jelentésüket.

Írd be az imádságban az aláhúzott szavak fölé.

figyelmezzünk	- hallgassunk oda
áldozatot	- ajánlatot, adományt
áldozatát	- adományát
malasztja	- áldása, kegyelme
közöltetése	- egyesítése, közössége
méltó	- amit meg kell tennünk
valóságú	- létező

2. Készíts ismétlő kártyát a minta szerint. Rajzold rá, ahogyan a pap felajánlja a kenyeret és a bort. A hátoldalára írd is rá: „A pap felajánlja adományainkat”.

3. Írd össze mindazt, amit nagyon szeretsz, és felajánlanád Istennek. Néhányat le is rajzolhatsz a kehely és a diszkosz köré, vagy esetleg újságból kivágva odaragaszthatod a képüket.

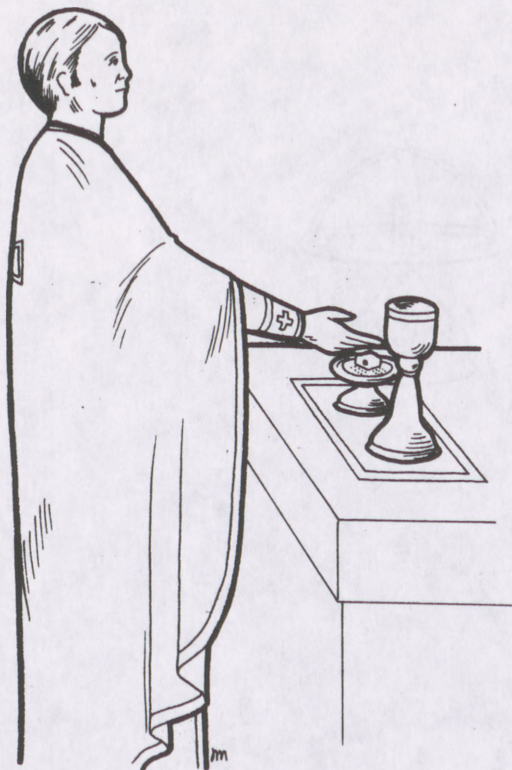

33. Jézus Krisztus önmagát ajándékozta nekünk

Már megtanultad, hogy mindent Istentől kaptunk. Azt is megtanultad, hogy a Szent Liturgiában mindezt visszaadjuk Istennek a kenyér és a bor különleges felajánlásában.

Jézus Krisztus tanított minket arra, hogy áldozatunkban kenyeret és bort használjunk. A Szent Liturgiában a kenyér és a bor válik **Jézus testévé és vérévé**. Amikor az átváltoztatott kenyeret és bort magunkhoz vesszük a szentáldozásban, Jézus életét fogadjuk magunkba. S mivel Jézus Isten, Isten életét fogadjuk magunkba. **Ez Jézus Krisztus nekünk szánt adománya.**

A Szent Liturgia végzésekor jelen vagyunk Jézus utolsó vacsoráján, a „titkos vacsorán”. Jézus most nekünk adja magát eledelként a Szentlélek által, amikor a pap elmondja a „titkos vacsora” jézusi szavait. Egyúttal a keresztáldozat is jelenlévővé válik.

Jézus a halála előtt megmagyarázta tanítványainak, miért kell meghalnia, s hogy miért kapják az Eukharisziát. Az utolsó vacsorán Jézus kezébe vette a kenyeret, megtörte és apostolainak adta ezekkel a szavakkal:

Vegyétek, egyétek, ez az én testem, mely érettetetek megtöretik a bűnök bocsánatára.

Aztán kezébe vette a borral telt kelyhet is, ezekkel a szavakkal:

Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem, az új szövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára.

Jézus azt mondta a követőinek: életét adja nekik, hogy ezáltal a mennyei Atyához vihesse őket. Amikor a szentáldozásban részesülünk, akkor engedjük, hogy Krisztus élete a miénkkel egyesüljön.

A pap Jézus szavainak elismérlése után a magasba emeli a kenyeret és a bort. Így ajánlja Istennek Krisztus testét és vérért, miközben ezt mondja:

Tieidet a tieidből, néked ajánljuk föl, mindnyájunkért és mindenekért.

A nép pedig ezt énekli:

*Téged éneklünk, téged áldunk, néked hálát adunk, Urunk,
és imádunk téged, Istenünk.*

Mialatt a nép ezt az éneket énekli, a pap csendesen így imádkozik:

Felajánljuk még neked ezen okos és vérontásnélküli szolgálatot és kérünk, könyörgünk, esedezünk, küldd le Szentlelkedet reánk s ezen előtted levő ajándékokra.

És tedd ezt a kenyeret Krisztusod drága testévé és ami e kehelyben van, Krisztusod drága vérévé, átváltoztatván a te Szentlelkeddel”.

Szent Bazil liturgiájában pedig így szól ez az ima:

...Kérünk és segélyül hívunk, szálljon le jóságod jóvoltából a te Szentlelked reánk s ezen előttünk fekvő ajándékokra. Áldja meg azokat, szentelje meg és tegye e kenyeret maga a mi Urunk, Istenünk és Üdvözítő Jézus Krisztusunk drága testévé. E kehelyet pedig maga a mi Urunk, Istenünk és Üdvözítő Jézus Krisztusunk drága vérévé, mely kiontatott a világ életéért. Átváltoztatván a te Szentlelkeddel”.

A „titkos vacsora” (Olvasmány)

Miután Jézus a kenyér és a bor fölött imát mondott és kiosztotta tanítványainak, fogott egy vízzel teli mosdótálat, és elkezdte megmosni tanítványainak a lábát.

Egyik tanítványa, Péter ezt mondta: „Uram, te akarsz megmosni az én lábamat?”. Majd megzavarodva így folytatta: „Az én lábamat nem mosd meg soha”.

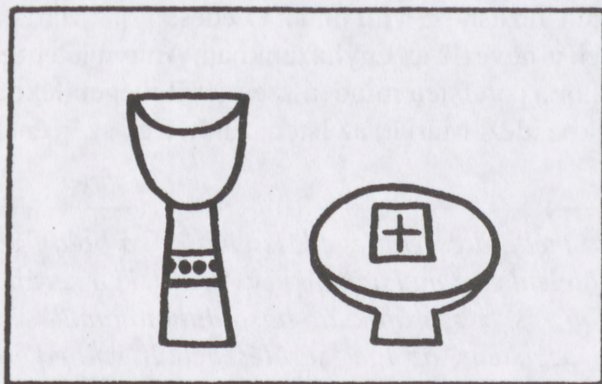
Jézus így válaszolt: „Ha meg nem moslak, nem vagy közösgben velem”.

Péter végül megengedte, hogy Jézus megmossa a lábát. Jézus pedig megmagyarázta a tanítványainak: Ő, a Mesterük megmosta a lábukat. Ezzel példát mutatott nekik, hogy egymást kell szolgálniuk. Ő a példaképük.

Az utolsó vacsorán, amikor Jézus az Eukharishtiát adta nekünk, tanított is. Arra, hogy hogyan közeledjünk Isten Országához. Arra, hogy hogyan szolgáljuk azokat az embereket, akiknek szükségük van a segítségünkre. Ezért mosta meg Jézus a tanítványai lábát.

FELADAT

Készíts egy ismétlő kártyát. Rajzold rá a kelyhet és a diszkoszt. A hátlapjára pedig írd rá: „Átváltoztatás”.

- Mit tett az Úr Jézus e szavakkal: „Ez az én testem, ez az én vérem”?

Az Úr Jézus e szavakkal, hogy „Ez az én testem, ez az én vérem”, átváltoztatta a kenyeret és a bort az ő testévé és vérévé.

- Mikor változtatják át a püspökök és a papok a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé?

A püspökök és a papok a szentmisében változtatják át a kenyeret és a bort az Úr Jézus testévé és vérévé.

34. „Valóban méltó...”

A Szent Liturgiában adományaink (a kenyér és a bor) átváltoztak Jézus testévé és vérévé. Ez most már rendkívüli eledel, amely valóban Jézus Krisztus tagjaivá tesz minket, és valóban az Ő új életét nyújtja nekünk. A hálaadó ima ezzel végetért. De van még egy teendőnk. Az, hogy az Istentől kapott áldásba belefoglalva, **Isten egész családjáról** megemlékezzünk.

A templomaink falán látható ikonok a **szentek** képei. A szentek - ahogy már egy régebbi leckében tanultuk - **Isten barátai**. Ők már vele együtt vannak a mennyországban. A templom ikonjai azt juttatják eszünkbe, hogy nem vagyunk egyedül, amikor a Szent Liturgiát végezzük. A szentek és az angyalok is velünk vannak a közös imádságban.

A szentek közül egyvalaki - amint már az előző években is tanultunk róla - rendkívül közel állt Jézushoz: **Mária**, az Ő édesanyja. Máriát **Theotokosznak**, Istenszülőnek is nevezik az Egyházunkban. Annyit jelent ez, hogy Mária Isten anyja. Amikor a pap Isten minden szentjéről megemlékezik, kiváltképpen emlékezetünkbe idézi Máriát, az Istenszülőt. Egy szép éneket énekelünk az Ő tiszteletére.

Valóban méltó dicsérni téged, Istenszülő, a boldogságost és szeplőtelenet és a mi Istenünknek Anyját, ki a keruboknál tiszteltebb, és a szeráfoknál hasonlíthatatlanul dicsőbb vagy, ki az Istent, az Igét sérülés nélkül születed, téged, valóságos Istenszülő, magasztalunk.

Mária, az Istenszülő

Máriáról, Jézus édesanyjáról gyakran megemlékezik az evangélium, bár születéséről és gyermekéveiről semmit nem találunk benne. Ezeket az eseményeket az első keresztyének tartották emlékezetükben. Ők mondták el, és ők őrizték meg nekünk is, az Egyházon keresztül.

Mária szülei Joákim és Anna. Öregségükben szomorúak voltak, hogy még mindig nincs gyermekük. Amikor megszületett a kislányuk, olyan boldogok voltak, hogy elhatározták: Istennek ajánlják a gyermeküket. Mikor három

éves lett, felvitték a jeruzsálemi templomba. Itt nőtt fel, asszonyok és lányok között. Így készülhetett fel „a templom szentélyében nevelkedett, hittel, bölcsességgel és szeplőtelen tisztasággal felékesített” Szűz arra, hogy Istenszülővé legyen. Amikor nagyobb lett, eljegyezték egy József nevű férfival.

Az egyik nap Mária a szobájában tartózkodott, amikor hirtelen ragyogó fény vette körül. Gábor arkangyal jelent meg előtte. Így szólt hozzá: „Üdvözlégy, kegyelemmel teljes! Az Úr veled van!”. Mária zavarba jött és gondolkodni kezdett, mit is jelent ez a köszöntés. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária, kegyelmet találtál Is-

tennél. Gyermeked lesz és Jézusnak fogod elnevezni. Nagy lesz Ő, és Isten Fiának fogják hívni”. Mária erre megkérdezte az angyalt: „Hogyan lehetséges ez, hiszen nincs is férjem?”. Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll tereád”. Mária így szólt: „Az Úr szolgáló leánya vagyok. Történjék velem szavaid szerint”. Az angyal ekkor eltávozott.

Amikor elérkezett Jézus születésének ideje, Máriának és Józsefnek Betlehembe kellett mennie. Sehol nem volt számukra hely, ezért éjszakára egy istállónak használt barlangban maradtak. Ott született meg késő éjjel Jézus Krisztus. Mária pedig jászolba fektette. Pásztorok jöttek imádására, mert a mennyből angyalok énekét hallották a születéséről.

Mária néha Jézussal tartott, amikor Ő tanító és gyógyító körútján járt. Az evangélium beszámol arról az esetről, amikor az Ő kérésére segített Jézus a kánai menyegzőn. Mária közbenjárására tette ezt a legelső csodáját, hogy ne maradjon szégyenben a fiatal pár és családjuk.

Jézus földi életének végén, a keresztfeszítéskor is ott volt Mária. A kereszttövében sírt. De azt is el tudjuk képzelni, milyen boldog lehetett, amikor Jézus feltámadt a halálból.

Mária együtt maradt a tanítványokkal. Velük volt pünkösdkor is, amikor leszállt rájuk a Szentlélek. Élete hátralévő részét Jézus kedves tanítványánál, Jánosnál töltötte.

FELADAT

1. A Szent Liturgia szövegéből írd ki, kiktől emlékezik meg a pap a „Valóban méltó” éneklése alatt. Készíts egy listát. De ha jónak látod, egy szép tablót is készíthetsz, képekkel.

2. Készíts ismétlő kártyát az Istenszülő képével. Hátlapjára írd rá az Istenszülő himnuszának első sorát: „Valóban méltó dicsérni téged, Istenszülő”.

– **Kit tisztelünk a szentek közül leginkább?**

A szentek közül leginkább az Istenszülő Szűz Máriát tiszteljük.

– **Kik a szentek?**

A szentek azok az üdvözültek, (vagyis Isten barátai), akiket az Anyaszentegyház példaként állít elénk, és közbenjárásukat kéri.

– **Mit jelent a szentek közössége?**

A szentek közössége azt jelenti, hogy az Egyház élő és meghalt hívei Krisztussal és egymással összetartoznak, és egymáson segíthetnek.

– **Kik tartoznak a szentek közösségébe?**

A szentek közösségébe tartoznak: 1. a földön élő keresztények, vagyis a zárandokegyház; 2. a tisztítóhelyen szenvedő lelkek, vagyis a szenvedő egyház; 3. az üdvözültek a mennyországban, vagyis a győzedelmes egyház.

– **Miért tartjuk tiszteletben a szentképeket és ereklyéket?**

Azért tartjuk tiszteletben a szentképeket és ereklyéket, mert azok Istenre, Jézusra vagy a szentekre emlékeztetnek minket.

35. A mi Atyánkhoz imádkozunk

Mi a teendő, amikor valaki ünnepi vacsorára hívott meg? Ha valóban ünnepélyes vacsoráról van szó, akkor arra komolyan felkészülünk. Megmosakszunk, ünneplőbe öltözünk és időben elindulunk, nehogy elkéssünk. Örömmel megyünk, mert tudjuk, hogy jól fogjuk érzeni magunkat, és biztosan sokáig emlékezetes marad számunkra az esemény.

Amikor Jézus Krisztus vacsorájára jövünk a templomba, szintén **fel kell készülnünk**. Aztán amikor a Szent Liturgiában már közel van a szentáldozás, lelkileg is készülünk arra. Felkészülésünknek szép és fontos része az, hogy elmondjuk az **Úr imáját**.

Előtte a pap ekténiát mondott, meg csöndes imát is. Ezek arra emlékeztetnek bennünket, hogy az Úr asztalához közeledve elő kell készítenünk szívünket és elménket a szent adományok fogadására.

Valójában csak Jézus Krisztus nevezhette Istent „Atyjának”. De ha mi az Ő testvérei vagyunk, ha valóban szeretjük Őt és engedelmeskedünk neki, akkor mi is merészelhetjük „Atyánknak” nevezni Istent. A pap is így szólít fel a Miatyánk elimádkozására:

És méltass minket, Urunk, hogy bizalommal, elítélés nélkül bátorkodjunk téged, mennyei Isten, Atyánknak nevezni és mondani.

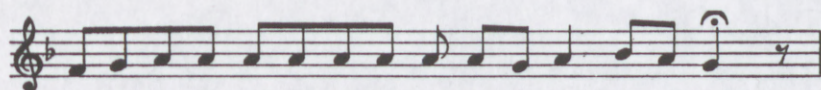
Így csatlakozunk a paphoz, és mondjuk el közösen az Úr imáját, a **Miatyánk**-ot.

Ezt az imát otthon is mondhatjuk, egyedül a szobánkban, vagy a családdal együtt. De a legszebb, amikor testvéri közösségben imádkozzuk a Szent Liturgiában.

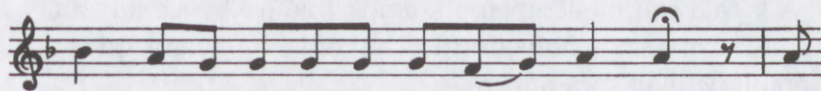
Biztosan észrevetted már, hogy a Szent Liturgiában énekelt Miatyánknak nem csak egy dallama van, hanem különböző „hangok”, dallamok szerint énekeljük. Rendszerint azon a hangon, amelyik a héten a soros. Leggyakrabban az 5. hangon szoktuk énekelni.

Ennek itt a kottája:

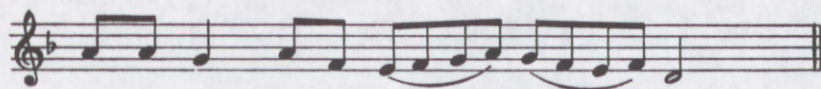
Mi A-tyánk, ki a mennyek-ben vagy, szen-tel-tes-sék
 meg a te ne-ved. Jöj-jön el a te or-szá-god.
 Le-gyen meg a te a-ka-ra-tod, mint a mennyben,
 úgy a földön is. Min-denna-pi ke-nye-rün-ke-t add meg
 ne - künk ma, és bocsásd meg a mi vét-ke-in - ket,

a-mint mi is meg-bo-csá-tunk az el - le-nünk vé-tők-nek.

És ne vígy min-ket a kí - sér - tés - be de

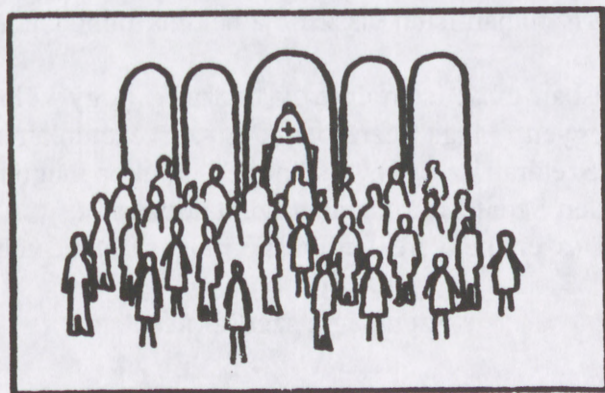
sza-ba - dít meg a go - nosz - tól.

FELADAT

1. Keresd ki a Szentírásból a Miatyánkot (Mt 6,9)!

Írd le, milyen kérdéseket találsz benne!

2. Készíts ismétlő kártyát, ahogyan a templomban lévő emberek a Miatyánkot mondják. A hátlapjára írd fel az imádság első szavait.

REJTVÉNY

A következő mondatban a számok fölé írd be azt a betűt, amelyiket a szám helyettesíti. Amikor készen vagy, írd le a pótoló betűket sorrendben!

A Sze7† L2turgia fol5amán i† áds6gokkal

8észítjük fel m3gunkat a szen4áldozásra.

– Mikor kell imádkozni?

Rendszeresen kell imádkozni, naponta, legalább reggel és este.

36. A szentáldozás

A Szent Liturgiában Istennek ajánlottunk fel és adtunk vissza minden teremtett dolgot. Elmondtuk benne Istennek, hogy minden az övé. Ő azért adott nekünk mindent, hogy használjuk és birtokoljuk.

Most ahhoz a részhez érkeztünk, amikor magunkhoz vesszük Isten adományait. Az Eukharishtiában Isten visszaadja nekünk mindazt, amit felajánlottunk neki.

A szentáldozásban tehát Isten érkezik hozzánk, hogy különleges módon életünk része legyen. Maga Jézus válik a szervezetünk részévé, amikor befogadjuk Őt. Szétárad az egész testünkben, amikor magunkhoz vesszük. Ez történik minden Szent Liturgiában a szentáldozáskor.

A pap felemeli a szent kenyeret, ami már Krisztus testévé változott. Közben ezt énekli:

Szentség a szenteknek!

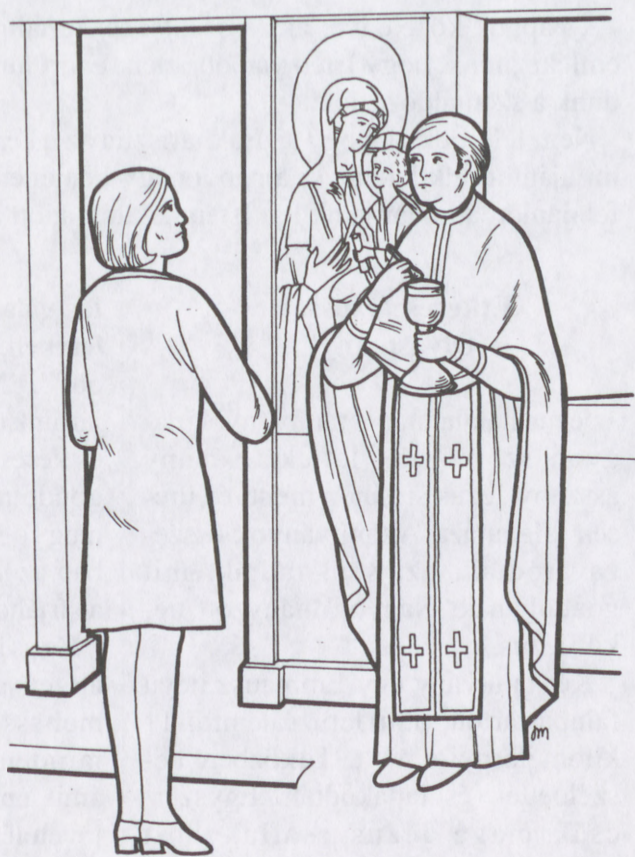
Mi pedig azt válaszoljuk, hogy csak egyetlen személy szent: az Úr Jézus Krisztus.

A pap fennhangja arra szólítja fel az embereket, hogy jöjjenek és vegyék magukhoz a szent adományokat. Az emberek pedig megvallják, hogy igazából nem is méltók erre a nagy isteni adományra. Csak Jézus tesz rá méltóvá bennünket.

Miután a pap részesedett a szent adományokból, így szólítja fel a jelenlévőket:

Istenfélelemmel, hittel és szeretettel közeledjetek!

Jézus Krisztus hív, hogy vele együtt együnk és igyunk Országának asztalánál. Örömteli menetben közeledünk, hogy magunkba fogadjuk Jézus új életét. Azt az életet, amelynek soha nem lesz vége. Ezért nem mindegy, hogy milyen lelkülettel közeledünk Jézus asztalához. Bennünk van a vágyakozás, hogy magunkhoz fogadjuk az Ő szent testét és véréit. Hittel vesszük azt magunkhoz. Közösséget alkotunk: a szentáldozásban való részesedés igazi testvérekké tesz bennünket nem csak egymással, hanem Krisztussal is. A „szeretet köteléke”, az Eukharisztia egyesít bennünket.

Örömünket ebben az énekben fejezzük ki:

Áldott, ki az Úr nevében jő. Isten az Úr, ki megjelent nekünk.

Az egyik szép áldozási vers éneklése különösen is kifejezi a mondanivalót. A feltámadt Krisztus életével töltekezünk bűneink bocsánatára és az örök életre.

Az ének így szól:

Krisztus testét vegyétek, a halhatatlanság forrását ízleljétek.

A paphoz közeledve, aki a szentséget tartalmazó kelyhet tartja, arra kell emlékeznünk, hogy Isten van ott jelen. Ezért mindig nagy tisztelettel közeledünk a szentáldozáshoz.

Nem felejtjük el, hogy az Eukhariszta az a kenyér és bor átváltoztatva amit mi ajánlottunk Istennek; a pap a nagy bemenetben hozta. És ez az Istennek felajánlott adományunk lett Isten nekünk adott ajándéka.

Étkezés Jézussal (Olvasmány)

Jézus halála után a tanítványok nagyon szomorúak lettek. Néhány asszony Jézus sírjához ment, és üresen találta azt. A tanítványok összezavarodtak, azt sem tudták, mit gondoljanak. Nagyon hiányzott nekik Jézus.

Két tanítvány egy Emmausz nevű faluba tartott, ami Jeruzsálemtől 11 kilométernyire volt. Útközben beszélgettek és tanakodtak. Egyszer csak maga Jézus csatlakozott hozzájuk. De ők nem ismerték fel.

„Miért vagytok olyan szomorúak?”- kérdezte tőlük. Egyikük, Kleo-

fás válaszolt: „Idegen vagy Jeruzsálemben, hogy nem tudod, mi történt ott?”. „Micsoda?” - kérdezte. „Elöljáróink elfogták Jézust, megkínozták és keresztre feszítették. Pedig mi azt gondoltuk, hogy Ő nagy próféta és meg fogja váltani Izraelt. Ma hajnalban azonban néhány asszony elment a sírjához, de nem találták a testét”.

Jézus így szólt: „Nem ezeket kellett elszenvednie Krisztusnak, hogy bemehessen a dicsőségbe?”. Aztán mindent megmagyarázott nekik, amit a próféták mondtak Krisztus eljövételéről.

Közben odaértek a faluhoz, s kérétek, hogy maradjon velük, mert már esteledik.

Mikor asztalhoz ültek, kenyeret vett a kezébe, megáldotta, megtörte és odanyújtotta nekik. Erre megnyílt a szemük, felismerték, de Ő eltűnt előlük. Amikor később beszélgettek,

ezt mondták egymásnak: „Ugye, hogy lángolt a szívünk, amikor beszélt hozzánk és megmagyarázta az írásokat?”.

FELADAT

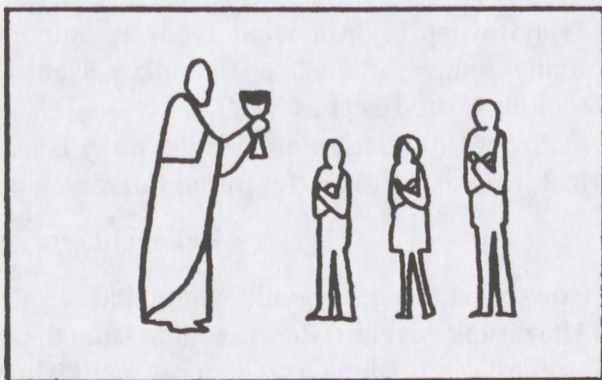
1. Olvasd el az evangéliumból a Lk 14,16 részletet. Gondold végig: szerinted elfogadhatók-e az emberek kifogásai. Te mit válaszoltál volna a

18. versben: _____

19. versben: _____

20. versben: _____

2. Készíts ismétlő kártyát a szentáldozásról. A hátlapjára írd fel: „Krisztus testét vegyétek...”.

37. „Láttuk az igazi világosságot...”

A szentáldozás után a Szent Liturgia a végéhez közeledik. Megtörtént a legnagyobb dolog: részesedtünk Isten ajándékában, **magát az Úr Jézust vettük magunkhoz**. Most már készülünk a templom elhagyására. Hálásan énekeljük Istennek:

Lát-tuk az i - ga - zi vi - lá - gos - sá - got.

Vet - tük a mennye - i Szent-lel - ket. Meg - ta - lál - tuk az

i - gaz hi - tet. I - mád - juk az osz - tat - lan Szenthárom -

sá - got, mert ez üd - vö - zít - tett min - ket.

A következő énekben pedig hálát adunk Jézus Krisztusnak, hogy részesített bennünket az Ő Testében és Vérében. Kérjük, hogy őrizzen meg szentségben, mint ahogy Jézus is szent. Kérjük azt is, hogy legyen velünk egész napunk folyamán.

Majd a pap kijön a szentélyből az ambonra. Imádságában megköszöni Istennek, hogy együtt ünnepelethetjük a Szent Liturgiát, és hogy magunkhoz vehettük Jézus Testét és Véréét.

A Szent Liturgiát azzal kezdtük, hogy békét, békességet kértünk Istentől. Most, a távozás előtt ezzel fordul hozzánk a pap:

Békével távozzunk.

Hogy a békességet vigyük magunkkal.

Utazásunk véget ért. Részesedtünk Isten titkaiban: magunkhoz vettük Jézus Testét és Véréét. Isten Országá most már köztünk van.

A pap kijön a királyi ajtóig és **áldást** ad a népre. Egyes helyeken a pap kis kenyérdarabkákat oszt ki a jelenlévőknek.

Családunkkal és barátainkkal elhagyva a templomot, felmerülhet a kérdés: mit jelent **szentnek lenni**, mit jelent az, hogy **Isten Országa kissé már bennünk van**. Ez azt jelenti, hogy Isten művét készülünk megvalósítani. Engedelmeskedünk az Ő akaratának, amit az Egyháztól és a Szentírásból tanulunk meg. Ha megnézzük az apostolok életét, valamennyire megtanulhatjuk, hogy mit jelent Isten művének a megvalósítása.

Az apostolok folytatják Jézus Krisztus művét (Olvasmány)

Amikor Jézus fölment a mennybe, egy nagy feladatot adott az apostoloknak: „Menjetek, ... tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig” (Mt 28,19).

Tíz nappal később, amikor az apostolok együtt voltak egy házban, a Szentlélek eltöltötte őket, amint Jézus ígérte. Heves szélvész közeledett akkor, betöltötte a házat. Tüzes lángnyelvek lobbantak, és leereszkedtek mindegyikükre.

Attól a naptól kezdve az apostolok félelem nélkül folytatták Jézus művét. Az egész világra elmentek tanítani, egyházakat alapítani és a szükségét szenvedőkön segíteni. Sokukat börtönbe vetették, megverték. Többet meg is öltek közülük. De nem álltak meg. Beszéltek nagy tömeg

előtt, de volt olyan is, hogy egész idejüket és figyelmüket egyetlen embernek szentelték, aki Jézusról akart tanulni. Isten hatalmas szeretetét hirdették szegénynek és gazdagnak egyaránt, nemzetségre és származásra való tekintet nélkül. Tudták, hogy mindazok, akikkel találkozottak, s mindaz, ami velük történt, Isten akaratának teljesítésének a lehetőségét jelentette.

Az Apostolok Cselekedeteiben található események közül nézzük meg a következőt.

Az Úr angyala így szólt Fülöphöz: „Kelj útra és menj délre, a Jeruzsálemből Gázába vezető, elhagyott útra”. Fölkerekedett hát és elment oda. Ez az út elhagyatott volt, Fülöp mégis hirtelen összetalálkozott egy afrikai emberrel, az etiópai királyné magas rangú udvari tisztjével. Épp Jeruzsálemből tért haza. Ahintójában ült és a Bibliát olvasta.

A Szentlélek indítást adott Fülöpnek: „Menj és szólítsd meg azt az embert”. Fülöp odasietett, s látva, hogy a Bibliát olvassa, megkérdezte:

„Érted, amit olvasol?” Az etióp így szólt: „Hogyan is érthetném, ha nincs, aki megmagyarázza nekem”. Meg is kérte Fülöpöt, hogy szálljon fel, és üljön melléje. Épp Izajás próféta könyvét olvasta. Azt a részt, hogyan kell Jézusnak szenvednie és meghalnia. Az udvari tiszt megkérdezte: „Mondd, kiről mondja ezt a próféta?”.

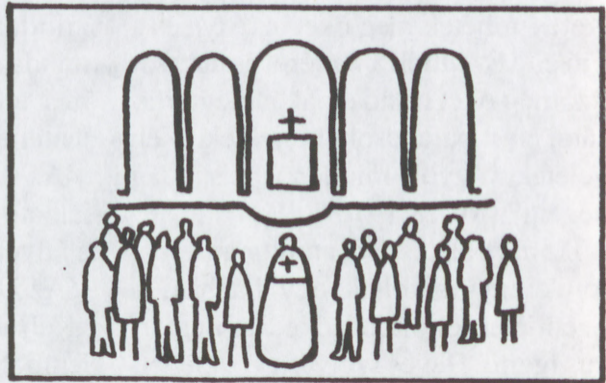
Fülöp erre beszélni kezdett neki Jézusról. Hirdette tetteit és tanítását, s hogy hogyan halt meg és támadt föl.

Amint így haladtak az úton, egy tóhoz értek. Az etióp felkiáltott: „Nézd, itt a víz, mi akadályja van hát, hogy megkeresztelkedjem?”. Megállította a hintót. Fülöp és az etióp bementek együtt a vízbe, és Fülöp megkeresztelte őt.

 FELADAT

Készítsd el a Szent Liturgiáról a két utolsó ismétlődő kártyát:

1. A pap az amboni imát mondja

2. Hazamegyünk a templomból

38. Visszatekintés a Szent Liturgiára (Összefoglalás)

Most, hogy megtanultad, hogyan imádkozunk együtt vasárnaponként s hétköznapokon is a templomban, hogyan hozzuk Istennek adományainkat és hogyan részesülünk Jézus Krisztus áldozatából az Eukharishtiában, tekintünk vissza, és nézzük át a Szent Liturgia menetét!

A liturgia **első része** a **proszkomidia** vagy előkészület. Ekkor a pap felöltözik, majd előkészíti az adományokat: a kenyeret és a bort. Bort és vizet önt a kehelybe. A felvágott proszforát a diszkoszra helyezi. Ezalatt nem látjuk a papot. Mert ez a rész Jézus Krisztus születését és rejtett életét jelképezi.

Amikor kinyílik a királyi ajtó és elkezdődik az éneklés, akkor kezdődik a liturgia **második része**: a katekumenek vagy **hitjelöltek liturgiája**. Az Egyház kezdeti éveiben azok voltak katekumenek, akik keresztények akartak lenni. Készültek a keresztség felvételére, tanulták a hitet. De megkeresztelve még nem voltak. Ez tehát a liturgia tanító része, az apostol és evangélium olvasásával együtt. (Amikor a Boldogságokat is énekeljük, akkor Jézus Krisztus új törvényét halljuk). Látjuk a kis bemenetet, amikor a pap körmenetben körbeviszi az evangéliumos könyvet. Először az apostoli levélből hallunk részletet, majd az evangéliumból. Azután a pap szentbeszéde, prédikációja következik. A régi Egyházban, amikor még sok hitjelölt volt, itt véget ért az ő számukra a szertartás. A pap vagy a diakonus felszólította őket, hogy hagyják el a templomot. A liturgia többi része ugyanis csak a keresztényeké volt. Csak a keresztények kaptak meghívást arra, hogy az Eukharishtiában részesedjenek.

A liturgia **harmadik része** a **hívők liturgiája**. Ezen csak a már megkereszteltek, a hívők vettek részt. A pap az oltárra viszi az adományainkat, míg a Kerubéneket énekeljük. Testvéri közösségben mondjuk a Hitvallást, amely Isten nagy tetteire emlékeztet minket. Jelenvalóvá tesszük a Jézus „titkos vacsoráján” történeteket. Jézus nekünk adja magát eledelként a Szentlélek által, amikor a pap elmondja az utolsó vacsora jézusi szavait. Egyúttal a keresztdozata is jelenvalóvá válik. Elmondjuk az Úr imáját, a Miatyánkot. Magunkhoz vesszük az Eukharishtiát. Végül köszönetet mondunk Istennek, s hazatérünk a templomból.

Manapság, az ősi egyházi gyakorlattól eltérően, szívesen látunk vendégeket a liturgia harmadik részén is. De csak a kellőképpen felkészült hívek részesehetnek a szentáldozásban.

 FELADAT

Nézd végig az összes elkészített ismétlő kártyádat. Rendezd el és számozd meg valamennyit a szertartás sorrendjében. Oszd szét a liturgia három részére.

Utána készíts még három kártyát, és írd rá a liturgia három részét:

1. Proszkomidia,
2. Hitjelöltek liturgiája,
3. Hívők liturgiája.

Végül kapcsold össze a három csoportot. De vigyázz arra, hogy a helyes sorrend megmaradjon! Le is írhatod a helyes sorrendet.

39. Egész életünk liturgia

Amikor a Szent Liturgia végén kijövünk a templomból, már mások vagyunk, mint előtte. Hiszen Isten élete egy kicsit már bennünk lakik. S nem élhetünk akárhogy. Jézus Krisztus életének követésére kell törekednünk.

Mit is jelent az, hogy Jézus életét kell követni? Jézus életét a **Szentírásból** tanuljuk. Ezt olvassák fel a templomban minden liturgián. Megtanultuk, hogy Jézus kell hirdetnünk az embereknek. Ugyanúgy, ahogy az apostolok tették. De nem csak beszéddel kell hirdetnünk Őt, hanem életünkkel is. Azzal, hogy jók vagyunk.

Ahogy Jézus mindeikkel jót tett és mindenkit szeretett, úgy kell nekünk is törekednünk arra, hogy **minden emberrel jót tegyünk**. Segítsünk nekik, amikor bajban vannak. Nem elég, ha csak azokat szeretjük, akiket ismerünk, akikkel ugyanazt a hitet valljuk és ugyanabba a templomba járunk. Az irgalmas szamaritánustól vehetünk példát.

Kereszténységedet **megvallhatod** otthon, amikor édesanyádnak vagy édesapádnak segítesz és engedelmeskedsz nekik. Amikor játékaidat vagy ruháidat odaadod testvérednek. Amikor vigyázol mindarra, amit másoktól kaptál.

Mindnyájan nagy izgalommal nézzük az űrutazásokat. Valóban nagyszerű dolog, hogy az űrhajó kilép a világűrbe. Egy teljesen más környezetbe kerül, ahol már súlytalanság van. Az űrhajós új környezetében egész másnak látja a Földet. Újfajta világot lát és újfajta világszemléletre tehet szert. Még a napfelkeltére és a naplementére sem úgy tekint, mint mi. Amikor pedig kiszáll az űrhajójából és az űrben lebeg, át tudja érezni, milyen lehet egy új világban.

De a legfontosabb az űrhajós számára a Földre való visszatérés. Nem csak azért, mert ez az űrutazás legveszélyesebb része, hanem azért is, mert így be tud számolni a tapasztalatairól. El tudja mondani másoknak is, hogy milyen volt abban a „másik világban”.

A Szent Liturgiáról való visszatérésünk a **hétköznapi életbe**, otthonunkba, családjunkba, barátaink közé, szintén nagyon fontos. Az űrhajósokhoz hasonlóan valójában mi sem hagytuk el teljesen ezt a világot. De valami történt velünk, míg a templomban voltunk. Valami olyat láttunk, éltünk át, éreztünk, ami mindentől különbözik. Bepillantottunk Isten Országába. Részesedtünk Isten szeretetében és életében, amikor az új élet eledelét kaptuk tőle. Talán

mi is másként kezdünk tekinteni a világunkra. Talán kezdjük úgy látni, ahogy Isten akarja, hogy lássuk. Mert a világ az Ő szeretetének csodálatos ajándéka.

De amikor visszatérünk otthonunkba, beszélnünk kell másoknak is a tapasztalatunkról. Segítenünk kell az embereknek, hogy megértsék, mit is jelent Jézus Krisztus testvéreiként új módon élni. Saját **életünk jó példájával** kell bemutatnunk, hogyan élnek Isten jó gyermekei. Segítenünk kell másokat, hogy meglássák Isten Országának új életét.

Amikor elhagyjuk a templomot, magunkkal visszük Jézus Krisztus áldását, békéjét és erejét. Hétköznapi életünkben Isten Országának a **tanúi** vagyunk. Nem ugyanazok az emberek térnek vissza, akik idejöttek. Új emberekként, Isten népeként távoznak.

Jézus Krisztus műve a világban általunk folytatódik. Az új élet ajándékát birtokoljuk. Tudjuk, mit jelent Isten adományát látni és jó módon használni a világban. Ha Jézus Krisztusban élünk, maga a világ is megújulhat általunk. Jó példánkat látva, az emberekben felébredhet a vágy Isten országa után.

Így válik egész életünk liturgiává, Isten dicsőítésévé és szolgálatává.

Képes újságokból kivágott képekből készíts egy tablót, amin azt mutatod be, hogyan kell viselkednünk és hogyan kell segítenünk másoknak.

40. Napi imádságaink

Legelőször bizonyára a szüleidtől hallottál az imádságról. Ők tanítottak meg a legelső és legfontosabb imádságokra. Azután a hittanórákon folytatódott a tanulásod az imáról. Ha óvodás korodban is jártál hittanra, a 9. leckében megtanulhattad, hogy „Isten meghallgat engem”. Iskolás korodban az első kötet 2. leckéjében tanulhattál a „Miatyánkról”. A második kötetből megtanulhattad a 15. leckében, hogy „Uradat, Istenedet imádd”. De ezeken kívül is sokszor esett szó az imádságról. Minden hittanórát imádkozással kezdünk és azzal fejezünk be.

Az idei tananyag jelentős részében az Egyház közösségi imádságáról, a **Szent Liturgiáról** tanultunk.

Mit jelent az, hogy imádkozni? **Imádkozni** annyit jelent, mint Istennel beszélni. Pontosabban megfogalmazva: Istennel kapcsolatot tartani. Nem látjuk és nem halljuk Istent, mégis tudjuk, mit tesz. Felismerjük erejét és bölcsességét ebben a csodálatos világban, amit teremtett.

Mi is Isten teremtményei vagyunk. Űgy teremtett minket, hogy tudjunk gondolkodni és érezni. Azt válaszolhatjuk Istennek, amit mi akarunk. Engedelmeskedhetünk neki, vagy ellenkezhetünk vele. De Isten azt várja, hogy engedelmeskedjünk neki.

Amikor Istenhez imádkozunk, akkor nem csupán magunkról beszélünk. Hallgatunk is. Érzéseinket és gondolatainkat elmondva neki, kapcsolatba kerülünk vele.

Az ima megerősít, hogy Isten akaratát teljesítsük. Isten olyan, mint egy energiaforrás. Ha egy elektromos készüléket vasalót, Tv-t vagy porszívót használni akarunk, akkor be kell kapcsolni. Elektromos áram megy át a készüléken, ami működésbe hozza. De ha nincs bedugva a konnektorba és nincs bekapcsolva, akkor nem működik.

Ugyanígy Isten kegyelme erősít meg minket, és segít az Ő akaratát teljesíteni. Imádságunkban Isten erejével kerülünk kapcsolatba.

Amikor imádkozunk, határozottan és teljesen oda kell figyelnünk a szavainkra. S ehhez békés szív szükséges, harag és gyűlölet nélkül.

Azonban **nem csak** szavainkkal imádkozhatunk. Erre nincs is mindig idő vagy lehetőség. Imádkozhatunk:

1. szavainkkal,
2. gondolatainkkal,
3. cselekedeteinkkel.

Isten szívesen fogad el tőlünk mindent imádságként, egy valaminek: a bűnnek a kivételével.

Elmondhatjuk neki **szóbeli** imádságunkat. Akár úgy, hogy a megtanult szép imákat mondjuk, akár úgy, hogy saját magunk beszélünk hozzá. Mindent elmondhatsz Istennek, ami veled történik. Elmondhatod neki kéréseidet is.

Amikor szavainkkal nem tudunk imádkozni, akkor **gondolatban** még mindig megtehetjük. Te is imádkozhatsz olyankor is, amikor az idő vagy a körülmények nem teszik lehetővé a szóbeli imát. Ilyenkor gondolatban fordulj Isten felé.

De **cselekedeteinket** is felajánlhatjuk imádságként. Szívesen fogadja Isten, ha a tanulásodat, az otthoni segítségedet, vagy bármi mást felajánlasz neki imádságként.

A következő **imafajták** vannak:

1. **imádás**
2. **hálaadás**
3. **engesztelés**
4. **kérés**

Az imádság elsősorban imádás, vagyis egyedül Istent megillető hódolat a teremtő, megváltó és megszentelő Isten fölsége előtt. Imádkozz így is Istenhez!

Hálát adhatunk Istennek. Hiszen tőle kapunk mindent, ami földi életünkhöz és üdvösségünkhöz szükséges. Úgy a helyes, ha megköszönöd mindazt, amit kaptál tőle.

Engesztelhetjük Istent, amikor arra gondolunk, hogy bűnösök vagyunk. Így bánatot tartunk és bocsánatot kérünk tőle. Különösen szép példája ennek az Egyházunkban ismert és gyakorolt **Jézus-ima**, ami annak az egyszerű evangéliumi mondatnak szüntelen ismételtetéséből áll, hogy „Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön”. A szerzetesek oly sokszor elmondják ezt, hogy végül már a szívük dobbanásával együtt imádkozzák.

Kérhetünk Istentől. Mindent, ami hasznos az életünkben. Haszontalan dolgokat ne kérj, mert Isten azokat nem teljesíti.

A keresztvetés

Az imádságainkat keresztvetéssel kezdjük. A mi Egyházunkban a szertartások folyamán különösen sokszor vetünk keresztet.

Most mindnekelőtt elevenítsük fel azt, amit a keresztvetésről már régen megtanultál, s amit ennek a hittankönyvnek az alapján a 33. leckében átisméltünk róla. Ezt minden görögkatolikusnak tudnia kell.

A keresztvetés **formája** a következő. Jobb kezünk **három ujját** összefogjuk, mert egy Istenben három személy van: Atya, Fiú és Szentlélek. **Két ujjunkat** pedig behajlítjuk, mert Jézus Krisztus egyszerre Isten és ember. Így már maga a keresztvetésünk is komoly hitvallás. Így rajzoljuk jobb kezünkkel magunkra Jézus jelét, a keresztet. Először a homlokunkat és a mellünket

érintjük, majd a jobb, végül pedig a bal vállunkat. Úgy rajzoljuk magunkra a keresztet, ahogy a pap a szertartások folyamán az áldást adja ránk. Az ő áldását fogadjuk és rajzoljuk magunkra.

A keresztvetés már maga is imádság, mert Isten felé fordulunk vele. Annak a rövid imának a **szövege** is ismerős, amit a keresztvetés közben mondunk:

Az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében. Ámen.

Ebben az imádságban nincs ismeretlen szó. A szövege igen rövid. Mégis álljunk meg és gondoljuk át, valójában milyen sokat jelent benne minden egyes szó.

Az Atyának - mikor az Atyaistenről beszélünk, akkor az egész világot és benne a minket is teremtő Istenre gondolunk. Hozzá tartozunk, ez az Ő világa. Amit egy emberrel, állattal, növénnel vagy tárggyal teszünk, azt Isten teremtményével tesszük.

És Fiúnak - Jézus Krisztus az Isten Fia. A Fiú mint Isten jött közénk. Isten életét mutatta meg nekünk. Hiszen erről előtte semmit sem tudtunk. Ugyanúgy szeretett és segített minden embert, minden bajában, mint minket szeret és segít. Kínokat szenvedett, meghalt a kereszten. Majd feltámadt a halálból, megmutatva nekünk, hogy az isteni élet erősebb a halálnál. Új életet mutatott nekünk itt a földön és a mennyei boldogság kapuját nyitotta meg előttünk.

És Szentléleknek - Szentlélek: Isten ereje, Isten áldása, Isten létének lehelete mindenben. A mi életünk megszentelője is. Ő a halhatatlan, az elevenítő Lélek, aki éltet bennünket is.

Könnyebben megérthetjük mindezt, ha egy gyümölcsfára gondolunk. A fa életben van. A teremtő Atyaistentől kapta az életét. Életerős fa, amely növekszik és gyümölcsöt hoz. A „Szent Erős”, a Fiúisten az, aki a növekedést, a virágzást és a gyümölcstermést adja. Életéhez szükséges a melegítő és védelmező napfény. A „Védelmeszónk”, a Szentlélekisten nyújtja ezt.

Nevében - ez arra emlékeztet minket, amit az előző leckében tanultunk: az imát hasonlíthatjuk egy porszívó vagy egy villanyfűró konnektorba való csatlakoztatásához. Egy új nap kezdetén, munkakezdetkor, tanulás előtt, útrairduláskor emlékezetünkbe idézzük, hogy csakis Isten segítségével vagyunk képesek ezt jól végigcsinálni. Mintha csak ezt mondanánk:

„Légy velem ebben is Istenem, a te nevedben akarom ezt megtenni, mintha Te tennéd”.

Ámen - ez egy határozott kijelentés: „Igen! Úgy legyen! Ezt akarom!”. Az egész keresztény élet egy „igen” a minket megszólító és hívó Istennek.

Ha saját szavainkkal mondanánk a keresztvetés imáját, akkor valahogy így hangozhatna:

Isten ereje, Isten szeretete és Isten élete legyen mindabban, amit csak teszek,

FELADAT

1. A napunkat Istennel együtt töltjük. Ez az igazi imádság. Jó lenne, ha ez valóban így lenne!

Az egyik oszlopban olyan időpontokat látsz, amikor imádkozni szoktunk. Az üres sorokba írd mellé azoknak az imáknak az első szavait, amiket ilyenkor mondunk.

Reggel, felkeléskor

Este, lefekvéskor

Étkezés előtt

Étkezés után

Keresztvetéskor

2. Néhány rövid imát találsz itt. Húzd össze vonallal, melyik tartozik a kérő imához, melyek a hálaadó imához és melyik a dicsőítő imához!

imádás	Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek Hálát adunk neked, emberszerető Urunk, lelkünk jótevője
hálaadás	Uram, irgalmazz Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma Add meg, Uram
engesztelés	Alleluja Adjunk hálát az Úrnak
kérés	Uram, Jézus Krisztus, Isten Fia, könyörülj rajtam, bűnösön Dicsőség neked, Uram

– **Kikért imádkozunk?**

Mindenkiért imádkozunk, élőkért és holtakért, különösen szeretteinkért.

– **Imádkozhatunk a szentekhez?**

Imádkozhatunk a szentekhez, mert általuk is Istenhez fordulunk, és bennük Isten ajándékát magasztaljuk.

– **Mit fejezzünk ki az „Ámen” szóval?**

Az „Ámen” szóval Isten tanításának és akaratának elfogadását fejezzük ki.

41. Az Előszenteltek liturgiája

Ha a nagyböjtben voltál már szerda vagy péntek este templomban, akkor egy szép szertartáson vehettél részt. Ez az „Előszenteltek liturgiája”, vagy teljes nevén az „**Előremegszentelt Adományok Liturgiája**”.

Ez tehát egy nagyböjti szertartás. Egy kicsit hasonlít a vecsernyére, egy kicsit hasonlít a Szent Liturgiára. De igazából nem más, mint egy **ünnepélyes áldoztatási szertartás**.

Az Előszenteltek liturgiájának első része valóban a vecsernyéből, az alkonyati istentiszteletünkéből való. Böjti énekeket énekelünk benne, valamint megemlékezünk az aznap tisztelt szentről is.

Aztán a szertartás második részében történik ünnepélyes keretek között az áldoztatás, a szentáldozás.

Világosan tudnod kell, hogy az Előszenteltek liturgiája **nem azonos** a Szent Liturgiával. Ebben nincs átváltoztatás. A pap az előző vasárnapon átváltoztatott Szent Kenyeret osztja ki a szentáldozásban.

Az Előszenteltek liturgiájának **eredete** messzire nyúlik vissza. Arra az időre, amikor még sokkal komolyabban megtartották az emberek a nagyböjtöt, mint most. Úgy gondolták, hogy a nagyböjti bünbánati idővel nem fér össze az a nagy ünneplés és az a nagy öröm, amit az Eukharisztia jelent. Ezért nem végezték a nagyböjti hétköznapokon a Szent Liturgiát. Csak szombaton és vasárnap. De hogy a hívek ne maradjanak szentáldozás nélkül éppen ezekben a szent napokban, bevezették az Előszenteltek liturgiáját. Így ebben az ünnepélyes áldoztatási szertartásban fogadhatták magukhoz az Úr Jézust.

A világban még ma is sok helyen így van: a nagyböjt hétköznapjain nincs Szent Liturgia. De szerdán és pénteken végzik az Előszenteltek liturgiáját.

Az Előszenteltek liturgiájának **menete** az első részben a vecsernye szertartás követi. A vecsernyei énekek alatt a pap az oltárról az előkészületi asztalra viszi át az „Előremegszentelt Adományokat”: a vassárnap átváltoztatott szent Testet. A tömjénezővel történő körmenet és a szentírási olvasmányok után következnek az ünnepélyes dallamon énekelt zsoltárversek: „Igazodjék fel az én imádságom, mint a tömjénfüst a te színed elé...”.

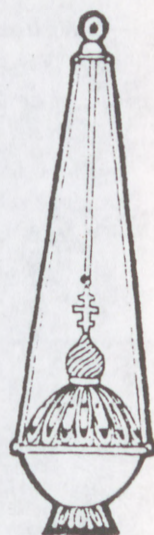
A szertartásnak különösen ünnepélyes része az Adományoknak az előkészületi asztalról az oltárra való átvitele. Közben énekeljük, hogy:

*Most az égi erők láthatatlanul velünk
szolgálnak; mert a dicsőség királya vonul
be. Ím a szentelt titkos áldozat, angyaloktól
körülhordoztatik. Élő hittel és szeretettel
közeledjünk, hogy az örök élet részesei le-
gyünk. Alleluja, alleluja, alleluja.*

A Szent Liturgia Kerub-énekével állítható párhuzamba ez az ének. Ott még csak a felajánlott kenyeret és bort viszi a pap az oltárra. Itt viszont az átváltoztatott Kenyeret, magát Jézust viszi a pap. Ez a „szentelt, titkos áldozat”.

Az ekténia után elénekeljük a Miatyánkot, s következik a szentáldozás, a Szent Liturgiában szokott módon. Az Előszenteltek liturgiájában az átváltoztatott Kenyérben vesszük magunkhoz Jézust. A bor nincs átváltoztatva. A szertartás további része ismét hasonlít a Szent Liturgia befejező részéhez. Az énekekben és papi imádságokban azonban található néhány eltérés.

Az Előszenteltek liturgiájának jellegzetes része a többszöri **teljes leborulás**: a **nagy metánia**. Ilyenkor a pap és a segédkezői egészen a földre borulnak. Ez az Istennek való legnagyobb tiszteletadást jelenti. Ugyanakkor a teljes bűnbánatot is kifejezi, ami a nagyböjtnek és így a nagyböjti szertartásnak is fontos része.

FELADAT

A Szent Liturgiát és az Előszenteltek liturgiáját összehasonlítva írd be a megfelelő helyekre, hogy van-e vagy nincs.

	Szent Liturgia	Előszenteltek lit.
Proszkomidia	_____	_____
A Szent Test átvitele az előkészületi asztalra	_____	_____
Átváltoztatás	_____	_____
Miatyánk	_____	_____
Szentáldozás	_____	_____
Teljes leborulás	_____	_____

42. A nagyhét liturgiája

A nagyhét a húsvét előtti hét. A keresztény emberek számára ez különösen szent időszak. A szenvedését önként vállaló Jézusal együtt éljük át ezt a hetet. A nagyhét a liturgiájában, a szertartásaiban jeleníti meg a szent eseményeket.

A nagyhét **első három napján** Előszenteltek liturgiáját végzünk. Ekkor evangéliumot is olvasunk, ami a nagyböjt folyamán nem szerepelt a szertartásban. A felolvasott evangélium és szentírási szakaszok adják meg az egyes napok liturgikus tartalmát.

Nagyhétfő az ószövetségi József és az elszáradt fügefa emlékének van szentelve. József története a lelki tisztaságra figyelmeztet, a fügefa pedig a hit fontosságára.

Nagykedd a tíz szűzről szóló példabeszéddel arra tanít, hogy mennyire fontos a készenlét: bármikor számot tudjunk adni az életünkről. Ehhez segít az, ha van „lelki tartalékunk”.

Nagyszerda az Úr Jézus Betániában történt megkenésének az emléke. A bűnös nő bűnbánattal fordult Jézushoz, amikor megkenté. Így megtisztult, megigazult Jézus érintése által. Júdás árulásának a napja is a nagyszerda.

A nagyhét további napjain már ténylegesen Jézus szenvedéstörténetébe kapcsolódunk bele. Szertartásainkban átélhetjük azt, hogy milyen út vezetett Jézusnak a megváltásunkhoz.

Nagycsütörtök az utolsó vacsora, a „Titkos Vacsora” emléke, amikor Jézus az Eukharisziát alapította. Este ünnepélyes Szent Liturgiát végzünk, **Bazil-liturgiát**. Ebben sok utalás történik arra, hogy ez az utolsó vacsora megjele-nítése. Ezért énekeljük a Kerub-ének helyett:

A te titkos vacsorádnak részesévé fogadj ma engem; mert nem mondom ki ellenségeidnek a titkot, sem csókot nem adok neked, mint Júdás, hanem mint ama gonosztevő kiál-tok hozzád. Emlékezzél meg rólam, Uram, midőn eljössz a te országodba!

Ahol lehetséges, ott több pap végzi együttesen a liturgiát. A püspöki templomokban pedig a püspök végzi a papjaival. A püspök az evangélium olvasása közben megmossa 12 ember lábát, mint ahogy Jézus is tette. Ebben a liturgiában történik a müró, a bérmaolaj megszentelése. Amikor pedig szükség van rá, a püspök antimenziont is szentel.

A Bazil liturgia után egy másik szertartás következik nagycsütörtök este: a **kínszenvedési szertartás**, ami valójában reggeli istentisztelet, utrenye. Jézus szenvedésének történetét a pap 12 evangéliumi szakaszban olvassa fel ennek a szertartásnak a keretében. Jézus búcsúbeszédétől és főpapi imájától kezdve a szenvedésein keresztül eljutunk egészen a kereszthaláláig. Az evangéliumi szakaszok felolvasása után csengetnek és harangoznak. De miután Jézus meghalt a kereszten, ezek megszűnnek.

Nagypéntek Jézus megváltó kereszthalálának a napja. Reggel **királyi imaórákat** végzünk. Ebben a szertartásban az ószövetségi olvasmányokban felelevenítjük mindazt, amit az Ószövetség Jézusról és főleg a szenvedéseiről mondott. Az evangéliumokban pedig a kereszthaláláról hallunk.

Délután végezzük a **sírbatételi vecsernyét**. A szertartás végén körmenetet tartunk a templom körül. A pap Jézus halotti leplét viszi, amelyen a halott és sírban fekvő Jézus van megfestve. Amikor a körmenet visszatér a templomba, a pap elhelyezi a leplet a szentsírban. A körmenet alatt ezt énekeljük:

Az Istenfélő József levevén a fáról a te legtisztább testedet, tiszta gyolcsba göngyölé, és illatos szerekkel ellátva, új sírba helyezé.

A nagypéntek Jézus halála miatt szigorú böjti nap. Ezen a napon sehol nem végeznek Szent Liturgiát.

Nagyszombat Jézus sírban való nyugvásának a napja. Azt jeleníti meg, hogy amint Isten megpihent a világ teremtése után, úgy Jézus is megpihen az újjáteremtés után. A **reggeli istentisztelet** egy különleges szertartás.

Este **Bazil liturgiát** végzünk. Ez Jézus sírban való nyugvását jeleníti meg. De már feltámadásának előzetes meghirdetése is. Ennek kifejezése az, hogy a pap a Szent Liturgia folyamán böjti színű ruháját világosra cseréli. Az apostol és evangélium olvasása között történik ez a szép és kifejező esemény. Ennek a liturgiának is vannak saját énekei, amiket csak ilyenkor énekelünk az esztendő folyamán. Ezek mindegyikében megtalálható ez a két gondolat: a sírban való pihenés és a feltámadás meghirdetése.

A nagyhét befejeződik. Most már várjuk Jézus feltámadásának megünneplését, ami ősi szokás szerint általában vagy éjfélkor, vagy hajnali 3 órakor történik a templomainkban.

✠ FELADAT

Jelöld meg x-szel azokat a nagyheti szertartásokat, amelyeken részt vettél.

Nagyhétfő:	Előszenteltek liturgiája	_____
Nagykedd:	Előszenteltek liturgiája	_____
Nagyszerda:	Előszenteltek liturgiája	_____
Nagycsütörtök:	Bazil liturgia	_____
	Kínszenvedési szertartás	_____
Nagypéntek:	Királyi imaórák	_____
	Sírbatételi vecsernye	_____
Nagyszombat:	Reggeli istentisztelet	_____
	Bazil liturgia	_____

– *Mit szenvedett értünk Jézus?*

1. az Olajfák hegyén vérrel verítékezett; 2. megostorozták;
3. tövisseel megkoronázták; 4. a keresztet hordozta; 5.
keresztre feszítve meghalt a Golgotán.

43. „Jertek, igyunk új italt...” (Összefoglalás)

Voltál már a húsvéti feltámadási szertartáson? Mert akkor tapasztalhattad, hogy milyen csodálatos élmény a böjti komoly és bűnbánati szertartások után ezen az örömteli eseményen részt venni. Tele a templom fényvel, ujjongó énekkel. Számtalanszor elénekeljük, hogy „Feltámadt Krisztus”.

Húsvétkor a feltámadt Jézus életében való részesedést ízelehetjük meg. Ezért biztatjuk egymást az énekkel: „Jertek, igyunk új italt...”.

Húsvétkor **kereszténységünk fő ünnepét: Jézus feltámadását ünnepe-
l-
jük.** De csak akkor tudod igazán átélni, mit is jelent ez, ha méltóképpen felkészültél rá. Erre való előtte a **nagyböjt.**

A nagyböjt folyamán sokszor elimádkozzuk **Szíriai Szent Efrém imádsá-
gát,** ami segít nekünk a húsvétra való helyes felkészülésben. Ez az ima így hangzik:

*Életem Ura és Uralkodója, ne engedd hozzám a jóra való
restség, könnyelműség, pénzvágy és megszólás szellemét!*

*Ajándékozd inkább szolgádnak a józanság, alázatosság,
állhatatosság és szeretet lelkét!*

*Igen, Uram, Királyom! Add meg, hogy megismerjem
bűneimet és meg ne ítéljem felebarátomat, mert áldott vagy
örökkön örökké. Ámen.*

Az ima első része azt mondja meg nekünk, hogy mitől kell **megszabadulnunk** a böjt folyamán, hogy egészen Isten felé fordulhassunk.

✎ Írd le ide saját szavaiddal, hogy mik ezek.

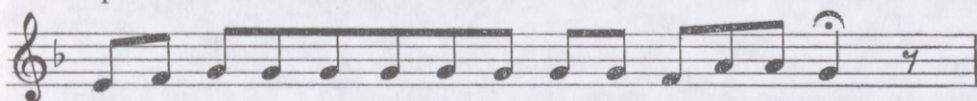
Az ima második része viszont arról beszél, hogy milyen jó dolgokkal kell **gazdagodnunk**. Fogalmazd meg ezeket is a saját szavaiddal. Ha valamelyik szót nem érted, kérj segítséget!

Így tehát a nagyböjt mindkét szempontját összefoglalja nekünk ez az ima. Azt is, hogy mit kell elkerülnünk. De azt is, hogy mit kell megtennünk. Végül mindent a teljes bűnbánatban foglal össze.

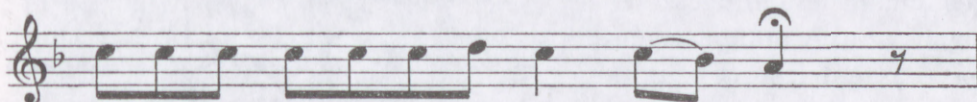
A nagyböjthöz hozzátartozik még a tényleges **böjtölés** is. Az, hogy megtartoztatjuk magunkat a kényünk-kedvünk szerint való étkezéstől. Egyházunk előírja a böjtölést: szigorú böjtöt tartunk a nagyböjt első napján, vagyis az első hétfőn. Ugyanígy Jézus halálának a napján, vagyis nagypénteken. De a többi böjti napra is figyelemmel kell lenni.

A nagyböjt folyamán így megtisztulva és így gazdagodva méltókká válunk a húsvét megünneplésére. Arra, hogy a feltámadt Jézus életében részesedjünk.

A feltámadási szertartásban a körmenet folyamán sokszorosan énekeljük az első szép éneket:

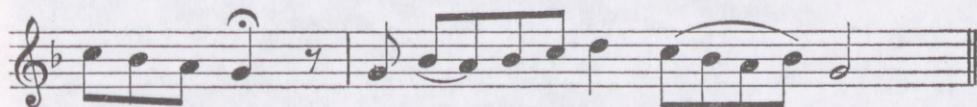
A te fel - tá - ma - dá - so - dat, Krisztus Üd - vö - zít - őnk,

an - gya - lok é - nek - lik a meny - nyek - ben,

és minket is méltass e föl - dön, hogy tisz - ta szívvel

é - ne - kel - jünk, és di - csó - ítsünk té - ged.

Ebben az énekben azt juttatjuk kifejezésre, hogy a nagyböjt után, megtisztultan akarunk Jézus feltámadásának örülni.

A feltámadt Krisztust dicsőítjük abban a húsvéti énekünkben is, amit számtalan sokszor eléneklünk a húsvét napjaiban s az utána következő húsvéti szent időben. Már biztosan te is régóta tudod a „Feltámadt Krisztus” éneket. Írd ide le a szövegét!

Húsvétkor a Szent Liturgiát még ünnepélyesebben végezzük, mint máskor. A „Feltámadt Krisztus” háromszoros éneklésével kezdődik. Aztán az evangéliumot több nyelven is halljuk: mert Jézus feltámadása az egész világnak szól! A liturgia végén **pászkaszentelést** végzünk. A pap megáldja a húsvéti elemdeket. Amikor kisebb voltál, talán te is elhozta a templomba a kis kosárkádát a húsvéti ételekkel. Amikor

belőlük eszünk, akkor különösen is gondolhatunk arra, hogy Jézus új életében részesedhetünk, mert Ő feltámadt.

A húsvét vasárnapi vecsernyében evangélium is van. Azt a részletet halljuk belőle, hogy a feltámadt Jézus megjelent apostolainak. Csak Tamás nem volt velük. De bebizonyította nekik, hogy újra él.

Húsvét másodnapján a Szent Liturgia után **körmenetet** is tartunk a templom körül. A közben felolvasott négy evangéliumi részlet Jézus feltámadásáról szól.

Ne feledd, hogy nekünk, görögkatolikusoknak **háromnapos** templomi ünnep a húsvét!

A feltámadt Jézust köszöntjük az egész húsvéti időben, negyven napon keresztül, amikor így köszöntjük egymást:

S az Ő feltámadásába vetett hitünket valljuk meg, amikor válaszolunk a köszönésre:

Amikor rokonokhoz vagy ismerősökhöz mégis locsolkódnai, te is így köszönj!

IV. A GYÓGYÍTÁS SZENTSÉGEI: BŰNBOCSÁNAT ÉS BETEGEK KENETE

44. Eltávolodtunk Istentől

Emlékszel még, mit tanultunk arról a fehér ruháról, amit a kereszteléskor kaptál? Az „igazság köntösének”, a „szentség köntösének” neveztük. Mert a **szent életre** emlékeztet, amit Isten akkor megadott nekünk és azóta is elvár tőlünk. A pap azt mondta, hogy őrizd meg magadat a bűnöktől, őrizd meg ruhád fehérségét.

De sajnos ez nem sikerül. Még a keresztségben kapott újjászületés után is nehéznek találjuk a gonosztól, a bűntől való elfordulást. **Nem engedelmesskedünk Isten akaratának.** Inkább a saját vágyainkat akarjuk kielégíteni. Szeretetlenek vagyunk embertársainkkal szemben. Megfeledkezünk Isten Országáról és a jó életről, melyet nekünk adott.

Amikor a Szent Liturgiát végezzük, Isten mindig **ünnepet** készít számunkra az Ő Országában. Hív, hogy jöjjünk, étkezzünk vele együtt. Hív, hogy megossa velünk eledelét és életét. De ha Isten életében akarunk részesedni, akkor lelkünknek és testünknek **tisztának kell lennie.** Vagyis bűntől mentesnek. Nem jöhetünk Istenhez piszkos ruhában: rossz gondolatokkal és cselekedetekkel.

Isten segít, hogy újra tiszta szívvel és lélekkel jöhessünk hozzá, akkor is, ha bűnöket követtünk el. Lehetőséget ad nekünk, hogy bocsánatot nyerhessünk azért, amiért nem úgy éltünk, ahogyan Ő szeretné. Lehetőséget ad arra, hogy megvalljuk bűneinket és újra elnyerjük a „szentség köntösét”.

Amikor **gyónásra** készülünk, akkor az első az, hogy számbavesszük, mit vétettünk Isten ellen. Aztán bánatot érzünk bűneink miatt. Vannak olyan emberek is, akik soha nem ismerik el, hogy vétkeztek. Azok viszont, akik ismerik Isten jóságát és szeretetét, tudják, hogy gyakran szeretetlenek és rosszak voltak. Az evangélium bemutatja ezt a kétféle embertípust. Az egyik túlságosan büszke: elképzelhetetlennek tartja, hogy bűnt kövessen el. A másik

pedig elismeri és megvallja bűneit. Tudja, hogy nem méltó arra, hogy belépjen Isten Országába.

Olvasd el az evangéliumból a vámos és a farizeus történetét (Lk 18,10).

Isten nagyon szereti minden gyermekét. Annyira, hogy **kész megbocsátani, ha elismerjük bűneinket, megbánjuk azokat, s új életet szeretnénk élni.** A bűnbocsánat szentségében elismerjük és megvalljuk a bűneinket. Újra Isten felé fordulunk. Megígérjük, hogy akarata szerint fogunk élni. Megkapjuk a feloldozást. Isten megbocsát és segít abban, hogy új életet élhessünk a világban. Újra a tisztaság díszruhájába öltöztet, mint a keresztelésünk napján tette. Visszaadja a kegyelmi életet, amit bűneink miatt elveszítettünk.

Mielőtt elmennénk meggyónni a bűneinken, elő kell készülnünk. Ez többféleképpen történhet.

1. Isten iránti engedetlenségünkre és felebarátaink ellen elkövetett bűneinkre gondolunk. Segítséget kapunk a „Lelki tükörből” is. Megbánjuk elkövetett bűneinket.

2. A Szentírás és a vallásos könyvek bemutatják nekünk Isten Országának szépségét és bűnös állapotunk szomorúságát. Megmutatják, hogyan fordíthatjuk Istenhez az életünket. Ez is bánatra indít bennünket.

3. Imádkozva és böjtölve lelkileg és testileg készülünk arra, hogy újra a szívünkbe fogadjuk Jézust. De az ima és böjt mellett a legfontosabb a bánat, ami nélkül nincs megbocsátás!

Amikor elkészültünk, hogy meggyónjuk a bűneinken, akkor már csak a gyónás előtti imádságok vannak hátra.

FELADAT

1. Az imakönyved segítségével írd össze néhány gyónás előtti imának a címét.

2. Tanulj meg legalább egyet a „Könyörülj rajtunk Uram, könyörülj rajtunk” kezdetű tropárokból. Ezeket is megtalálhatod az imakönyvedben.

– **Mi a bűnbocsánat szentsége?**

A bűnbocsánat szentsége az a szentség, amelyben a gyóntató pap feloldozása által elnyerjük Istentől bűneink bocsánatát, és kiengesztelődünk az Egyházzal, amelyet bűneinkkel megsebezünk.

– **Mi a szentgyónás hatása?**

A szentgyónásban Isten megbocsátja bűneinket, visszaadja, illetve növeli bennünk a megszentelő kegyelmet, megment a kárhozattól és erőt ad a bűn elleni küzdelemre.

45. Visszatérünk Istenhez

Amikor megbánjuk a bűneinket és meg is gyónjuk azokat, akkor bocsánatot kérünk Istentől, amiért elfordultunk tőle. Azt kérjük, hogy bocsássa meg engedetlenségünket. **Visszafordulunk Istenhez** és megígérjük, hogy új életet élünk Jézus Krisztusban. Megígérjük, hogy megtartjuk a parancsait. Különösen a főparancsot. Ezt már te is megtanultad az előző években a hittanórákon. Ha tudod, akkor írd is le ide emlékezetből. Ha nem, akkor keresd ki az evangéliumból (Mt 22,37).

Az elsőáldozásod előtt már megtanultad, hogyan történik a szentgyónás. Megtanultad a **gyónás részeit** is, így most csak át kell ismételni őket.

Minden gyónásnál ugyanazok az alapvető dolgok történnek:

1. Gyónás előtti ima, előkészület, lelkiismeretvizsgálat;
2. Bánat, ami nélkül nincs igazi gyónás;
3. A bűnök bevallása Istennek a pap jelenlétében;
4. Bánatima és erős fogadás. A feloldozás;
5. Az elégtétel elvégzése.

Amikor a pap Istenhez könyörög, hogy bocsássa meg a bűneinket, általában a fejünkre szokta tenni az epitacheliont. Utána pedig áldást ad ránk. Ezzel jelzi, hogy **Isten megbocsátott. Ő pedig feloldoz a bűneink alól.**

A korai Egyházban azok, akik Isten ellen vétettek, az egész Egyház előtt vallották be bűneiket. Az egész Egyház tanúsította, hogy ez a személy megbánta a bűneit, újra Istenben szeretne élni és vissza kíván térni Isten népének szeretetközösségébe.

Ma a **pap az a tanú**, aki hallja a gyónásunkat. Az egész **Egyházat képviseli**. Tanúsítja Isten és az Egyház előtt, hogy valóban megbántuk a bűneinket. **Istent is képviseli**. Tanúsítja, hogy Isten visszafogad a szeretetébe és megbocsátja a bűneinket. A pap abban is segít, hogy megpróbáljunk jobb életet élni s hogy elkerüljük ugyanazoknak a bűnöknek az elkövetését.

A pap a gyónásban imádságok elvégzését kéri tőlünk. Vagy esetleg azt, hogy olvassunk a Szentírásból vagy a szentek életéből egy részletet. Ezek megerősítenek bennünket az állandóan kísértő gonosz elleni harcban.

A pap a mi lelkiatyánk és pásztorunk. Vezetőnk abban, hogy úgy tudjunk élni, ahogy Jézus Krisztus megkívánja. Hogy krisztusi életet élhessünk. De csak akkor tud valóban segíteni nekünk, csak úgy képes életünket Jézus Krisztus és Országá felé irányítani, ha gyakran eljövünk hozzá.

A pap tehát abban segít nekünk és neked is, hogy ha eltávolodtunk Istentől, térjünk hozzá vissza.

FELADAT

1. Kinek gyónunk?

Írd le azt az imát, amivel a szentgyónást kezdeni szoktuk! Utána húzd alá benne azt a részt, amelyik arról szól, hogy kinek gyónunk.

2. Írd le a szentgyónás végén mondott imát is! Ebben azt a két részt húzd alá, ami a legfontosabb, ami nélkül nincs szentgyónás.

– Mi a rendje a bűnbocsánat szentségének?

A bűnbocsánat szentségének rendje: 1. lelkiismeretvizsgálat, 2. bánat és erős fogadás, 3. bűnbevallás és feloldozás, 4. elégtétel.

– Mit tesz a gyóntató pap a bűnbevallás után?

A gyóntató pap elégtételt ad, és az Úr Jézustól kapott hatalmával feloldozza a gyónót bűneitől.

46. Az Atya visszafogad bennünket

Az előző leckékben láttuk, hogy a bűneinkkel **eltávolodtunk Istentől**. Lelkünk ruháját, a kegyelmi élet köntösét beszennyeztük. De amikor megbánjuk bűneinket, a szentgyónásban **visszatérünk Istenhez**. S a legnagyobb szerencsés, hogy **a mennyei Atya visszafogad bennünket**.

Nincs olyan bűn - bármilyen nagy is legyen -, amit a mennyei Atya meg nem bocsátana. Ha megvan bennünk az őszinte bánat, és ezt a szentgyónásban ki is fejezzük, akkor elnyerjük a bocsánatot. Csak annak nem bocsátja meg a bűnét a mennyei Atya, aki nem tart bánatot, aki elzárkózik Isten megbocsátása elől. Ezt nevezi az evangélium a Szentlélek elleni bűnnek.

Jézus egy példabeszédet mondott, hogy bemutassa: Isten mindnyájunkra gondot visel. Mert együtt akar velünk lenni az Ő Országában. Ez a Jó pásztorról szóló példabeszéd (Lk 15,3). A Jó pásztor nem csak visszafogad, hanem fel is keres bennünket, ha letértünk a jó útról.

✎ Írd ide, kiről szól a János-evangélium 10 fejezetének 1-18. verse?

Egy másik példabeszédben pedig különösen is bebizonyítja Jézus, hogy a mennyei Atya kész visszafogadni a megtérő bűnöst. Úgy, ahogy a tékozló fiút is visszafogadta az apja (Lk 15,20).

Ez a példabeszéd arra emlékeztet minket, hogy már most halottak vagyunk, ha megpróbálunk Istentől távol élni. Nem testileg, hanem lelkileg. A testi halált nem kerülhetjük el. De azoknak, akik Jézus Krisztusban élnek, új életük van Őbenne.

A keresztségben erre az új életre születünk. S a bűnbocsánat szentségében is újjászülethetünk. Igaz, a bűneink miatt gyakran elfordulunk Istentől, de ha megbánjuk őket, Istenhez jöhetünk és visszatérhetünk az új életbe, amit Krisztus ad nekünk. Ő lemossa a bűneinket és így újra tisztává válhatunk a bűnbocsánat szentségében. Isten mint a tékozló fiú atyja új ruhába öltöztet minket. Újra együtt étkezhethetünk Isten Országának asztalánál. A szentáldozásban ismét az új élet eledelét vehetjük magunkhoz.

De mielőtt szentáldozáshoz járulnánk, elő kell készítenünk magunkat Jézus Krisztus fogadására. Ezért elmondjuk az előkészítő imádságokat.

 FELADAT

1. Imakönyvedből írd ki néhány imádságnak a címét vagy kezdetét, amelyek a szentáldozásra készítenek elő.

2. A jó Pásztorról szóló példabeszédet elolvasva, próbáld a következő kérdéseket megválaszolni. Mit jelent, ha emberre vonatkoztatjuk?

a/ „A juh elvész”: _____

b/ „A jó Pásztor megkeresi”: _____

3. A tékozló fiúról szóló példabeszéd fent jelzett részletéből írd ki mindazt, amit az apa tesz.

– **Mikor kezdődik és meddig tart a húsvéti szentáldozás és szentgyónás ideje?**

A húsvéti szentáldozás és szentgyónás ideje a nagyböjt első napjától (hétfőtől) a mindenszentek vasárnapjáig (a pünkösöd utáni vasárnapig) tart. – A római katolikusoknál: A húsvéti szentgyónás ideje hamvazószerdától Szentháromság vasárnapig tart.

47. Az Atya felkészít Isten Országára

Egész évben arról tanultunk, hogy Jézus Krisztus új életet ad nekünk Isten Országában. Most már tudjuk, hogy az Egyházban élve Isten életében részesedhetünk.

Azt is tudjuk, hogy a **betegség**, a **szervedés** és a **halál** elkerülhetetlen része a világban való életünknek. Az ételt nem tehetjük el sokáig, mert megromlik. Ha nem viseljük gondját kerti növényeinknek, hamarosan elpusztulnak. De még a gondoskodás ellenére is előfordul néha, hogy váratlanul elhervadnak.

A testünk is folyamatos pusztulásnak van kitéve. Egyre öregszik és kopik. Sokat betegeskednek és szenvednek az emberek. Gondolj csak arra, milyen rossz egy fájó, szuvas fog: megérted, mit jelent a szenvedés és a pusztulás.

De Isten nem akarja a szenvedésünket. Nem akarja, hogy meghaljunk. Ő a szeretet és az élet. Szeretetét és életét adja nekünk. Amikor pedig az emberek elfordulnak Istentől és megpróbálnak tőle függetlenül élni, elszakít-

ják magukat Isten szeretetétől és elvesztik az élethez kapott hatalmukat. Ez történt Ádámmal és Évával s minden leszármazottjokkal. Az Istentől, az élet forrásától való elszakadás halált eredményez. Ami ilyenkor az emberrel történik, hasonló egy elektromos készülékhez. Ezt már láttuk akkor is, amikor az imádságról tanultunk a 42. leckében. Említettük a vasaló példáját. Hogy működjön, be kell dugni a csatlakozóját a konnektorba, össze kell kapcsolni az energiaforrással. Amikor azonban a hálózati zsinórt szétkapcsoljuk, kihúzzuk a konnektorból, a készülék energia nélkül hamarosan elveszti erejét és kihűl. Ehhez hasonlóan mi is, amikor elfordulunk Istentől, akkor elveszítjük az energia és az élet forrását. Ennek eredménye pedig a halál.

De Isten nem hagyja az örök halálban az embert. Elküldte az Ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust a világba, hogy megmentse az embert az örök haláltól. Jézus Krisztus emberré lett. Eljött és emberként élt a világban. Velünk együtt szenvedett és velünk együtt halt meg, mint minden ember. Erre képes Isten szeretete! Ilyen ajándékot kapunk a mennyei Atyától, aki felkészít bennünket az Isten Országára.

Mivel Jézus maga a szeretet és az élet, ezért erősebb a halálnál. Jézus Krisztus nem csak ember, hanem Isten is. Ezért új értelmet adhatott a szenvedésnek és a halálnak. Feltámadt halottaiból és megmutatta nekünk, hogy az élet nem ér véget a halállal. Megmutatta, hogy van olyan élet, amely erősebb a halálnál, s Isten Országának ezt az új életét ajándékozza nekünk. Amikor az Egyház szentségeiben részesedünk, akkor Isten Országának új életét kezdjük élni. Már most életünk részévé tesszük azt.

Mi történik velünk a betegek kenetében, az olaj és a gyógyítás szentségében? Két dolog. A szentség **egyrészt** segít a gyógyulásban, **másrészt** felkészít az Istennel való találkozásra.

A szentséget azonban nem szabad varázserővel felruházott cselekménynek tartani. Nem biztos, hogy újból egészségessé teszi azt, akiről már az orvosok is lemondtak és akinél már a gyógyszerek sem segítenek. Néha valóban előfordulhat ez is: hogy a **beteg testileg újra egészségessé válik**.

De a betegek kenetének másik és sokkal fontosabb jelentése: **előkészít minket Isten Országára**, a Jézus Krisztusban nekünk adott új életre. Ezért nem mindegy, hogy megkapja-e a beteg ezt a szentséget!

FELADAT

1. Keress néhány képet, amelyen betegeket ápolnak. Ragaszd fel őket egy tablóra. Jó lenne, ha olyat is találnál, amelyiken a betegek kenetének a feladása szerepel, vagyis pap van a beteg mellett.

2. Kérdezd meg a szüleidet, hogy családotokban kik kapták már meg a betegek kenetét. Ha jónak látod, írd le ide a nevüket.

– *Mi a betegek kenete?*

A betegek kenete szentség, amellyel az Egyház a betegségben szenvedő híveit a szenvedő és megdicsőült Úrnak ajánlja, hogy megenyhítse és megmentse őket.

48. A betegek kenete

Az eddigiekben arról tanultunk, hogy a betegek szentségével a mennyei Atya felkészít az Isten Országára. Egyrészt segíthet a gyógyulásban. Másrészt felkészít az Istennel való találkozásra. Most azt tekintjük át, hogy a gyakorlatban mit jelent és hogyan történik ennek a szentségnek a kiszolgáltatása.

Amikor a pap a betegek kenetét feladja a betegnek, akkor több dolog is történik.

Először: a pap az Egyház képviselőjeként jön a beteghez. Így bizonyítja, hogy az Egyház osztozik a beteg szenvedéseiben. Visszaemlékezhetsz arra, amikor úgy-

Szent Pantaleimón

banfekvő beteg voltál: milyen jól esett, hogy édesanyád, édesapád, testvéred, vagy barátod odajött hozzád. Leült az ágyad szélére, és ez már önmagában is vigasztalást jelentett. Talán semmi mást nem tettek ezen kívül, mégis segítettek, hogy jobban érezd magad. Tudjuk, hogy ha mások szeretettel osztoznak a fájdalmunkban és szenvedésünkben, akkor az elviselhetőbbé válik.

A betegek kenetének feladására jövő pap kifejezi az egész Egyház szeretetét a beteg iránt. De azt a kívánságot is, hogy az Egyház és tagjai részt vállaljanak az illető szenvedéseiből. A pap így az Egyház és Jézus Krisztus szeretetének s a beteggel való törődésének a tanúja. Az Egyház szeretet. Ő a mi Anyánk. Mindig készen áll arra, hogy egész életünkben - betegségünkben és jólétünkben, szenvedésünkben és örömünkben - vezessen bennünket.

Másodszor: az Egyház a szenvedés és a halál valódi jelenlétére emlékeztet ebben a szentségben. Arra, hogy ezek az első bűnnek a következményei. Arra is emlékeztet, hogy a szenvedés és a halál legyőzéséhez magának Jézus Krisztusnak kellett érettünk szenvednie és meghalnia. Mindezt vállalta értünk, annyira szeretett és szeret minket.

Harmadszor: szenvedésünk és halálunk új értelmet kaphat. Arra emlékeztethetnek minket, hogy ha valóban szeretjük Istent és az élet valódi forrásának tekintjük Őt, akkor megtanulhatjuk elviselni a szenvedésünket. Mert tudjuk, hogy a halál nem jelenti az életünk végét. Akkor szenvedésünk és halálunk **az Isten Országára való felkészülésünké válhat.** Csatlakozhatunk az Isten Orzága fel haladó vértanúk seregéhez. Csatlakozhatunk azokhoz a férfiakhoz és nőkhöz, akik nem féltek a haláltól, mert tudták, hogy Isten, a szeretet és az élet, legyőzte a halált. Tudták, hogy Krisztus „halállal letiporta a halált” és új életet ajándékozott nekünk. Számukra a halál nem az élet vége, hanem a kezdete volt. A vértanúk születésnapját az Egyház nem a földi születésük napján ünnepli, hanem a haláluk napján. Mert a halál valóban az Isten Országába való belépést, az igazi új élet kezdetét jelenti.

- Ki veheti fel a betegek kenetét?

A betegek kenetét az a hívő veheti fel, aki betegség vagy öregség miatt veszélybe került.

A szertartás (Olvasmány)

1. Bevezető imák és zsoltárok

- Megvalljuk Isten előtt a bűnösségünket. Kérjük, hogy tisztítson meg minket és „az igaz lelket újítsa meg bennünk”.

2. A kánon

- Arra kérjük Istent, nyilvánítsa ki rajtunk irgalmasságát és tisztítsa meg lelkünket. Tartsa távol tőlünk a gonosz hatalmát, szabadítsa meg a betegeket és szenvedőket, adjon gyógyulást lelküknek és testüknek.

3. Rövid imák, tropárok a szentek tiszteletére

- Imádkozunk a szentekhez, különösképpen azokhoz, akik segítettek a betegeken és a szenvedőkön. Ők

voltak az „ingyenes orvosok”. De azokhoz is imádkozunk, akik vértanúságot szenvedtek Isten dicsőségéért. Kérjük az Istenszülő segítségét is.

4. Apostol és evangélium

- A szertartásban eredetileg hét apostol és hét evangélium szerepelt. Minden szakasz felolvasása után történt megkenés. Most csak egy olvasmány szerepel, s kenés is csak egyszer van.

5. Olajjal való megkenés imádsággal és a záró imák

- A beteg megkenésekor mondott imádságban a pap az illető bűneinek a bocsánatáért, lelkének és testének a gyógyulásáért imádkozik. Kéri számára az örök életet is.

FELADAT

Hogyan kérnéd Istentől a gyógyulást, ha beteg lennél? Írj saját szavaiddal egy rövid imádságot!

49. „Lelkek és testek orvosa...” (Összefoglalás)

Amint megtanulhattad a IV. rész leckéiből, Jézus azért jött a földre, hogy segítse az embereket üdvösségük elérésében. Akkor is, amikor az ő segítségére a legnagyobb szükség van.

Egész életünk folyamán Isten Országá felé utazunk. S ha az utazás közben valami baj történik, Isten akkor is velünk van. Valóban orvos. „Lelkek és testek orvosa” - amint a liturgiában nevezzük őt.

A lélek orvoslását, a bűnöktől való megtisztulást a **bűnbocsánat vagy szentgyónás szentségében** kapjuk meg. Az evangéliumból világosan látszik, hogy maga Jézus adta meg apostolainak a felhatalmazást a bűnök feloldozására.

„Péter vagy... neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a mennyben is fel lesz oldva” (Mt 16,18–19).

„Bizony mondom nektek, amit megkötök a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldoztok a földön, a mennyben is fel lesz oldva” (Mt 18,18).

„Jézus megismételte: »Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket«. Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: »Vegyétek a Szentlelket. Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad«” (Jn 20,21–23).

A test orvoslását a **betegek kenetében** kaphatjuk meg Istentől. Igaz, hogy a testi gyógyítást elsősorban az orvos végzi, de a lélek gyógyulása, a lelki egészség visszaszerzése gyógyítólag hat a testre is. A betegek kenete nem csak a test, hanem a lélek gyógyítását is jelenti, amikor felkészít az Istennel való találkozásra. A Szentírásban a betegek kenetére is találunk bizonyítékot. Mégpedig nagyon világosat. A betegek kenetéről Jakab apostol ír nekünk fontos beszámolót. De Márk evangélista is leírja, hogy az apostolok végezték a betegek szentségének feladását

„Testvérek, a szenvedés elviselésében és a kitartó türelemben vegyetek példát a prófétákról, akik az Úr nevében szóltak. Boldognak mondjuk azokat, akik hűségesen kitartanak. Hallottatok Jób türelméről, és láttátok, hova juttatta az Úr, hiszen az Úr igen irgalmas és könyörületes...

Szenved valaki közületek? Imádkozzék! Jókedve van? Énekeljen zsoltárt! Beteg valamelyitek? Hivassa el az egyház elöljáróit, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer” (Jak 5,10–11.13–15).

„Jézus végigjárta a falvakat és tanított. Magához hívta a tizenkettőt, és kettesével szétküldte őket, hatalmat adva nekik a tisztátalan lelkeken...

Azok elmentek s hirdették a bűnbánatot, sok ördögöt kiűztek, és olajjal megkenve sok beteget meggyógyítottak” (Mk 6,7.12–13).

Az Egyház segítséget nyújt a testi lelki betegeknek a szentségeken keresztül. Ezenkívül imádkozunk is értük. Minden Szent Liturgiában végzünk könyörgést a bűnösök megtéréséért s a betegek meggyógyulásáért.

FELADAT

Keress ki minél több részt a Szent Liturgiából, amikor a pap a következő dolgokért imádkozik:

a/ bűnbocsánatért:

b/ betegek gyógyulásáért:

V. A HIVATÁS SZENTSÉGEI: HÁZASSÁG ÉS EGYHÁZI REND

50. A „nagy titok”

A családi élet a **házassággal** kezdődik. Jézus Krisztus óta a házasság is szentség.

Pál apostol „nagy titoknak” nevezi a házasságot. Valóban így van ez. Mert az egyik legnagyobb titok, ahogy a férj és a feleség a házasságban egyesíti a szeretetét. Azt mondhatjuk, hogy a házasság szentsége a **család** szentsége.

Mindnyájan családban élünk. Egy családnak a tajai vagyunk. Lehet, hogy kis családban élsz együtt édesapáddal és édesanyáddal. Az is lehet, hogy nagy családban többen vagytok testvérek. A család nagyon fontos Isten üdvözítő tervében. Amikor Isten emberré lett az első karácsonykor, Jézus, az Isten Fia, családba született. Aztán későbbi adatokat is olvashatunk az evangéliumban arról, hogy Jézus a szentcsaládban élt.

Az Egyház szintén egy család. Az Egyház tagjaiként Jézus Krisztusnak a testvérei vagyunk. Istent pedig Atyánknak nevezhetjük. Az Egyház a mi anyánk. De Máriát, Jézus Krisztus anyját is anyánknak nevezzük. Ő az Egyházban édesanyja a Jézus Krisztusban hívő testvéreknek.

Életünk a családban kezdődik. Isten arra teremtette az embereket, hogy családban éljenek. A Szentírásból tudjuk, hogy Istennek ez a szándéka a bűnbeesés után is megmaradt. Azt akarta, hogy Ádám és Éva családként továbbra is együtt éljenek. Több gyermekkel áldotta meg őket. Tudjuk, hogy több nemzedék elmúltával az emberek nagyon súlyos bűnöket követtek el. Emiatt Isten vízözönt bocsátott a földre és elpusztította a bűnös embereket. De a jó emberek megmaradtak: egy család, Noé családja. Mivel az ő családja engedelmeskedett Istennek, az emberiség nem pusztult ki. Aztán újabb hosszú idő után Isten Ábrahámmal szövetséget kötött. Megígérte neki, hogy nagy családja lesz, ha engedelmeskedik a parancsának. Mindezekről a hittankönyvsorozat 5. kötetének 2. fejezetében tanulunk.

Isten ma is megáldja a családokat. A házasság szentségének szertartása elején azért imádkozik a pap, hogy Isten úgy áldja meg a házasulandókat,

ahogy azokat a házaspárokat megáldotta, akik nekünk jó példát mutatnak a Szentírásban.

A házasság szentsége nagy titok. Két személy arra vállalkozik benne, hogy **egészen a síríg egymással éli le az életét.** „Amit Isten egybekötött, azt ember el ne válassza” imádkozzuk a szertartásban többször is, a Szentírás alapján. Valóban, a házastársakat csak az „ásó, kapa, nagyharang” választhatja szét.

Nagy titok a házasság szentsége. De **Isten ad erőt** a síríg tartó hűséghez. Aki csupán önmagában bízik, az könnyen pórul járhat. Isten segítsége itt különösképpen kinyilvánul. Mert itt nem csak egy személyt segít Isten. Hanem kettőt, a kettőt együttesen. Nem is csak egy bizonyos időre segíti őket Isten. Hanem egy egész életen át. Ha a házaspár Isten segítségét kéri, akkor nem fog elromlani és válással végződni a házasságuk.

FELADAT

1. Sorold fel a családod tagjait:

1. _____

2. _____

3. _____

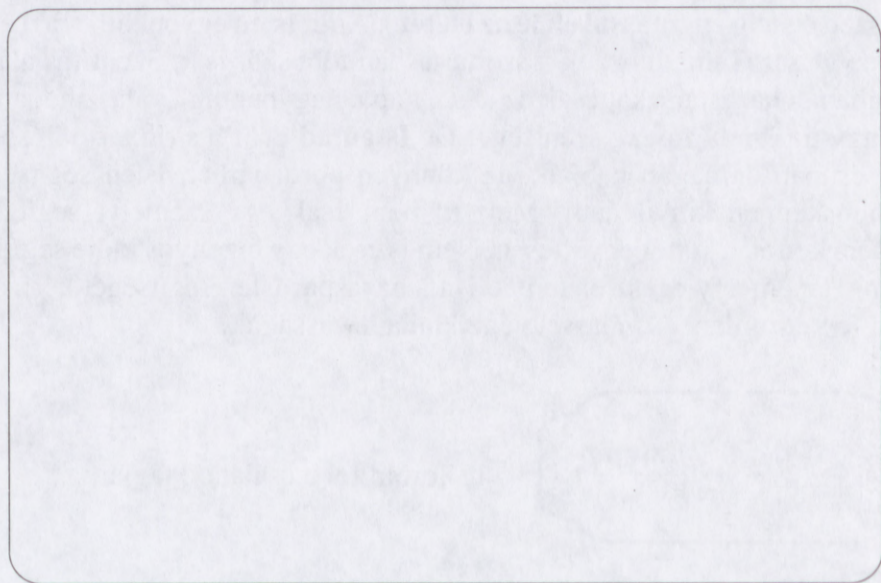
4. _____

5. _____

– *Mi a házasság?*

A házasság egy megkeresztelt férfi és nő egész életre szóló felbonthatatlan szeretetközössége, melyet Krisztus szentségi rangra emelt.

2. Ha van egy olyan fénykép, amelyiken családod minden tagja rajta van, beragaszthatod ide.

51. Az Egyház megáldja a hitvesi szeretetet

Voltál már templomi esküvőn? A templomi házasságkötés nagyon szép szertartás. De nem ez a fontos. Hanem az, hogy Isten az Egyházon keresztül megáldja az új házasokat. **Megáldja a hitvesi szeretetet.** Így kezdi el segíteni az új pár közös életét. S az ő életükben ez a legfontosabb nászajándék.

A házasságkötés szertartásának két fő része van. Az első rész az **eljegyzés.** Ez a természetes házasság. Itt tesz ígéretet egymásnak a férj és a feleség, hogy együtt élnek le az életüket. A második rész a **koronázás.** Ez a lelki házasság. Itt az új pár megígéri Istennek, hogy nem csak együtt élnek le az életüket, hanem az Egyháznak is hű tagjai lesznek.

Ha már voltál templomi esküvőn és oda is figyeltél a szertartásra, akkor láthattad, hogy **miből áll az eljegyzés.** A pap a templomajtóban megkérdezi a jegyeseket: valóban akarnak-e egymással házasságot kötni. Zsoltáréneklés közben bevonulnak a templomba. Ott a nagy ekténia és a papi imádságok

után következik a gyűrűk megáldása és felhúzása. Ezzel véget is ér az eljegyzés. Ez az eljegyzés azonban sokkal többet jelent, mint az, amit a családban tartottak.

Ezután következik az eskü. Előbb a vőlegény mondja el, majd pedig a menyasszony:

Én N. feleségül (a menyasszony: férjül) veszek téged N. és ígérek neked házassági hűséget, szeretetet és megbecsülést és fogadom, hogy el nem hagylak mindhalálig, sem magamtól el nem bocsátlak. Úgy segítjen engem a Szentháromságban egy Isten, a boldogságos Szűz Mária és minden szentek.

Láthattad a **koronázás** szertartását is. A pap a vőlegény és a menyasszony fejére tesz egy koronát vagy koszorút. A korona Isten Országá dicsőségének és tisztességének a jele. A vőlegényt és a menyasszonyt kicsiny királyságuk

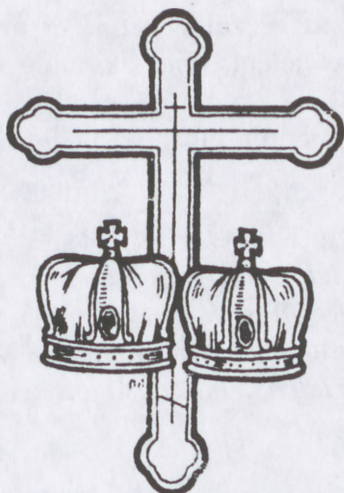
királyává és királynőjévé koronázzák. A prokimen is erről szól: „Dicsőséggel és tisztelettel koronáztad meg őket és koronát tettél fejükre”.

Az ifjú pár koronájának négyes jelentése van:

1. Az embernek mint a teremtés királyának illetve királynőjének a koronája;
2. A vértanúk koronája;
3. A győzelem koronája;
4. Az Isten Országá koronája.

Mind a négy jelentés arra emlékezteti a házaspárt, hogy miként éljenek a házasságukban.

Krisztus tanújává. A házastársak így az Isten Országában uralkodó szeretet tanúivá válhatnak családjuk, gyermekeik számára.

A **győzelem koronáját** is megkapja az új pár. A lelki tisztaságnak, a szűzi ártatlanságnak a jutalma ez a korona, mert tisztán tudták magukat megőrizni a házasságig, egymásnak. Majd te is úgy készülj a házasságodra, úgy élj, hogy méltó légy rá és kiérdemeld!

Végül a koronák **Isten Országának koronái**. Emlékszel? Jézus azt mondta: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, ott vagyok köztük”. Maga Jézus vezet minket Isten Országába. Az édesanya és az édesapa szeretete a szeretet kis királyságává teszi a családot. Isten elvárja, hogy a kis családot az Egyház nagy családjának a részévé tegyék. Így elnyerhetik az élet koronáját Isten Országában.

A házasságkötés szertartásában is vannak **szentírási olvasmányok**. Az **apostoli szakasz** lényege az, hogy a házastársaknak úgy kell szeretniük egymást, ahogy Krisztus is szerette és szereti az Egyházát. Így válhat a házasságuk az Isten Országában uralkodó szeretet jelévé. Az **evangélium** a kánai menyegzőről szól. Jézus a vizet borrá változtatta, s csodájával megáldotta a házasságot. De az öröm gondolata is benne van ebben: Jézus Krisztus adja nekünk a valódi örömet.

Fontos jelentése van annak, hogy az új pár közös pohárból iszik bort a szertartásban. Régen ilyenkor a szentáldozásban részesültek közösen. Ez volt a valódi jele annak, hogy eggyé váltak Jézus Krisztusban és az ő Egyházában. Sajnos ma már csak egyes helyeken van meg ez a szokás. Ugyanígy a kis

körmenet is az asztalka körül. Ez pedig azt fejezi ki, hogy a házasságuknak soha nem lesz vége.

A pap ünnepélyes nagy **áldást** ad az új párra, a Szentháromság személyeit említve. Hogy valóban áldott legyen a házasságuk. Aztán az elbocsátó imádságokkal véget ér a szertartás. Az új házasok ünnepélyes menetben vonulnak ki a templomból, hogy új életet kezdjenek a világban.

FELADAT

1. Szüleid segítségével egészítsd ki a következő szöveget:

A rokonságban a legközelebbi egyházi házasságkötés (templomi esküvő):

Hol: _____

Mikor: _____

Kié: _____

_____ lesz?

Ha meghívják a családukat, én is elmegyek. A templomi szertartáson nagyon fogok figyelni, hogy megjegyezzem mindazt, amit a mostani leckében tanultam.

REJTVÉNY

Melyik mondatot tudod kiolvasni ebből az értelmetlennek látszó szövegből?

T	E	T	E	T	E	R
	Á	G	E	M	N	E
	L	S	S	A	E	Z
	D	Á	A	Z	T	S
	J	G	H	Á	S	I
	A	B	A	N	I	S
	A	H	I	T	V	E

Írd le a megfejtést:

52. Isten vezetőket ad az Egyháznak

Jézus Krisztus, az Isten Fia azért jött a földre, hogy üdvözítsen bennünket. Istenről beszélt nekünk. Megmutatta, hogyan éljünk a mennyei Atya gyermekeiként. Sokféle módon viselte gondját az embereknek: tanító és gyógyító, lelkiatya és pásztor, az emberek vezetője és Isten akaratának a követője volt.

Amikor Jézus visszament az Atyához, elküldte apostolainak és tanítványainak a Szentlelket. Azért, hogy folytatni tudják az ő megkezdett művét. És ők folytatták is: **tanítottak és gyógyítottak**. Továbbadták Jézus tanítását és kiszolgáltatták a szentségeket. Ebben a két dologban össze lehet foglalni az egész apostoli munkát. **Ma is.**

Jézus a 12 apostol közül kiválasztotta Pétert és főapostollá tette. Feltámadása után pedig ünnepélyesen átadta Péternek a főpásztori hatalmat (Jn 21,15). Szent Péter Róma püspöke lett. Ő volt az első pápa. **A mindenkori pápa Szent Péter utóda: Rómának és az egész világ katolikusainak püspöke.** Nekünk, görögkatolikusoknak is ő a legfőbb egyházi előjárónk.

Jelenlegi pápánk neve:

Ha van róla képed, ragaszd ide !

Azok az emberek, akik ma Jézus művét folytatják az Egyházban, a **püspökök**. Az ő munkájukat segítik a **papok** és a **diakonusok**. Az egyházi rend szentségének is ez a hármas fokozata van: püspök, pap, diakonus.

A püspökök

Isten szeretetből püspököket adott nekünk. Ők a mi pásztoraink. A püspökök megkaptak minden lelki ajándékot. Prédikálnak, tanítanak, betegeknek segítenek, kiszolgáltatják az összes szentséget, és még sok más módon gondoskodnak rólunk, hogy eljuthassunk a mennyek országába.

A püspökszentelés szertartása a püspök pásztori és vezetői kötelességét említi. Az új

püspök megígéri, hogy az aposto-

lokhoz hasonlóan felügyel a nyájára és megvédi a tév-tanítóktól. A többi püspök előtt hitvallást is tesz. Kinyilvánítja előttük hitünk fő tanításait. Mert elsősorban neki kell tudnia a tiszta hitet, hogy mindig megvédhesse.

A papok

A papok a püspökök segítői. Ahogy az apostolok összegyűltek Jézus Krisztus köré, majd folytatták az ő művét, úgy a papok is összegyűlnek a püspök körül: segítik munkája végzésében. A korai Egyházban minden paróchiának püspöke volt, akit papok és diakonusok vettek körül. Később a nagyobb paróchiák mellett kisebb egyházközségek

keletkeztek. A püspök pedig kiválasztott valakit és a kisebb paróchiák szolgálatára rendelte.

Ma is a püspök nevében szolgálnak a paróchiájukon a mi papjaink is. A püspök küldi őket. Enélkül a küldetés nélkül egy pap sem vezethet paróchiát. Sőt, egy paróchia sem szervezhető a püspök nélkül. Az antimenzion -amiről a 46. leckében tanultunk- jelzi, hogy a pap és a paróchia a püspökhöz tartozik. Mert a püspök szentelte meg és írta alá. Ugyanígy a bérmaolaj, a műró is ezt jelzi. Mert a püspök szenteli meg és küldi szét a papjainak minden esztendőben.

A pap a püspök nevében szolgáltatja ki a szentségeket is. Az egyházi rendet viszont csak a püspök adhatja fel a kiválasztott férfiaknak. A bérmaolás szentségében is valójában a püspök adja a Szentlélek ajándékát. Mert ő küldte a műrót a papnak.

A pap kötelességei a paróchián szinte ugyanazok, mint a püspök kötelességei az egyházmegyéjében. Tanít és kiszolgáltatja a szentségeket. Jó példaként gondot visel a rábízottakra. Paróchiáján valóban Jézus Krisztusnak és a püspöknek a képviselője.

A diakonusok

A diakonus neve azt jelenti, hogy szolga. Ez nem lekicsinylő név. Mert maga Jézus Krisztus volt a legkiválóbb szolga. Az Egyházban pedig a diakonusnak példamutató szolgává kell lennie. Úgy, ahogy Jézus Krisztus is teljesen átadta magát az embereknek. Meghalt, életét adta értünk, hogy új életet nyerhessünk.

A diakonusok elsőrendű feladata az, hogy segítsek a Szent Liturgia végzésénél. De más feladatot is kapnak az Egyházban, főleg szeretet-cselekedeteket. Ez az utóbbi ősi gyakorlat egyre inkább újraéled és hangsúlyt kap az Egyház életében és a diakonusok szolgálatában.

Az egyházi rend szentségének három fokozatát fordított sorrendben is lehetne tanulni: diakonus, pap, püspök. Úgy a felszentelés

sorrendjét jelzi. Mert a püspököt is előbb diakonussá, majd papp szentelték, s csak végül püspökké. A szolgálatban való részesedésük is egyre komolyabb.

FELADAT

Pótold a következő szövegben a meghúzott részeket!

Én a _____

egyházmegyéhez tartozom, melynek a jelenlegi püspöke:

Paróchiám neve: _____

s ennek a papja: _____

53. Az apostolutódok és segítők

Amint megtanultad, **az egyházi rend szentségének három fokozata van: püspök, pap, diakonus.** A püspökök az apostolok utódai. Az ő segítők pedig a papok és a diakonusok.

A püspökök jó pásztorként gondoskodnak a rájuk bízott nyájáról. Antióchiai Szent Ignác azt mondja, hogy püspökeinket Istentől kaptuk:

„A püspök, akit megismertem, a közösségre kiterjedő szolgálatát nem magától, nem is emberektől nyerte, nem hiú dicsőségvágyból gyakorolja, hanem az Atyaisten és az Úr Jézus Krisztus szeretetében” (Filadelf. 1,1).

Szent Ignác olyan fontosnak tartja a püspök személyét, hogy kijelenti:

„Ahol a püspök megjelenik, ott legyen a sokaság, ahogyan, ahol Jézus Krisztus van, ott van a katolikus (egyetemes) egyház” (Szmirn. 8,1).

A „katolikus” szó alatt Szent Ignác az Egyház teljességét és tökéletességét, valamint hiánytalanságát érti.

Az egyházi rend szentségével felszentelnek egy férfit. Átadják neki a Szentlélek kegyelmét. Ez képessé teszi az egyházi szolgálatra. Képessé teszi arra, hogy püspökként atyja legyen a rábízott embereknek.

A püspök Isten nyájának vezetője és pásztora. A papok és a diakonusok a püspök segítői az Egyházban. Szent Ignác leírja, hogyan gyűlnek a papok és a diakonusok a püspök köré, hogy segítsenek neki folytatni Krisztus művét.

„Intelek titeket, hogy mindent Isten egyetértésében törekedjetez tenni, mert a püspök Isten helyettese, a presbyterek [papok] pedig az apostolok tanácsa helyét foglalják el, a számomra oly igen kedves diakonusokra Jézus Krisztus szolgálata van bízva” (Magn. 6,1).

Szent Ignác leírása szerint a papok „az apostolok tanácsa helyét” foglalják el. A püspök körül ma is ott van a papjai tanácsa. Az ő „paróchiáját” egyházmegyének nevezzük. Templomát pedig, ahol ő szolgál, székes-egyháznak.

A diakonusokról pedig azt írja Szent Ignác, hogy rájuk „Jézus Krisztus szolgálata van bízva”. Szent István diakonus, az első vértanú lehet minden diakonusnak a példaképe. Ő bátran megvallotta a hitét. Az életét is képes volt odaadni érte és Istenért.

Az egyházi rend feladása (Olvasmány)

A püspök felszentelése

Miután kiválasztották a felszentelendő püspököt, a szentelést megelőző este a templom közepére vezetik.

Ott leteszi a hitvallást és megígéri, hogy megtartja az Egyház szabályait és tanítását. Azt is megígéri, hogy gondját viseli Isten nyájának, Isten szent népének.

A szentelési Szent Liturgián a Háromszorszent ének után a jelöltet az

oltárhoz vezetik. Letérdel a jelenlévő püspökök között, akik a fejére teszik a nyitott evangélumos könyvet. Így imádkoznak érte.

Aztán a püspökök a kereszt jelével megáldják őt, majd ráteszik a kezüket a fejére és imádkoznak érte, hogy a Szentlélek szentelje fel püspökké.

Ezt a püspökök imádsága követi, amelyben azt kéri Istentől, hogy az újonnan fölszentelt püspök igazi pásztor és tanító legyen. Könyörögnek érte, hogy elnyerje Istentől az igehirdetők nagy jutalmát.

Az evangéliumos könyvet visszahelyezik az oltárra, és sor kerül a püspöki ruhák átadására. Minden egyes ruhadarab átadásánál a papság és a nép azt énekli, hogy „Axiosz”, ami azt jelenti, hogy „Méltó”.

Ezután a felszentelt és püspöki ruhába öltözött új püspök elfoglalja helyét a többi püspök között, és folytatódik a Szent Liturgia.

A Szent Liturgia végén átadják a püspöknek a pásztorbotot, hogy irányítsa és vezesse a rábízott nyáját.

A pap és a diakonus felszentelése

Ugyanúgy, mint a püspökszentelés, a pap és a diakonus felszentelése is a Szent Liturgiában történik. De más időben. A papot a nagybemenet után,

a diakonust a Miatyánk előtt szentelik fel. A két szentelése nagyon hasonlít egymásra.

A felszentelendőt a királyi ajtón keresztül a szentélybe vezetik. Meghajol a püspök előtt, majd egy vagy több pap, illetve diakonus vezetésével háromszor körülmegy az oltáron. Minden alkalommal megcsókolja az oltár négy sarkát és meghajol az oltár bal sarkánál ülő püspök előtt. Ezzel a körmenettel a diakonus, illetve pap kifejezi, hogy mindörökre Istent fogja szolgálni. Valamiképpen házasságot köt az Egyházal. Ezt igazolja, hogy azokat az énekeket énekeljük a körmenet alatt, mint a házasságkötési szertartásban. Ezután a felszentelendő letérdel az oltár sarkánál, a püspök pedig fejére teszi a kezét. Így imádkozik azért, hogy a Szentlélek szentelje fel az Egyházban végzendő különleges szolgálatára.

Aztán imádságokat mondanak, hogy a szolgálatban megerősödjön az újonnan felszentelt személy.

A püspök felállítja és átadja neki az egyházi ruhákat. Minden ruhadarabnál elmondja: „Axiosz”, „Méltó”. A papság és a nép többszörösen ismétli énekelve ugyanezt. Végül az új diakonus, illetve pap elfoglalja helyét a szentélyben. Elkezd szolgáló életét Isten szent Egyházában.

FELADAT

A papszentelési imádság elénk tárja a pap kötelességeit. Az imádság azt kéri Istentől, hogy töltsse be ezt az embert Szentlélekkel. Írd a következő szavakat a megfelelő vonalra az imádság egyes részeihez: mit kell tennie a papnak.

KERESZTEL - PRÉDIKÁL - TANÚSÁGOT TESZ - LITURGIÁT VÉGEZ

„Hogy méltó legyen arra, hogy oltárod előtt álljon...

_____ Hogy Országod evangéliumát hirdesse

_____ Hogy az igazság szavát szolgálja

_____ Hogy szellemi ajándékokat és áldozatokat ajánljon fel neked

_____ Hogy az újjászületés fürdője által megújítsa népedet”.

- Mi az egyházi rend?

Az egyházi rend szentség, amelyben Isten az erre kiválasztott férfiakat eltörölhetetlen jeggyel jelöli meg, és különleges módon részesíti Krisztus papságában.

- Melyek az egyházi rend szentségének fokozatai?

Az egyházi rend szentségének fokozatai: diakónus, pap, püspök.

54. Isten népének szolgálói

Az előző leckékben az egyházi rend szentségéről tanultunk. Megtanultuk, hogy Isten vezetőket ad az Egyháznak. Legfőbb vezetőként Szent Péter utódát, a római pápát adta. Ő is püspök, apostolutód. Az Isten által adott vezetők az apostolutódok és segítők. Az egyházi rend hármasság fokozata szerint: a püspök, a pap és a diakonus.

Ebben a leckében a **szolgálatukat** tekintjük át. Vagyis azt, hogy mit tesznek Isten népéért.

Megtanultad, hogy az apostolok, megkapva a Szentlelket, a világ minden tájára elvitték az örömhírt. Jézus Krisztus evangéliumát. Már a kezdet kezdetén segítőkre volt szükségük a munkában. A tanítás és az emberek megkeresztelése mellett rengeteg dolgot kellett még csinálniuk. Figyelni, mire van szükség az embereknek. A nagy összejövetelek előtt elő kellett készíteni az étkezést. A szegényeken segíteni kellett. A beteget és éhezőt el kellett látni. Egy napon a 12 apostol összehívta az összes tanítványt.

„Nem volna helyes – mondták –, hogy az asztalnál szolgáljunk, s közben elhanyagoljuk a Isten igéjét. Azért testvérek, válasszatok ki magatok közül hét jó hírben álló, bölcs és Szentlélekkel eltelt férfit, akiket megbízhatunk ezzel a feladattal”.

Kiválasztottak hét férfit és az apostolokhoz kísérték őket. Ők pedig imádság közben rájuk tették a kezüket. Felszentelték őket **diakonussá**. És ezóta vannak az Egyházban diakonusok.

Az apostolok utazásuk közben hirdették az evangéliumot és új közösségeket alapítottak. Mihelyt az apostolok hallgatói keresztények lettek, az apostolok már tovább is mentek, új helyekre. Távozás előtt azonban kijelöltek maguk helyett egy megfelelő férfit, akiről tudták, hogy bölcs és Szentlélekkel eltelt. Az apostolok rájuk téve a kezüket, imájuk által azt az erőt adták át, amit a Szentlélektől kaptak. Ezek a kiválasztott emberek voltak az első **püspökök**.

Az új közösségek növekedtek. Egyre többen és többen csatlakoztak a keresztényekhez. Hamarosan már nem is tudtak összegyűlni mindnyájan egy helyen. Így nem is tudták együtt végezni az Eukharisziát. Ezért a püspökök **papokat** választottak ki, akik a kisebb közösségeknek szinte atyjai voltak.

Ők végezték a Szent Liturgia szertatását és ők osztották ki az embereknek az Eukharishtiát.

Egyházunkban ma is vannak diakonusok, papok és püspökök. A saját papját mindenki ismeri. De ismernie kell a püspökét is, legalább névről. Diakonusok nálunk csak a papszentelés előtti időben vannak.

A diakonus feladata: a papnak segédkezik a szertartások végzésében. Különösen a Szent Liturgián. Díszes ruhát visel, ennek **sztiháron** a neve. A diakonus sajátos ruhadarabja az **orárion**. Ez az ő rendi jelvénye. Jelzi, hogy a felszenteltség, az egyházi rend milyen fokán áll. Ez egy keskeny, hosszú ruhadarab, amit átvet a vállán. Az egyik vége majdnem földig ér, a másik végét a kezében tartja a diakonus. Amikor az ekténiákat éneкли, magasra is emelheti ezt a végét.

A pap az egyházközség híveinek az atyja. Gyermekkorodban ő keresztelt meg. Ő áldoztat. Ő gyóntat, amikor meghallgatja a bűneidet és feloldozást ad. Ő esket majd meg, amikor elérkezik az idő, hogy családot alapíts. Templomi ruhái közé tartozik a **sztiháron**, ami nem olyan díszes, mint a diakonusé. **Övet** vesz föl és **kézelőket**, hogy ne akadályozza semmi a Szent Liturgia végzésében. Az **epitrachelion** a pap legfontosabb ruhadarabja, amely jelzi az ő rendi hatalmát. Ez hasonlít egy kicsit a diakonus orárionjára. Csak ez körbefogja a pap nyakát, a két szára pedig össze van fűzve, így lóg le elől. A papon minden szertartás végzésekor rajta van az epitrachelion. Mindezek föl pedig az ugyanilyen anyagból készült palástot veszi fel, a **felont**.

A püspök az egész egyházmegye atyja. Különleges feladata a papszentelés, és az, hogy vigyázzon minden egyes egyházközségre.

A püspök ruházata csaknem teljesen azonos a papéval. Az ő sajátos ruhadarabja az **omofor**. Ez egy hosszú ruhadarab, amelyik a püspök nyakát és vállait borítja be. Koronát is visel. Ez tulajdonképpen a királyi koronához hasonló díszes fejrevaló. Kezében hosszú pásztorbotot tart. Nyakában ott viseli az Istenszülő kis ikonképét.

A templomi szertartásokat a diakonusok, a papok és a püspökök végzik. De amint már tanultuk, nem egyedül végzi a pap vagy a püspök. Hanem az egész Egyház együtt. Mi mindnyájan, akik a templomban vagyunk, együtt imádkozunk a már a mennyben lévőkkel: a szentekkel s az angyalokkal. Sőt velünk együtt vesz részt a szent szolgálatban maga Jézus Krisztus is.

FELADAT

Kösd össze a jobb oldalon álló cselekményeket a bal oldalon lévő hozzá tartozóval.

Püspök

Pap

Diakonus

A papnak segédkezik a szertartáson

Bemutatja a Szent Liturgiát

Keresztel

Papot szentel

Meghallgatja bűneinket és feloldoz

Egyházközségében vigyáz az emberekre

Több egyházközségre vigyáz

Evangéliumot olvas

Bérmaolajat szentel

REJTVÉNY

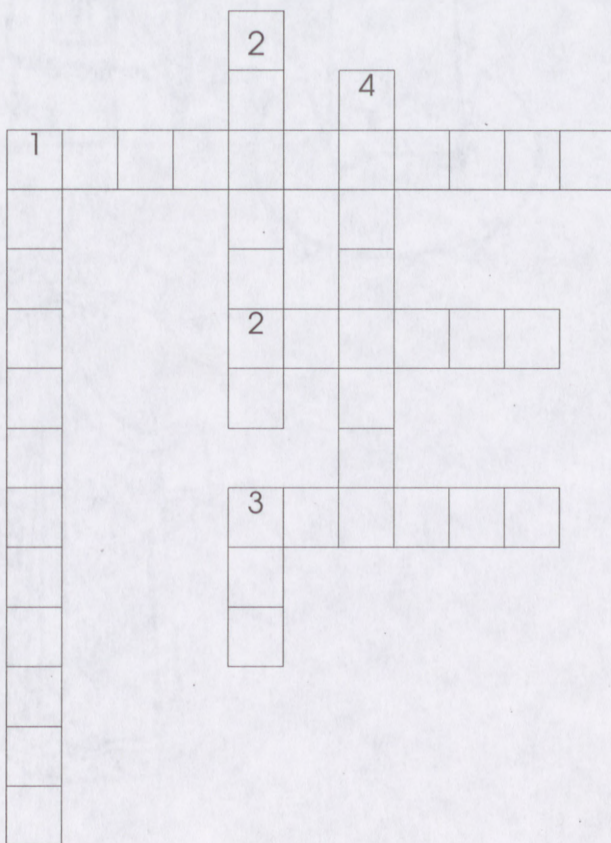
Meghatározások:

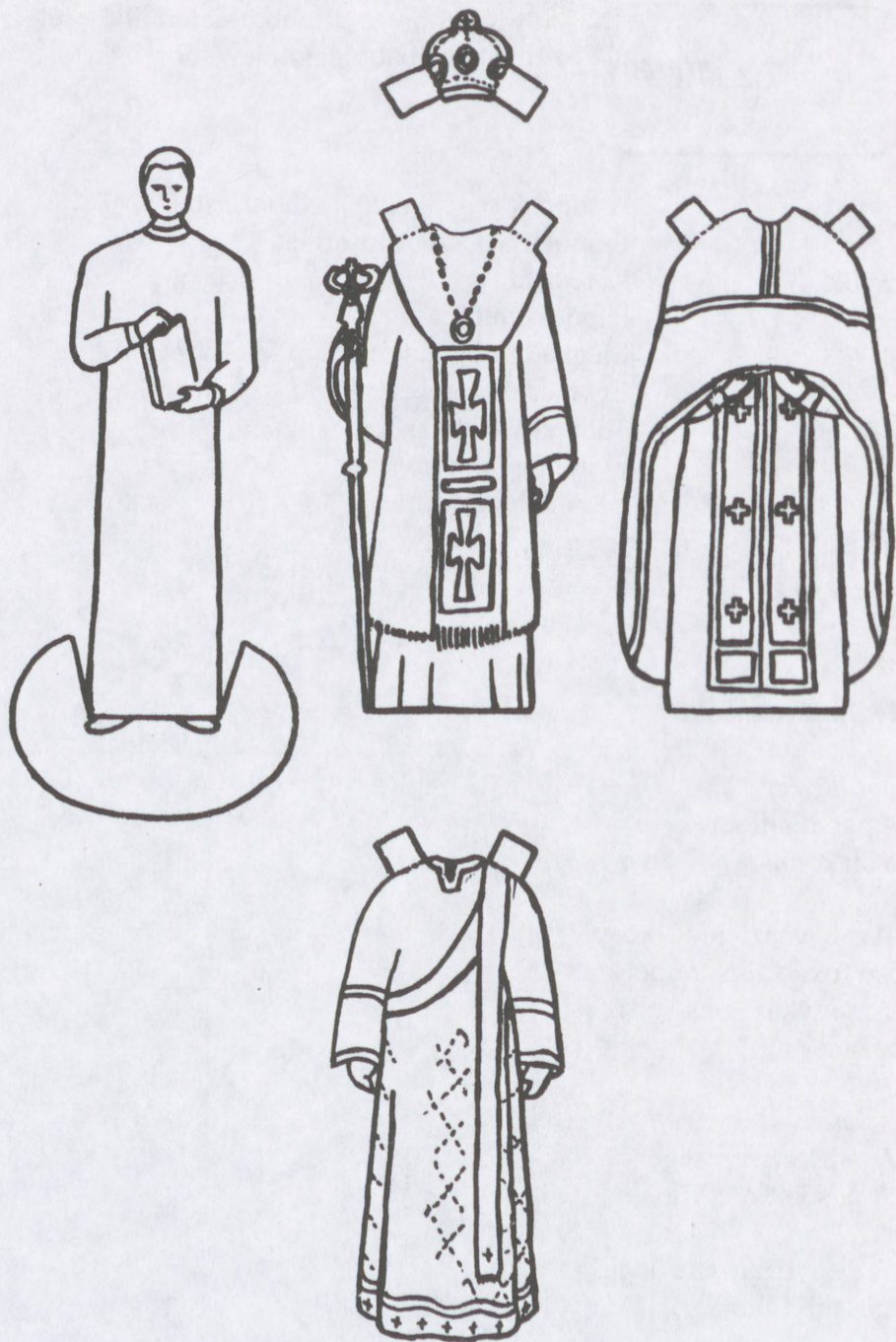
Függőleges:

1. A pap rendi jelvénye
2. A diakonus rendi jelvénye
3. Az egyházi rend középső fokán álló személy
4. Az egyházi rend első fokozata

Vízszintes:

1. A papság szentsége
2. A püspök rendi jelvénye
3. Az egyházi rend legmagasabb foka

k
k
a
s
n
A
sze
zun
rok
Egy
K
pap
Az
is k
Fo
latá
gad
Egy
Ar
ráta
az Ú
nak

– **Ki szolgálthatja ki az egyházi rend szentségét?**

Az egyházi rend szentségét csak a püspök szolgálthatja ki.

– **Kinek van papi hivatása?**

Annak a fiúnak van papi hivatása, akinek a lelkében Isten kedvet ébreszt a papi életre és szolgálatra, és akit erre a püspök alkalmasnak talál.

– **Mi a papok feladata?**

*A papok feladata, hogy mint Isten népének pásztorai:
1. bemutassák a szentmiseáldozatot, 2. kiszolgáltassák a szentségeket, 3. hirdessék Isten Igéjét és 4. vezessék Isten népét.*

55. Szolgálatra készülünk (Összefoglalás)

Az Egyházban a különleges szolgálatok mellett, melyekre **kézföltétellel** szentelik fel a kiválasztott férfiakat, számos **más szolgálat** is létezik. Egyházunkban vannak felolvasók, hűpodiakonusok, ministránsok. Vannak kántorok és hitoktatók is, akik segítik a papot a szolgálásban és a tanításban. Az ősi Egyházban még számos más szolgálat létezett.

Különleges helyet foglalnak el az Egyházban a szerzetesek. Lehetnek köztük papok, de vannak olyan szerzetesek is, akik nem szentelődtek pappá.

Az Egyházban léteznek ezek az ősi formái a szolgáltnak, de mellettük újak is kialakulhatnak.

Fontos tudnunk, hogy mindegyikünk hivatása valami módon **Isten szolgálatára** szól. Néhányan egész életüket egyházi munkára vagy a hivatás elfogadására szánják. Mások munkahelyen dolgoznak, de szabad idejükben az Egyház szolgálatára ajánlják fel magukat.

Arra is emlékeznünk kell, hogy amikor Istent szolgáljuk, akkor **felebarátaink szolgálatára** is vagyunk. Segíthetünk másoknak, hogy megismerjék az Úr Jézus Krisztust, elfogadják őt és elnyerhessék Isten mennyei Országának új életét.

Életünk példája, mások iránti szeretetünk, segítségünk másoknak, egyszóval minden szavunk és cselekedetünk, amit Isten Egyházának tagjaiként mondunk és teszünk, elősegítheti, hogy új emberek csatlakozzanak Isten családjához.

De ugyanígy életünk példája távolíthat és taszíthat is el másokat Istentől és az Egyháztól. Ma is sok fiatal fiú komolyan gondol arra, hogy pap legyen s papként szolgálja Istent és az embereket.

Szükség van Jézus Krisztus művének folytatására. Szükség van **papokra**, akik Isten szavát hirdetik és akik segítenek abban, hogy szentségi életet éljünk. Szükség van **diakonusokra**, akik segítenek a papoknak a szertartások végzésében, a tanításban, beteglátogatásban és az egyházközségi munka számos más területén. Nélkülözhetetlen a **kántorok** és a **hitoktatók** munkája is. A nyári hónapokban tanfolyamokon történik az ő képzésük. Mindig szükség van a templomban a **ministránsokra** is. Szép feladat közvetlenül az Úr oltára mellett szolgálni és segédkezni a papnak a Szent Liturgia végzésében.

Az egyházközségi élet irányításához szükséges a pap számára az **egyház-tanács** és a **képviselő testület** munkája. Ezek olyan emberekből férfiakból és nőkből állnak, akik példamutató életet élnek és komolyan bekapcsolódnak az Egyház életébe. Akikre mindig számíthat a pap.

Az Egyháznak tehát szüksége van olyan emberekre, akik különböző szolgálatokat látnak el. Olyanokra, akik meglátogatják a betegeket, segítenek az öregeknek, gondot viselnek rájuk, törődnek a szegényekkel, az elhagyatott gyermekekkel. Sok munkaterület van még az Egyházban, amiről itt nem is tanultunk.

Szüksége van az Egyháznak hívő, vallásukat gyakorló és komolyan gondolkodó emberekre. Akik segítenek megszervezni a vallásos oktatást, a hittanórákat. Akik segítenek a hittankönyvek összeállításában. Akik értenek a művészetekhez, hogy széppé tegyék a templomainkat és a szertartásokhoz szükséges eszközöket. Akik segítenek az Egyház közigazgatásában és missziós munkájában. Mindezekre és még sok egyébre van szükség az Egyházban, még ha közvetlenül nem is látjuk a jelentőségüket.

Meg kell találnunk azt a módot, ahogyan a legjobban hasznosíthatjuk az Istentől kapott talentumainkat a világban, az Egyház javára. Talán éppen te leszel az, aki az Istentől kapott talentumaid felhasználásával az Egyházban a szolgálat egy új típusát honosítod meg.

FELADAT

1. Ha ismersz olyan személyeket, akik a leckében tanult módok valamelyikén, vagy másképp szolgálják az Egyházat, írd le ide azt, amit csinálnak. Ha nem ismersz ilyeneket, kérdezd meg valakitől.

2. Elgondolkodtál már azon, hogy te mi módon tudnád és szeretnéd szolgálni az Egyházat? Ha még nem, akkor most gondold meg. Írd le ide!

3. Jézus egyik példabeszédében elmondja, hogyan fogadják az emberek Isten igéjét. Vannak, akik hallják és jót cselekszenek. Mások ellenben figyelmen kívül hagyják Isten szavát és a nekik adott ajándékokat. A baloldali oszlopban a magvetőről szóló példabeszéd található (Lk 8,4). A jobboldaliban pedig Jézus magyarázata a példabeszédről (Lk 8,11).

Tekintsd át a két oszlopot, aztán válaszold meg a kérdéseket!

Kiment a magvető, hogy elvesse a magot.

A mag Isten szava.

Vetés közben néhány szem az út szélére esett. Eltaposták és az ég madarai felcsipegették.

Az út szélre hulló szemek azok, akik meghallgatják a tanítást, de aztán jön a gonosz lélek és kitepi szívükből, nehogy higgyenek s üdvözüljenek.

Más szemek köves talajra hullottak, kikeltek, de aztán elszáradtak, mert nem kaptak elég nedvességet.

A köves talajra hulló szemek azok, akik meghallgatják s örömmel szívükbe is vésik a tanítást, de nem ver bennük gyökeret, így aztán a kísértés idején hűtlenné válnak.

Ismét más szemek szúrós bogáncsok közé hulltak. A szúrós bogáncsok velük együtt nőttek és elfojtották őket.

A szúrós bogáncsok közé hulló szemek azok, akik meghallgatják de később az élet gondjai, javai és élvezetei meggátolják őket fejlődésükben, ezért termést nem hoznak.

A többi mag jó földbe hullott, kikelt és százszoros termést hozott.

A jó földbe hulló szemek azok, akik tiszta és jó szívvel hallgatják a tanítást, meg is tartják és kitartásukkal gyümölcsöt teremnek.

Kérdések

1/ Nézd meg a bal oldalon a példabeszédet. Írd az A betű alá, hogy hova hullott a mag. A B alatt pedig magyarázd meg néhány szóval, hogy mi történt vele.

A

B

a/ _____

b/ _____

c/ _____

d/ _____

2/ A helyek, ahová a mag hullott, az Isten igéjét halló emberek különböző típusait jelölik. Nézd meg a jobb oldalon a magyarázatot és válaszold meg a következő kérdéseket!

a/ Mi az, ami az első csoportnál megakadályozza a gyümölcsozést?

b/ Miért hullanak el azok, akik pedig örömmel fogadják az igét?

c/ Miért nem váltja be a reményt a harmadik csoport?

d/ Miért hoz bő termést a negyedik?

VI. SZERTARTÁSOK, SZENTELMÉNYEK

56. Az alkonyati istentisztelet (Vecsernye)

Az egyházi napot az alkonyati istentisztelettel kezdjük. Ezt a szép szertartásunkat vecsernyének is nevezzük rövidebb és közismertebb néven.

A vecsernyét a pap minden nap elimádkozza. Közösen a templomban szombaton délután, az ünnepek délutánján, vasárnap délután és az ünnepek délutánján végezzük. Végzésének rendes ideje azonban - amint a neve is mondja - az este, amikor beáll az alkonyat.

A szombat esti és az ünnepnap előtti alkonyati istentisztelet ünnepélyesebb. Az ilyet **nagyvecsernyének** nevezzük. Ilyenkor tömjénezőt is használunk. A vasárnap és ünnepnap esti vecsernyének a neve pedig **köznapi vecsernye**. Mert az alkonyati istentisztelet imádságos énekei mindig a következő napra szólnak.

A vecsernye énekeiben és imádságaiban is velünk imádkozik Jézus Krisztus. Az elimádkozott zsoltárokból és az ünnepi nagyvecsernyében felolvasott szentírási részekben pedig tanít minket.

Az alkonyati istentiszteletnek vannak **állandó** és **változó** részei. Az állandó részeket egy helyen találod meg az énekeskönyvben; ezek benne vannak az imakönyvünkben is. A változó részeket az énekeskönyv különböző helyeiről kell összekeresni. Érdeemes megtanulni az állandó részeket. Ezek esti imádságaid is lehetnek.

Így Jézussal és az egész Egyházal együtt imádkozhatsz te is minden este.

A vecsernye elején a **szokásos kezdetet** imádkozzuk. Ez egy imasorozat, ami sok szertartás kezdetén szerepel. A **103. zsoltárban** a teremtés nagyszerű művét csodáljuk meg, amit Isten vitt végbe.

Az **Uram, tehozzád** éneklésekor arra kérjük Istent, fogadja kedvesen imádságunkat. Majd a további zsoltár-részletek a bűnbánó embernek a bűnbocsánatért esedező fohászait tartalmazzák.

A **sztíhírák** olyan énekek, melyek egy része szombaton Jézus Krisztus feltámadásáról szól, vasárnap pedig mindig bűnbánatot fejeznek ki. Másik részük a napi szentet dicsőíti.

Az **Enyhe vilárossága** kezdetű ének Egyházunk egyik legősibb éneke. Jézus Krisztust, a „világ vilárosságát” dicsőítjük benne. Pál apostol azt írja Istenről, hogy megközelíthetetlen fényességben lakik (1 Tim 6,16), ember nem látja, nem is láthatja. Jézus Krisztusban viszont megjelent ennek a számunkra megközelíthetetlen fénynek az enyhe, derűs, szelíd vilárossága, akire rá merünk nézni, aki azt mondja magáról: „aki engem lát, az látja az Atyát is” (Jn 14,9). Az esteli fényt látva áldjuk a Szentháromságot és dicsőítjük Krisztust. Nagyvecsernyén az ének előtt körmenetet is tart a pap, utána pedig olvasmány is szerepel az Ószövetségből.

Az **Add Urunk, hogy ez estén** kezdetű énekben előre tekintünk és azt kérjük Istentől, hogy őrizzen meg bennünket a bűntől. Majd azt, hogy árássa ránk a kegyelmét. Mint az előző éneket, ezt is a Szentháromság dicsőítésével fejezzük be.

Az **előverses sztihrákban** újra Jézus üdvözítő tetteiről, vagy valamelyik jeles szentjéről éneklünk.

A **Most bocsátod el Uram** az öreg Simeon éneke, amiről már a 14. leckében is tanultunk. Az ő élete azzal lett teljes, hogy Jézussal találkozhatott. Az alkonyati istentiszteletben mi is találkoztunk Jézussal. Az ének pedig eszünkbe juttatta azt, hogy egykor nekünk is távoznunk kell a földi életből.

A vecsernye utolsó énekei a **tropárok**. Szombaton a feltámadási tropárt énekeljük elsőként, tehát a vasárnapot, utána a szentét, majd az Istenszülő tiszteletére is egyet. Vasárnap délután a szentnek és az Istenszülőnek énekelünk tropárt. Az ünnepi vecsernyében pedig az ünnepi tropárt énekeljük.

Az alkonyati istentisztelet változatos. Dallamai szépek. A szertartás igazi lelki élményt ad. Tanuld meg az énekeskönyv használatát, és szívesen gyere vecsernyére!

FELADAT

Keresd ki az ima- vagy énekeskönyvedből a vecsernyét. Írd ki ide az állandó részeinek nevét vagy kezdő sorát!

ÉNEK

Ha még nem tudnád ezt az éneket, feltétlenül tanuld meg! A kotta segíthet ebben.

Eny-he vi-lá-gos-sá-ga a szent és boldog és ha-ha-tat-lan
mennye-i A - tya is - te - ni di - cső - sé - gé - nek,
Jé - zus Krisz - tus. El - jö - vén a napnak le - nyug - vá - sá -
hoz, és lát - ván az es - te - li fényt, áld - juk
az A - tyát sa Fí - út és a Szentlé - lek Is - tent;
mert te méltó vagy, hogy minden i dő ben
szent hangon é - ne - kel - jünk te - né - ked, Is - ten Fi - a, ki
él - tet adsz a vi - lág - nak, miért is ez a világ di - csőit té - ged.

57. A reggeli istentisztelet (Utrenye)

A reggeli istentiszteletet utrenyének is nevezzük. A pap naponta elimádkozza. Vasárnap és ünnepnap pedig közösen végezzük a templomban.

Az utrenye imádságaiban és énekeiben is velünk imádkozik Jézus Krisztus. Ebben a szertartásban nagyobb szerepet kap a tanítás, mint a vecsernyében, hiszen csaknem mindig evangéliumot is olvasunk benne.

A vasárnap reggeli istentiszteletben Jézus Krisztus feltámadását ünnepeljük. A feltámadás történetét 11 szakaszra osztjuk és vasárnaponként sorban felolvassuk őket.

Az utrenye szertartásából az **állandó részeket** egy helyen találod meg az ima- és énekeskönyvben. Az énekeskönyvben a **változó részek** is megtalálhatók, de össze kell keresni őket.

Az utrenye az újszövetség világát tárja elénk. Ezt fejezi ki a kezdő áldása is, ami a Szentháromság személyeit már külön-külön említve dicsőíti. Az angyalok éneke folytatja a dicsőítést, ami az újszövetség hajnalán, Jézus Krisztus születésekor hangzott el:

„Dicsőség a magasságban Istennek...”.

A reggeli istentisztelet zsolttáros része kifejezi, hogy a sötétség és világosság harca folyik a lélekben, mint a természetben is. Mert ősi előírás szerint hajnalban, még szürkületkor kell kezdeni, hogy a Nap teljes ragyogásában fejezzük be.

A nagy ekténia után újra dicsőítés következik. A Jeruzsálembé bevonuló Jézust köszöntő emberek ünneplését idézi.

A tropárok és az úgynevezett leülő énekek Jézus feltámadását dicsőítik.

A feltámadást magasztaló ének előkészíti az evangélium hirdetését, ami mindig Jézus feltámadásáról szól. A vasárnapi utrenyében mindig meglévő „Látván Krisztus feltámadását” kezdetű papi ima szintén a feltámadást dicsőíti és magasztalja. Ezután bűnbánatunkat is kifejezzük az 50. zoltár elimádkozásával.

Az utrenyében helyet kap az Istenszülő magasztalása is, mert ő szülte Jézust, az Istent.

A kánon eléneklése után ismét dicsőítjük az Urat a háromszoros „Szent az Úr, a mi Istenünk”-kel.

Ezután következnek az utrenyei sztihirák, melyeknek a nevük is „dicséreti sztihirák.”

Végül a Nagy doxológia (a Nagy dicsőítés) jelenti a dicsőítés csúcspontját.

A reggeli istentisztelet változatos szertartás. Énekei és dallamai szépek. Igazi lelki élményt nyújt az utrenye. Szívesen vegyél részt rajta!

A kánon (Olvasmány)

A reggeli istentisztelet jellegzetes éneke a **kánon**. Ez a görög szó mértéket, mértékegységet, szabályt jelent. Az utrenyei kánon énekversei is szabályosan vannak megszerkesztve.

A kánon **kilenc ódából** áll, mindegyik óda több **tropárból**. Az ódák első tropárjai az **irmoszok**. Mi csak a húsvéti kánont énekeljük végig. Máskor csak az irmoszokat énekeljük. Énekeskönyvünkben is így szerepel.

A kilenc óda közül a másodikat nem szoktuk énekelni. A nagyböjti utrenyék pedig háromódásak.

Mindegyik óda fő gondolata egy-egy szentírási énekre alapozódik. A hittankönyvek 5. kötetében lehet róluk bővebben tanulni.

Ezek a szentírási részletek a következők:

1. Kiv 15,1-19 - Mózes éneke a Vörös-tengeren való átkelés után

2. MTörv 32,1-43 - Mózes éneke halála előtt

3. 1 Sám 2,1-10 - Annának, Sámuel anyjának hálaéneke

4. Hab 3,2-19 - Jahwe dicsőséges eljövetele

5. Iz 26,9,20 - Izajás zsoltára

6. Jón 2,3-10 - Jónás imája a cethal gyomrában

7. Dán 3,26-45.52-56 - A három ifjú a tüzes kemencében

8. Dán 3,57-88 - A három ifjú a tüzes kemencében

9. Lk 1,46-55 - Szűz Mária hálaéneke

Lk 1,68-79 - Zakariás hálaéneke

FELADAT

1. Keresd ki az ima- vagy énekeskönyvedből, hányadik oldalon található az utrenye énekei.

2. Imádkozd el a mai napon a Nagy doxológiát!

ÉNEK

Az Istenszülő magasztaló énekéből az első versszaknak a kottáját látod itt. Ez segít a többi versszak megtanulásában is.

Ma-gasz-tal-ja az én lel-kem az U - rat, és
ör-ven-dez lel-kem az én Üd-vö-zí-tő Is-te-nem-ben.
Ki a ke-ru-boknál tiszteltebb, és a sze-rá-fok-nál
ha-son-lít-ha - tat - la - nul di - csőbb vagy, ki az
Is-tent, az I- gét sé- rü - lés nél-kül szül-ted,
té- ged, va- ló - sá - gos Is- ten-szü-lő, ma-gasz-ta - lunk.

58. A temetés

Tény, hogy egyszer mindenkinek meg kell halnia. Az Egyház közösségi istentiszteletben adja meg a halottnak a végtiszteességet. Ez a **temetés**.

Az irgalmasság cselekedetei között szerepel a holtak eltemetése és az értük való imádkozás is. Ennek ószövetségi alapja a Makkabeusok könyvében található, amiről az 5. kötetben tanulunk. Az Egyház szeretettel gondoskodik az elhunyt tagjairól. A haldoklástól kezdve a temetésen keresztül az elhunytakról történő későbbi megemlékezésekig tapasztalhatod ezt.

A temetés **nem szentség**, a szentelmények közé tartozik. A **szentelmények** a közösség vagy az egyén számára Isten kegyelmét közvetítik.

A halál közelében az első szertartás a haldokló mellett folyik, a halottas ágynál. Ez a **lélek távozásakor végzett szertartás**. Azt kéri benne az Egyház, hogy békével, szelíden fogadja az Úr a hozzá megtérő elhunytat. Imádkozik azért, hogy mentse meg őt minden rossztól, ahogy a bibliai szenteket is megmentette minden földi bajtól. Krisztus szenvedéseire való tekintettel tisztítsa meg őt minden bűnétől.

Aztán a temetés elestéjén **virrasztást** végez az Egyház. Ebben a szertartásban szinte az elhunyt szól hozzánk. Az ő szájába adott imádság alapján elmélkedünk a halál nagy titkáról. A virrasztók ajkán pedig örvendező ének csendül fel: Alleluja. Tudjuk ugyanis, hogy a túlvilági létben örök fényesség ragyog, ott örvendeznek a megdicsőültek.

A **temetési szertartásból** ugyanez a hit csendül ki: a 2. hangú feltámadási tropárral kezdődik. **Első része** a koporsóbeszentelés, ami nem más, mint a templomban máskor is végzett pannichida.

Ennek végével a pap **szenteltvízzel** hinti meg az elhunytat.

A temetés **második része** régen a templomban történt. Ebben a részben több gondolat szerepel. Kérjük, hogy a Teremtő fogadja magához elhunyt szolgálóját. A **118. zsoltár** verseivel bekapcsolódunk az elhunyt bűnbánatába. A **halotti énekekben** ismét az elhunyt nevében kérjük az üdvösséget (Áldott vagy te Uram). De a természetes fájdalom is kicsendül belőlük (Sírnom kell és zokognom). Az egész szertartás alapgondolata az örök boldogság elnyerésének a hite. Ez a **Boldogságok** éneklésében világosan kifejeződik (kottáját a 66-67 oldalon találod, ahol már tanultunk róla). Az Egyház a gyászolók emlékezetébe idézi az Úr Jézus szavait: „Örüljete és vigadjatok, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben”. Ez a bőséges jutalom ad vígasztalást az

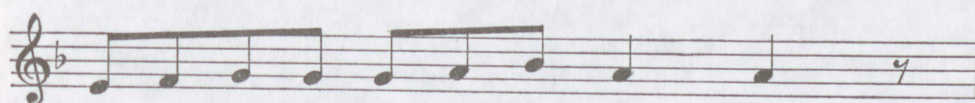
elválás fájdalma közepette. Az **apostoli és evangéliumi szakasz** a feltámadásról és az örök életről ad tanítást. Ugyanígy a búcsúztató szentbeszéd is. Utána, a halott iránti szeretetünket kifejezve, **keresztcsókolás** következik. Így búcsúzunk el tőle, miközben énekeljük: „Jertek, adjunk búcsúcsókot az elhunytak”.

A temetés **harmadik része** a sírnál történik. Oda vonulva keresztet visznek elől, mert Jézus kereszt által győzte le a halált. A pap a halott előtt megy, mert ő vezette az elhunytat azon az úton, amely a halál után a feltámadáshoz vezet. A nyitott sírnál a pap elmondja a **feloldozási imát**. Majd a kereszt jelével lepecsételi a sírt, mert a kereszt által van biztos reményünk a feltámadásban. A lepecsételés után a tömjénezőből a hamut a sírba szórja, emlékeztetve arra, hogy testünk elenyészik. A sírra keresztet állítanak, hogy hirdesse: az elhunyt Krisztus követője volt életében.

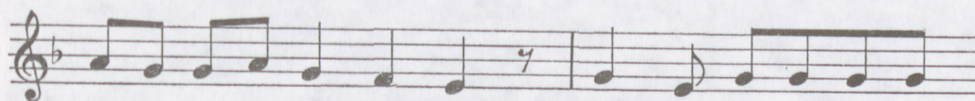
Imádságos kapcsolatunk az elhunyttal a temetés után is megmarad. Mindig imádkozhatunk, sőt imádkoznunk is kell az elhunytjainkért. Egyházunk az esztendő folyamán öt szombatot nekik szentel. Ezek **hramotás szombatok**, vagy más néven a halottak szombatjai. Amint a 19. leckében tanultuk, a pap **minden Szent Liturgiában** tesz a diszkoszra értük proszfora-részecskéket és megemlékezik róluk. Elhunytjainkért **parasztászt** és **pannichidát** is szoktunk végezni. Az utóbbit biztosan te is tudod. Ha nem, tanuld meg!

Ne feledd:

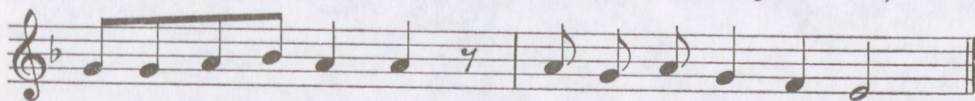
halottainkért imádkozni, az Egyház imáját kérni értük kötelességünk! Ha eleget teszel ennek a kötelességednek, akkor remélheted, hogy lesz majd, aki érted is imádkozni és imádkoztatni fog.

Szen- te - id - del nyug-tasd meg, Krisz - tus

a te szol-gá- id lel - két, hol nincs fáj-da- lom, sem

ag - gó - dás, sem só - haj, de vég-te - len é - let.

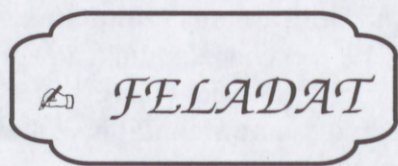
Különleges temetési szertartások (Olvasmány)

1. **A gyermektemetés** - Ebben a temetésben nem bűnbocsánatért könyörög az Egyház, hanem azért, hogy Krisztus az ő „csalhatatlan ígérete szerint”- méltassa az elhunyt gyermeket az örök boldogságra. Ezt a temetést fehér ruhában végzi a pap.

2. **A fényesheti temetés** - Ez is fehér papi ruhában történik.

Ilyenkor a feltámadási szertartást énekeljük a temetésen. A feltámadásba és az örök életbe vetett reményünk ilyenkor mégjobban megnyilvánul.

3. **A papi temetés** - Ebben arra kéri az Egyház Istent, hogy akit a földi életben a papi szolgálatra kiválasztott, válassza maga mellé az örök életben is. Hétszeres feloldozásban részesíti az elhunyt papot, mert ő a papi szolgálatának végzése közben hétszeres veszélynek volt kitéve.

Keress ki a görögkatolikus falinaptárból az esztendő öt halottas szombatját, és írd ki ide a dátumokat!

A
vise
Úr í
ma.
böze
A
temp
vége
felsz
zen
A
lakj
min
A
hasz
ünne
Sok
lom
A
inkb
Ezt g
Ős
körm
telés
napfé
Vir
a pálr
Jézus
Hús
is tan
Egy
végzik
24-én.
zák.

59. Egyéb szentelmények, szertartások

Az Egyház elsősorban üdvösségünkkel törődik. Emellett azonban a gondviselő Istent is képviseli, aki mindennapi szükségünkben is segít. Hiszen az Úr így tanított minket imádkozni: „Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” A szentelményekben, szentelésekben és áldásokban földi életünk különböző eseményeiben kér nekünk az Egyház segítséget.

Az Egyház gondoskodik arról, hogy a közösségi istentiszteletünk helyét, a templomot megszentelje. Ez a **templomszentelési szertartás**, amit a püspök végez. Megszenteli az Egyház az **új harangot**, a különböző **templomi felszereléseket és szereket**. A halottak nyugvóhelyét, az **új temetőt** is megszenteli.

A keresztény ember fontosnak tartja azt is, hogy megszentelt környezetben lakjon. Az Egyház megáldja az **új lakóházakat** is. Vízkereszt táján pedig minden olyan családhoz elmegy a pap házszentelést végezni, ahol kéri azt.

A szentelmények közül a leggyakoribb a **szenteltvíz**. Az Egyház gyakran használja szentelésekhez és áldásokhoz. A hívek is őrzik az otthonukban. Az ünnepélyes **nagy vízszentelést** az Egyház vízkeresztkor, január 6-án végzi. Sok helyen patakhoz vagy folyóhoz vonulnak körmenetben, máshol a templomban történik.

A találkozás ünnepén, február 2-án **gyertyaszentelést** végzünk templomainkban. A megszentelt gyertyát templomi vagy otthoni használatra szánják. Ezt gyűjtják meg halottvirrasztáskor, de a bajok elkerülésére is.

Ósi szokás szerint Szent György nagyvértanú ünnepén, április 23-án körmenetben vonulunk ki a búzamezőre, ahol az Egyház elvégzi a **búzaszentelést**. A négy égtáj felé fordulva imádkozunk bőséges termésért, csapadékért, napfényért, kedvező időjárásért, a természeti csapások elhárításáért.

Virágvasárnap **barkaszentelést** végzünk templomainkban. A barka azokra a pálmaágakra emlékeztet, amikkel a Jeruzsálemben ünnepélyesen bevonuló Jézust köszöntötték amint a 29. lecke olvasmányában szerepelt.

Húsvét vasárnap szenteli az Egyház a **pászkát** és a húsvéti eledeleket. Erről is tanultunk már a 43. leckében.

Egyházunkban szokásos a **gyógyfüvek megáldása** is. Sok helyen még végzik ezt a szertartást Keresztelő Szent János születése ünnepén, június 24-én. A megáldott gyógyfüveket aztán különböző betegségeken alkalmazták.

Nem feledkezünk meg a hálaadásról sem. Úrszínváltás ünnepén, augusztus 6-án **a gyümölcsök első termését**, elsősorban a szőlőt, a templomba visszük. Megköszönjük Istennek a termést. Áldást kérünk azokra, akik enni fognak belőle.

A nagy ünnepek előtt végezzük a **litiát**. Ebben a szertartásban kenyeret, búzát, bort és olajat áld meg az Egyház. Azt kéri, hogy Isten sokasítsa meg azokat a hívek javára. Az ünnepi Szent Liturgia után **mirováláskor** a pap megkeni homlokunkat a megáldott olajjal. Köszönt is bennünket: „Krisztus közöttünk”. Te is mindig mondd rá a választ: „Van és lesz”. A megáldott kenyereket pedig apró kockákra vágva osztják ki ugyanekkor.

Egyházunkban különös szeretettel vesszük körül az Istenszülőt. Nincs olyan szertartásunk, amelyben meg ne emlékeznénk róla.

De vannak külön az ő tiszteletére végzett szertartásaink is.

Május hónapban (sok helyen októberben is) **parakliszt** végzünk az Istenszülő köszöntésére. A paraklisz hasonlít a reggeli istentiszteletre. Tropárokkal kezdődik; van benne kánon; szerepel benne evangéliumolvasás evangéliumcsóklással s annak énekeivel; sztihirákat is tartalmaz. Az evangélium azt a részletet állítja eléink, amikor Mária meglátogatja Erzsébetet: segíteni megy. Mi is bízhatunk benne, hogy nekünk is segíteni fog.

A nagyböjt 5. szombatján végezzük az **akathisztoszt** az Istenszülő tiszteletére. Ezt a szertartást végig állva imádkozzuk. A görög neve is ezt jelenti: le nem ülve énekelt himnusz. Fő része 24 versszakból áll. A görög versmérték szabályai szerint tökéletesen van megszerkesztve. A versszakok a görög abc betűivel kezdődnek.

FELADAT

1. Kérdezd meg szüleidtől, van-e otthon szenteltvizetek és szentelt gyertyátok!

2. Írd le görögkatolikus köszöntéseinket a válaszokkal együtt:

a/ általában: _____

b/ húsvétkor: _____

c/ mirováláskor: _____

60. „Szentség a szenteknek!” (Összefoglalás)

Ebben az esztendőben a szentségekről tanultunk. Az egész tanévben jórészt arról volt szó, Egyházunkban hogyan élhetünk a szentségek segítségével.

Tudod, hogy a szentségek Jézus Krisztus által alapított olyan külső jelek, amelyek a belső kegyelmet vagy megadják nekünk, vagy növelik bennünk. Egyszerűbben ezt úgy lehet mondani, hogy **minden szentség Isten segítségét jelenti az életünkben**. Hogy „szentek lehessünk”, amire az Úr Jézus Krisztus hív és vár bennünket. A Szent Liturgiában el is hangzik ez a felszólítás: „Szentség a szenteknek”. Vagyis a Szentséget, a Legszentebbet, magát az Úr Jézust csak azok kaphatják meg, csak azok fogadhatják magukhoz a szentáldozásban, akik „szentek”. Akiknek tiszta a lelkük, s akik egész életükben törekszenek egyre jobbak lenni.

Ebben segítenek bennünket a szentségek. A tanév folyamán már megtanultuk, hogyan történik ez. Most utoljára még egyszer összefoglaljuk minden szentségről: hogyan segít nekünk Isten bennük, velük és általuk.

A **kereszttség** szentsége Isten gyermekévé és az Egyház tagjává, Isten Országának örökösévé tesz és megszabadít bennünket minden bűntől. Ennek külső jele a vízzel való leöntés vagy vízbe való bemerítés, és a keresztelés szavainak az elmondása.

A **bérmálás** szentsége megadja nekünk a Szentlelket, aki eltölt bennünket. Megerősítést és megvilágosítást ad, hogy a kereszttségben vállalt és elkezdett utat végig tudjuk járni. A bérmálásnál a külső jel a szent olajjal, a műróval való megkenés és a bérmálás szavainak az elmondása.

Az **Eukharisztia** az Úr Jézus teste és vére az átváltoztatott kenyérben és borban. Úgy segít nekünk Jézus, hogy belénk költözik, a szervezetünk részévé válik, amikor megáldozunk. Ezáltal pedig az ő Titokzatos Testének még inkább tagjainvá válunk. Az átváltoztatott kenyérben és borban őt magát kapjuk meg. Az Eukharisztianál a külső jel a

búzakenyérnek és a szőlőbornak a Szent Liturgiában való átváltoztatása, valamint maga a szentáldozás.

A **bűnbocsánat** szentségében Isten megbocsátja a bűnünket és visszaadja a kegyelmi életet. Újra az ő ártatlan gyermekei és az üdvösség örökösei leszünk. Ennek külső jele a bűnök megbánása és bevallása, valamint a feloldozás megkapása.

A **beteg kenete** szentségében Isten kétféle módon segít. Ha a beteg még meggyógyulhat, akkor könnyebben fog gyógyulni a szentség segítségével. Ha pedig már meg fog halni, akkor a szentség megkönnyíti az Istennel való találkozását. Felkészíti rá, feldíszíti a lelkét. Ezért nem mindegy, hogy valakinek kell ez a segítség Istentől. A külső jel az olajjal való megkenés és az imádságok.

A **házasság** szentségében Isten két embert kezd el segíteni egyszerre, akiket eddig külön segített. Azt a férfit és nőt, akik vállalták, hogy egész életüket együtt élik le, családot alapítanak: elfogadják a gyermekáldást, és ehhez Isten áldását kérték. A szentség külső jele mindaz, ami a házasságkötési szertartáskor a templomban történik.

Az **egyházi rend** szentségében Isten az általa kiválasztott, felszentelt és meghívott férfit segíti abban, hogy hivatását a legjobban teljesítse. Ez a hivatás két dologra szól: Jézus tanításának továbbadására és a szentségek kiszolgáltatására. De az egész közösséget is segíti Isten: mert a híveket tanítja és nekik adja a szentségeket a papon és püspökön keresztül. A szentség külső jele: a kézfeltétellel és a Szentlelket lehívó imádsággal történő felszentelés.

Így segíti Isten az életünket a szentségeken keresztül. De nem csak a segítséget kell kiemelni, hanem **Isten szeretetét** is. Ez szintén jelentkezik minden szentségen keresztül az életünkben. Isten az **Ő saját életének tesz részesévé általuk**. Bekapcsolódhatunk az isteni életbe a szentségek révén. Így lehetünk szentek. Így érvényesül ránk, hogy „Szentség a szenteknek”. Most, hogy már így, összefoglalva is láthatod mindezt, érdemes komoly

elhatározást tenned arra, hogy élni is fogsz a szentségekkel. Hiszen segíteni akar neked is rajtuk keresztül Isten. A bölcsőtől a sírig elkíséri a te életedet is, és azt akarja, hogy komoly kapcsolatban legyél övele.

Hittankönyvünk címe: „Szentség a szenteknek!” - amit a Szent Liturgiából kölcsönöztünk. Nem arra kell gondolni, hogy a szentségek a csak szenteknek valók. Hanem arra, hogy a megszentelődésünket szolgálják.

*Nem szabad azt elfelejteni, hogy Jézus Egyháza
nem csupán szentekből, hanem a megszentelődésre
törekvő emberekből áll.*

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés az Egyház liturgiájához

1. „Jertek, örvendezzünk az Úrnak!”	3
2. Az ősegyház húsvéti örömnépe	6
3. A templom	10
4. Így éltek az első keresztények (Összefoglalás)	14

II. Keresztség és bérmálás: belépés az Egyházba

5. A keresztséggel az Egyházba lépünk	16
6. „Távozz Sátán!”	19
7. Ragaszkodás Krisztushoz	22
8. Az olaj: öröm és gyógyítás	24
9. A víz: halál vagy élet?	28
10. Az igazság köntöse	30
11. Személyes pünkösdszék	32
12. „A Szentlélek ajándékának pecsétje”	35
13. Vég nélküli élet Isten Országában	37
14. Új életet élünk	39
15. Beléptünk az Egyházba	42
16. Hitjelöltek régen és ma	45
17. Megkereszteltek, vállalom! (Összefoglalás)	49

III. Eukharisztia: Élet az Egyházban

18. Az Egyház összegyülekezik és imádkozik	51
19. A kenyér és bor előkészítése	53
20. „Áldott az Atya és Fiú és Szentléleknek országa”	57
21. Mi mindenre van szükségünk?	60
22. „Jó az Urat dicsérni”	62
23. Jézust Istennek valljuk	64
24. „Jertek, imádjuk Krisztust”	68
25. Háromszorszent	71
26. Az apostolok tanítására figyelünk	74
27. „Hallgassuk a szent evangéliumot!”	77
28. A hitjelöltek liturgiája (Összefoglalás)	80

29. Együtt a kerubokkal	83
30. „Szeressük egymást...”	88
31. Megvalljuk a hitünket	90
32. A pap felajánlja adományainkat Istennek	92
33. Jézus Krisztus önmagát ajándékozza nekünk	96
34. „Valóban méltó...”	100
35. A mi Atyánkhoz imádkozunk	103
36. A szentáldozás	106
37. „Láttuk az igazi világosságot...”	110
38. Visszatekintés a Szent Liturgiára (Összefoglalás)	113
39. Egész életünk liturgia	115
40. Napi imádságaink	116
41. Az Előszenteltek liturgiája	121
42. A nagyhét liturgiája	123
43. „Jertek, igyunk új italt...” (Összefoglalás)	126
IV. A gyógyítás szentségei: bűnbocsánat és betegek kenete	
44. Eltávolodtunk Istentől	130
45. Visszatérünk Istenhez	132
46. Az Atya visszafogad bennünket	135
47. Az Atya felkészít Isten Országára	137
48. A betegek kenete	139
49. „Lelkek és testek orvosa...” (Összefoglalás)	142
V. A hivatás szentségei: a házasság és egyházi rend	
50. A „nagy titok”	144
51. Az Egyház megáldja a hitvesi szeretetet	146
52. Isten vezetőket ad az Egyháznak	150
53. Az apostolutódok és segítők	153
54. Isten népének szolgálói	157
55. Szolgálatra készülünk (Összefoglalás)	161
VI. Szertartások, szentelmények	
56. Az alkonyati istentisztelet (Vecsernye)	166
57. A reggeli istentisztelet (Utrenye)	169
58. A temetés	172
59. Egyéb szertartások, szentelmények	175
60. „Szentség a szenteknek!” (Összefoglalás)	178

33
38
90
92
96
00
03
06
10
13
15
16
21
23
26

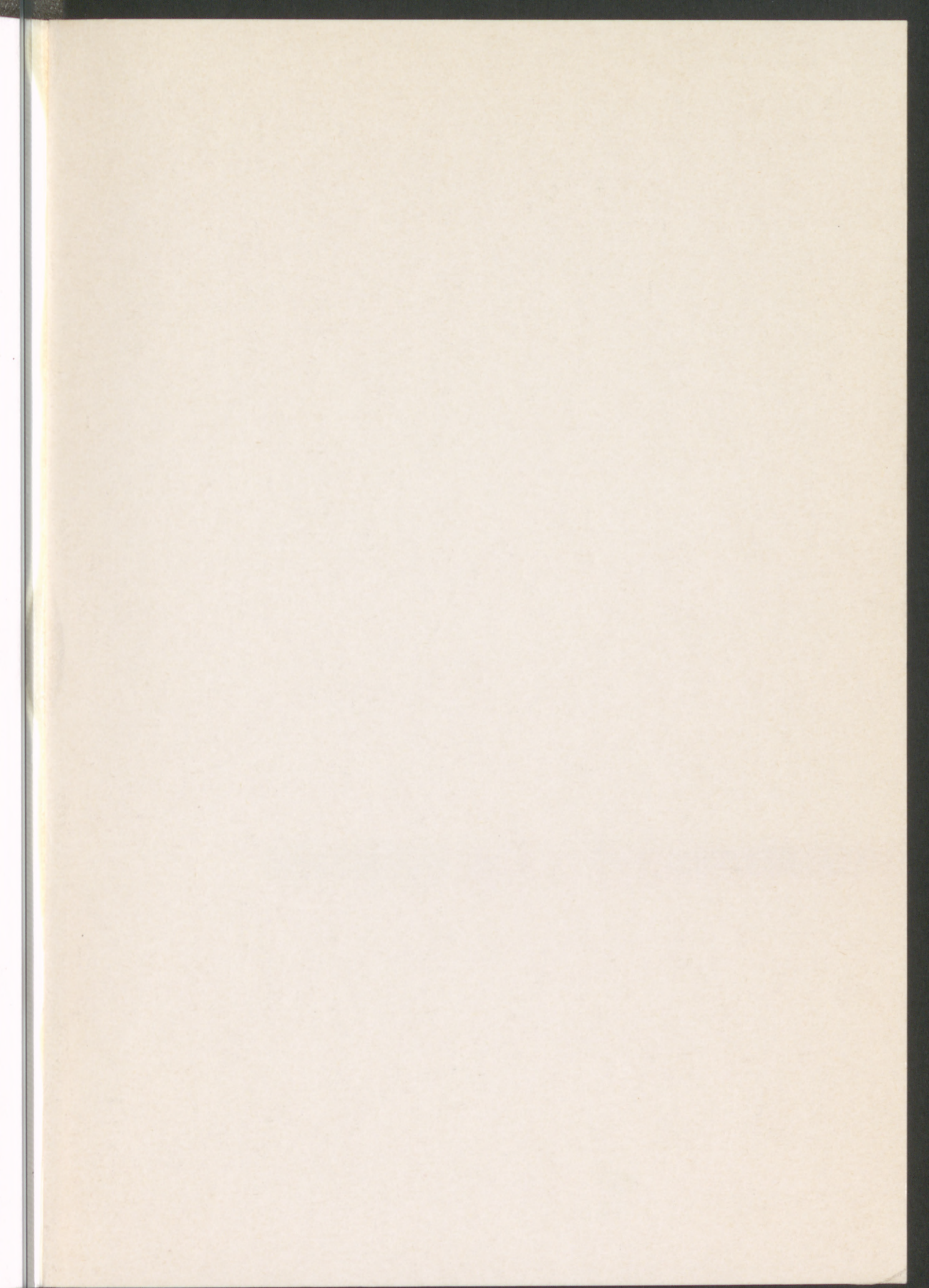
30
32
35
37
39
42

44
46
50
53
57
61

66
69
72
75
78

4857-2 ϕ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY